

MARTINUS

Erindringer

MARTINUS' ERINDRINGER

Zinglensen's Forlag

MARTINUS' ERINDRINGER
Manuskript: Sam Zinglensen
Efterskrift: Tage Buch
Omslagsbillede: Martinus som 40-årig
Copyright © 1987, Martinus Institut
Sats-Montage: Mikronik Offset, Spjald
Tryk: K. Larsen & Søn, Glostrup
ISBN 878511-8575

Udkommer i 1990:
MARTINUS
som vi husker ham.
*En lang række af Martinus' venner
gennem en menneskealder
fortæller om deres indtryk af
og oplevelser med Martinus.*

FORORD

Da Martinus forlod denne verden den 8. marts 1981, var han 90 år og 7 måneder gammel.

Da han var omkring 70 år, havde han i tankerne, at han burde skrive sine erindringer.

Men han blev dog efterhånden klar over, at det ville komme til at knibe med at få tid tilovers dertil. Han var på den tid beskæftiget med at skrive symbolværket »Det evige Verdensbillede«. Dette værk er i fire bind, og han ville nok være et par år om hvert bind.

Det stod ham derfor klart, at skulle hans erindringer skrives, måtte han indtale dem på bånd. Og disse bånd kunne så senere af andre bearbejdes til et brugbart manuskript.

Martinus henvendte sig til mig og spurgte, om jeg ville være ham behjælpelig med denne opgave. Jeg var nabo til Martinus og havde kendt ham i 25 år.

Vi blev enige om, at sagen måtte gribes an på den måde, at Martinus indfandt sig i mit hjem tre aftener med en uges mellemrum.

Han ønskede, at nogle enkelte af hans gamle venner skulle være til stede. Vi inviterede derfor et ægtepar, Oluf og Käthe Palm, som havde kendt Martinus i næsten 40 år.

Endvidere skulle Per Bruus-Jensen være til stede. Vi skulle tilsammen udgøre et »spørgehold«, som skulle »pumpe« Martinus for alle hans erindringer.

De tre aftener formede sig på en uhøjtidelig måde. Der blev serveret aftente, og efter en lille privat passiar erklærede Martinus sig parat til at fortælle alt om sit livs eventyr.

En mikrofon blev anbragt på bordet foran Martinus, og båndoptageren blev startet, og nu begyndte han at fortælle om sin mor, om sin fødsel, sin barndom, sin tid som skole-dreng, hyrdedreng, konfirmand, lærling og mejerist.

Længere nåede vi ikke den første aften, men vi fortsatte to aftener endnu med en uges mellemrum. Det var i foråret 1963.

I alt kom Martinus' erindringer til at vare næsten 5 timer.

Martinus ønskede ikke, at erindringerne skulle udgives, så længe han levede, og jeg opbevarede derfor båndene omhyggeligt.

Et par år efter Martinus' bortgang blev det aktuelt at få båndene »overført« til manuskript. Under løsningen af denne opgave har jeg bestræbt mig for at gengive alle erindringerne i den rette kronologiske orden. Og jeg har tilføjet en del ting, som Martinus senere kom i tanke om.

Frederiksberg i oktober 1986

Sam Zinglersen

- Martinus, vil du ikke begynde med at fortælle om din fødsel og om hvem, der var din mor?

- Jo - jeg blev født mandag den 11. august 1890 i nærheden af den nordjyske by Sindal. Jeg blev født kort efter midnat. Min mor var ugift, og hendes navn var Else Christine Mikkelsen. Hun var selv født i 1848 og var således 42 år, da hun fik mig.

Hun var husbestyrerinde hos godsejer Lars Larsen på dennes proprietærgård »Christianshede«, som senere fik navneforandring til »Kristiansminde«.

Da hun i begyndelsen af 1890 blev klar over, at hun var gravid, aftalte hun med sin halvbroder og dennes kone, at de skulle adoptere mig, så snart jeg var født, for hun kunne ikke have mig hos sig på gården.

Denne halvbroder hed Jens Chr. Frederiksen, og hans kone hed Kirstine. De ejede det lille husmandssted »Moskildvad«, som ligger 7-8 km fra Kristiansminde. På trods af, at de var fattige og havde 11 børn i forvejen, gik de altså med til at adoptere mig. De fleste af de 11 børn var dog så gamle, at de var »fløjet fra reden«. De var kommet ud at tjene, og der var kun to drenge på 3 og 5 år tilbage.

Da min mor i begyndelsen af august blev klar over, at nedkomsten var nært forestående, forlod hun Kristiansminde og tog hen til Moskildvad. Da biler dengang var en sjældenhed, foregik den lille rejse med hestevogn.

Sent søndag aften den 10. august blev man klar over, at nu begyndte fødselen. Det blev midnat, og uret på væggen slog de 12 slag. Da det sidste slag havde lydt, skete der noget mærkeligt: Uret faldt på gulvet med et brag, og det blev aldrig til ur mere.

Og nu kom jeg til verden!

Inden længe efter fødselen tog min mor tilbage til Kristiansminde og overlod mig i mine plejeforældres vare-tægt.

- Uret, der faldt på gulvet . . . det var da meget mærkeligt . . . det må have været et varsel. Det skulle vel markere, at en epoke var forbi, og en ny epoke var begyndt!

- Kan du fortælle noget om den nærmeste tid efter din fødsel?

- Jeg var meget syg, efter at jeg var født - jeg tabte mig så meget, at mine plejeforældre regnede med, at jeg ikke ville overleve. De skyndte sig med at få mig døbt i kirken. Det var den 31. august. Jeg overlevede jo sygdommen, men blev en lille splejs. I skolen var jeg den næstmindste af 30 børn.

Min plejefar hed jo Jens Chr. Frederiksen, og han ernærede sig som vejmand. Han udførte vejarbejde i omegnen, og om vinteren fældede han træer i Slotved skov sammen med skovfogeden. Til huset hørte 4 tønder land, hvor hans eneste ko samt nogle får kunne græsse. Han havde også ret til at lade dyrene græsse langs vejene og på skråningerne. Han holdt også grise og høns.

- Kan du fortælle os noget om, hvem der var din rigtige far?

- Jeg har egentlig aldrig interesseret mig ret meget for, hvem der var min far. Men på Kristiansminde var der en bestyrer ved navn Mikael Chr. Thomsen, han blev udlagt som far til mig. Og derfor fik jeg efternavnet Thomsen.

Men der er meget, der tyder på, at det i virkeligheden var selve godsejeren Lars Larsen, der var min far. Hver måned

modtog mine plejeforældre et børnebidrag fra Kristiansminde, og det var altid rundet op til det dobbelte – og det havde bestyreren Thomsen vist ikke råd til.

Som dreng oplevede jeg ofte, at folk, der besøgte mit hjem, kunne udbryde: »Nej, hvor den dreng dog ligner Lars Larsen!« Og der er flere ting endnu, der tyder på, at Lars Larsen var min far, det skal jeg komme ind på senere. Han var ugift, og han var vistnok halvjøde. Han var født i 1838. Min mor kaldte ham altid »husbond«. Som dreng blev han

adopteret af en grevinde, og efter hende arvede han både Kristiansminde og Kølskegård samt Store Revstrup, som han senere solgte.

Når han opholdt sig på et af de andre godser, kunne det ske, at min plejemor blev inviteret hen på Kristiansminde. Og jeg skulle jo med, for min mor ville gerne se mig engang imellem. Min plejemor tog mig i hånden, og så gik vi de 7-8 km, der var til Kristiansminde. Det var en stor oplevelse for mig, som jo kun var vant til et lille spartansk hjem. Her var jo store flotte sale med tæpper på gulvene og gobeliner på væggene. Godset havde mange dyr og eget mejeri, som min mor også forestod sammen med pigerne. Jeg husker min mor som en mild og venlig dame, som smilede kærligt til mig. Men jeg følte mig mest tryk, når jeg holdt min plejemor i hånden. Jeg var for lille til at forstå, hvem der var min rigtige mor.

Efter besøget sørgede min mor for, at en karl kørte os hjem i en hestevogn.

- Besøgte din mor jer aldrig på Moskildvad?

- Jo, det skete da, at hun kom og så til os. Og hun lovede mig, at jeg skulle rigtignok komme til at studere, når jeg blev stor. Så kunne jeg blive skolelærer.

Men hun døde, da jeg var 11 år. Hun fik kræft og blev fra Kristiansminde ført til Hjørring Amtsygehus, hvor hun døde 9. november 1901. Hun blev opereret for en kræftsvulst, og hun fik en blodtransfusion. Men dengang havde lægerne ikke kendskab til blodtyperne. Hun døde et par dage efter operationen. I hendes sidste levemåneder havde hun udelukkende levet af sødmælk. Hun blev 53 år.

Jeg var med til begravelsen. Hendes kiste stod uden låg i en stue på Kristiansminde. Jeg sad på en stol i nærheden af kisten, og imens stod døren åben til spisestuen, hvor en

Det skete af og til at min plejemor blev inviteret hen til Kristiansminde. Og jeg skulle jo med, for min mor ville gerne se mig engang imellem. Min plejemor tog mig i hånden, og så gik vi de 7-8 km, der var til Kristiansminde.

Min mor var husbestyrerinde på Kristiansminde. Hun forestod også gårdens mejeri. Jeg husker min mor som en mild og venlig dame, som smilede kærligt til mig. Men jeg følte mig mest tryk, når jeg holdt min plejemor i hånden. Jeg var for lille til at forstå, hvem der var min rigtige mor.

masse gæster sad og spiste en vældig middag. Jeg syntes, det var et uappetitligt arrangement, men sådan gjorde man dengang.

Jeg kan huske, at Lars Larsen gik frem og tilbage og jamrede: »Åh, min stakkels Christine, min stakkels Christine!« Imens løb tårerne ned ad hans kinder.

På kirkegården ved den gamle Sindal Kirke bemærkede jeg, at hans øjne ikke veg fra mig et øjeblik.

Han døde selv 10 år senere. Han blev 73 år.

Et par år forinden havde jeg planer om at besøge ham, men det blev ikke til noget.

- *Arvede du noget efter din mor?*

- Hun efterlod sig næsten intet. Kun nogle gamle årgange af Familie Journalen – og et klædeskab med tøj. Det solgte min plejefar for 35 kr, der blev sat på en bankbog som en hjælp til min konfirmation.

Men jeg var glad for de mange Familie Journaler, jeg havde altid manglet læsestof. Der var aldrig råd til at købe blade eller bøger.

- *Hvordan var forholdene i dit barndomshjem »Moskildvad«?*

- Jeg havde det godt, selv om det var meget småt og spartansk. Jeg voksede jo op sammen med mine to lidt større plejebrodre. Mine plejeforældre var næsten sødere mod mig end mod deres egne drenge.

I huset var der kun én stue, og den var ikke ret stor. Her opholdt vi os, her spiste vi, og her sov vi.

Der var to senge, som fyldte hele den ene side af stuen. Vi tre drenge sov i den ene og forældrene i den anden. Og så var der et bord og nogle stole samt en dragkiste og en kakkelovn. Det var alt. Dengang havde man hverken oliefyr, radio,

fjernsyn, telefon, elektrisk lys eller wc.

Fra stuen førte en dør ud til et lille køkken. Og herfra kom man lige ud i kostalden. Døren gik op lige bag ved koen. Der var også plads til et par grise og nogle høns. Og til sidst var der en lade.

Da jeg var 14 år, blev huset ombygget, sådan at vi også fik et soveværelse og et bryggers. Men der var stadig intet wc – ikke engang et lokum. Man gik bare ud i kostalden og satte sig på hug i et hjørne.

– Kan du fortælle om dine allerældste barndomserindringer?

– Det første jeg kan huske, er en lille episode, da jeg var nogle få år. Vi sad ved bordet i stuen og spiste. Vi fik risengrød, og min plejemor syntes, at nu måtte jeg snart selv kunne spise med ske. Hun gav mig skeen i hånden, men jeg kunne ikke selv styre den mod munden – og så havnede grøden i øjnene. Så det var jeg hurtigt færdig med.

Huset havde stråtag, og i den ene side gik taget næsten helt ned til jorden. Om vinteren, når der var sne, morede drengene sig med at kælke ned ad taget helt oppe fra skorstenen. Men det måtte de jo ikke.

Min plejemor holdt huset pænt rent, og hun lavede god mad. Dengang var vegetarisme et næsten ukendt begreb, men som man dengang mente, det var nødvendigt, spiste man en del kød og fisk. Man fik gode friske fisk fra Frederikshavn. Mit forbrug af kød og fisk var dog meget minimalt, og hvis der en dag skulle slagtes, flygtede jeg langt bort. Det var en rædsel for mig.

Gulvet i stuen var hvidskuret. Hver uge lå plejemor på sine knæ og skurede gulvet med lidt sand og en halmvisk. Hjælpemidler som støvsuger og lignende var helt ukendte dengang.

Til huset hørte der som sagt godt 4 tønder land, og en mindre del af jorden var udlagt som have, hvor der både var blomster og grønsager. Et hjørne af haven havde min plejemor indrettet som min egen lille private have. Her var et lille bord og en bænk. På bordet stod der en vase. En dag opdagede jeg, at der lå en femøre i vassen. Jeg løb ind til min plejemor og viste hende mønten. Hun sagde:

»Den har Vorherre givet dig, fordi du er en sød dreng!«

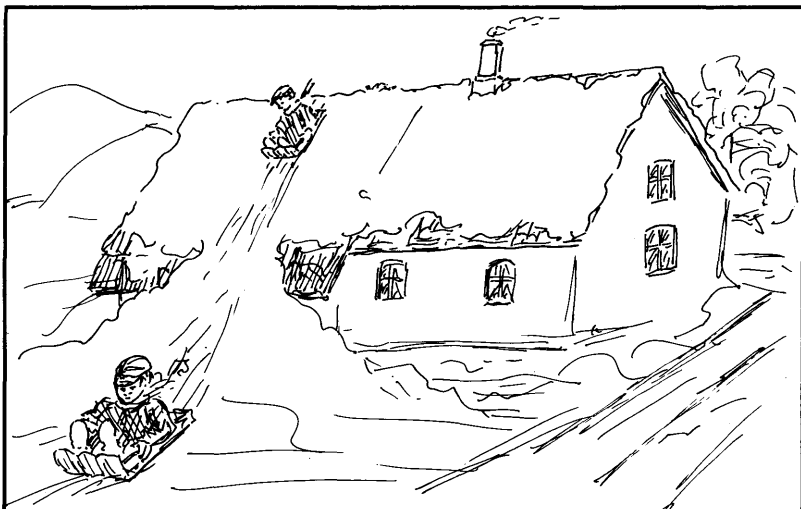
Grunden omkring huset var meget bakket, og jeg holdt meget af at sidde på en bakketop, hvorfra jeg kunne se vidt omkring. Jeg kunne se toget, der kørte mellem Hjørring og Frederikshavn. Jeg kunne sidde på denne bakketop og drømme mig langt væk. Jeg følte, at der måtte eksistere noget andet end denne lille verden. En dag var der nogen, der forærede mig en kikkert, og det var jo det helt store – nu kunne jeg se helt til Tolne Bakker!

Om aftenen blev jeg og mine to plejebrodre lagt tidligt i seng. Forældrene ville have ro. Faderen sad og læste dagens avis »Vendsyssel Tidende«, og moderen sad med sit håndarbejde. Men somme tider kunne det knibe lidt med roen. Vi tre drenge lå jo i samme seng, og jeg lå i midten. Plejebrodre holdt af at ligge og puffe til mig og kilde mig, så jeg kom til at le. Faderen tyssede på os, men til sidst blev spanskrøret taget frem, og der vankede nogle slag. Men det var nærmest kun for sjov. Han slog kun oven på dynen, og jeg, som jo lå godt beskyttet, kunne i hvert fald ikke mærke noget. Jo mere han slog, jo mere lo jeg. Jeg har altid været meget lattermild.

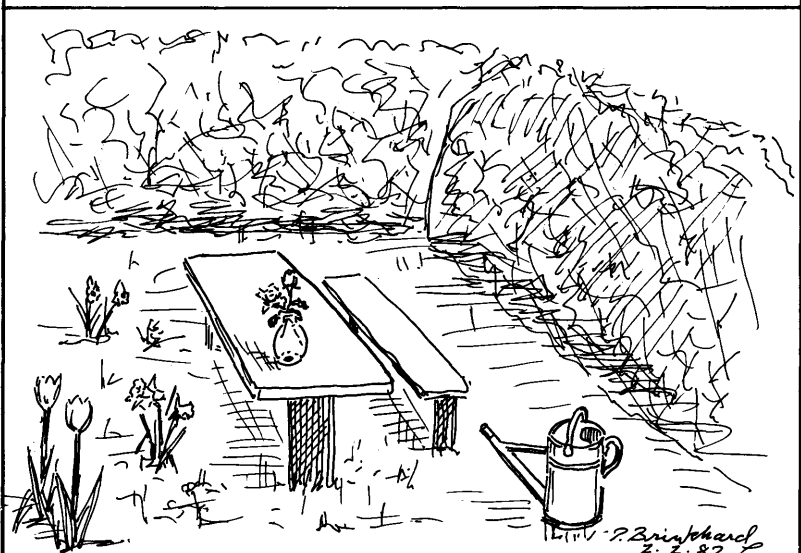
Plejebrodre begyndte at gå i skole. Det var i »Stations-skolen« i Sindal.

En dag kom læreren og spurgte min plejemor:

»Hvor er dine to drenge?«

En del af huset havde stråtag, og i den ene side gik taget næsten helt ned til jorden. Om vinteren, når der var sne, og vores far ikke var hjemme, morede mine plejebrodre sig med at kælke ned ad taget helt oppe fra skorstenen.

Et hjørne af haven havde min plejemor indrettet som min egen lille private have. Her var et bord og en bænk. På bordet stod der en vase, og en dag opdagede jeg, at der lå en 5-øre i vaserne. Jeg løb ind til min plejemor og viste hende mønten. Hun sagde: »Den har Vorherre givet dig, fordi du er en sød dreng!«.

»De er da i skole!«

»Nej, det har de ikke været i denne uge!«

Det blev hun meget forbavset over, men så forstod hun, at de skulkede og gik i skoven i stedet for i skole.

Hun stod parat med spanskrøret, da de kom hjem. Og så fik de en ordentlig omgang begge to. Jeg syntes, det var skrækkeligt at se på, så jeg skyndte mig langt ud på marken.

En søndag, da jeg var omtrent 6 år, havde jeg fået noget nyt tøj på med blanke knapper. Sammen med min plejefar gik jeg ned i engen, hvor der havde været tørvegrave. Der var en grøft, og jeg morede mig med at springe frem og tilbage, frem og tilbage. Pludselig blev alt sort for mig. Jeg tænkte: »Hvad er dog det?« Jeg var faldet ned i grøften fyldt med tørvepladder. Heldigvis var min plejefar lige ved siden af, og han fik mig trukket op.

Da jeg kom hjem til plejemor, blev hun meget vred, og jeg havde nær fået klø for første gang.

Men hvis jeg nu var druknet, ville hun jo have grædt.

- Var der ikke noget med, at du altid prøvede at redde fluer og andre dyr, som var i vanskeligheder?

- Nåh jo altså - det er rigtigt. Det kunne ske, at jeg så et par fluer eller andre smådyr, der sad fast i lidt vand, der var spildt på bordet. Jeg prøvede at hjælpe dem.

»Slå dem dog ihjel!« sagde plejemor.

»Slå dem ihjel? - Nej, nej, det kan man da ikke - så kan jeg da ikke vente, at Vorherre vil hjælpe mig, hvis jeg er ved drukne. Jeg er jo en slags Vorherre for dem!«

»Du er godt tosset!« sagde hun. Hun spekulerede vistnok lidt over det, men den slags ting var jo ikke normalt for hende.

En af min barndoms større oplevelser var det årlige

indremissionske landsmøde, som foregik i skoven lige ved mit hjem. Det var om sommeren, og det var næsten altid dejligt vejr denne dag.

Mange af deltagerne ankom med toget til Sindal, og så spadserede de ud til skoven. De kom lige forbi mit hjem, og de var festklædte. Mange af damerne gik med fine parasoller. Der var langt at gå, og det var varmt, og derfor var der altid nogen, der kom indenfor og bad om et glas vand.

- Benyttede de ikke lejligheden til at missionere?

- Jo, nogle af dem ville præke for min plejemor. En af dem spurgte:

»Hvordan har du det med Vorherre?«

»Jo - jeg har det meget godt med Vorherre!«

»Nå ja, for jeg talte med Vorherre, inden jeg tog hjemmefra - har du også talt med Vorherre i dag?«

Selv om min plejemor var religiøs, troede hun ikke på den slags, og da de var gået, sagde hun:

»Tale med Vorherre - sikke noget sludder!«

Om morgenen fik mine to plejebødre en kop kaffe, inden de gik i skole. Lidt senere var det min tur til at få morgenkaffe, og da kopperne stadig stod på bordet, skænkede plejemor min kaffe i en af dem. Det lavede jeg vrøvl over, jeg ville have en ren kop. Det kunne hun ikke forstå, hun havde ikke sans for den slags. Så vendte jeg koppen rundt og drak af den modsatte side.

»Du med dine fine manerer - det må være på grund af det rige skidt, du er kommet af!« sagde hun. Men hun var ellers altid sød mod mig. Hun har kun én gang langet ud efter mig, dog uden at ramme.

Jeg havde et kælenavn. Jeg blev kaldt »Titte«. På min første skoledag skulle vi fortælle lærerinden, hvad vi hed. Jeg sagde: »Titte Martinus Thomsen!«

»Titte,« sagde lærerinden, »hedder du Titte?«

Så lo børnene og sagde: »Nu titte til hinanden!«

Jeg gik på stationsskolen i 4 år. Der var én lærer og én lærerinde. På skolens tag var der en storkerede, som hver sommer blev benyttet af et storkepar. Det var Danmarks nordligste storkerede.

Efter de 4 år i denne skole blev jeg flyttet til en ny skole, der var bygget ude på landet mellem nogle større gårde. Her var der kun én lærer, og om sommeren og i høsten var der kun skolegang to gange om ugen. Det var fra kl. 7 til 10.

- Hvad lærte I egentlig i skolen?

- Salmevers og katekismus. Og lidt geografi og regning. Og somme tider lidt danmarkshistorie og naturhistorie.

En dag forklarede læreren os, at Jorden var rund som en kugle. Da jeg kom hjem fra skole, fortalte jeg det til plejemor, men hun var meget skeptisk. »Sikke noget vrøvl - du kan da selv se, at den er flad!«

Da jeg var 9 år, var mine to plejebrodre kommet ud at tjene, og jeg var nu alene i hjemmet med plejeforældrene. Men nu adopterede de en lille pige, som kom fra et meget fattigt hjem.

Det var jo meget opofrende, at min plejemor, som både havde taget sig af mig og af sine egne 11 børn, nu var parat til at tage sig af endnu et barn.

Den lille pige hed Frida, og jeg har tit kørt tur med hende i barnevognen.

Jeg kan fortælle om et par hændelser fra dengang, jeg var 9-10 år. Indtil dette tidspunkt havde jeg faktisk aldrig hørt musik. Dengang havde man jo hverken radio, grammofon eller fjernsyn, og der var ikke mange, der havde råd til et klaver. Jeg kom gående forbi sognefogedens bolig, som lå gemt bag en tjørnehæk.

Jeg havde været et ærinde for plejemor, og nu hørte jeg den dejligste klavermusik strømme ud fra et vindue. Det var sognefogedens kone, der sad og spillede. Jeg blev stående betaget og lyttede, indtil musikken standsede. Jeg ønskede voldsomt, at jeg selv kunne lære at spille.

Syv år senere fik jeg arbejde hos sognefogeden, og da spillede hans datter somme tider for mig. Men det vil jeg vende tilbage til.

En sommerdag gik jeg en tur sammen med plejemor. Vi forlod huset og gik ud mod skoven. Ved skovbrynet lagde vi os i græsset og nød solen. Vi faldt i søvn. Lidt senere vågnede vi op, fordi der stod en ræv og snusede til os. Der var nogle rævegrave i skoven, men det var første gang, jeg så sådan et dyr.

Vor nærmeste nabo havde en lille pige, som hed Petra. I et par år var hun min eneste legekammerat. Hun var tre år yngre end jeg. Vi legede godt sammen, og da hun blev syv år og begyndte at gå i skole, hjalp jeg hende med hendes lektier, og jeg lærte hende alfabetets bogstaver.

En dag kom der nogle gøglere med deres telte til Sindal. Et af teltene reklamerede med »Levende Billeder«. Jeg anede ikke, hvad det var for noget – men det var altså film. Det var dengang noget helt nyt og ukendt. En børnebillet kostede 15 øre. Jeg fik pengene af min plejefar og begav mig på vej.

Inde i teltet var der nogle lange bænkerækker, og de fire forreste rækker var for børn. Jeg tog plads sammen med de andre børn, og filmen begyndte.

Der blev vist tre små film, hver film varede kun fem minutter.

Den første film viste nogle vilde dyr i en jungle. Den næste film var fra Paris, hvor man så nogle af de allerførste biler køre rundt i byens gader. Den sidste film var fra Spa-

nien og viste tyrefægtning i en arena.

Jeg syntes, at det var synd for tyrene, at de skulle dræbes, men jeg syntes også, at det var spændende og imponerende, at man sådan kunne lave levende billeder.

En anden gang skulle jeg en sen aften udrette et ærinde inde i byen – altså i Sindal. Det var stærkt måneskin, da jeg skulle hjem. I nærheden af jernbanestationen er der et sted, hvor toget til Frederikshavn passerer en bro over Uggerby Å. Fra vejen kan man se denne bro, som ligger ganske tæt ved. Jeg standsede lidt op og kikkede ned i vandet, der langsomt flød ind under broen.

Pludselig ser jeg noget mærkeligt. Under broen dukker der en kvindeskikkelse frem. Hun havde et par lange fletninger ned over skuldrene, og hun var iført en ternet dragt. Det var ligesom om hun kom ud af den ene granitvæg og svævede hen over vandet. Og uden at efterlade sig krusninger i vandet forsvandt hun ind i broens modsatte granitvæg.

Jeg fik gåsehud og blev forbløffet stående for at se, om der skete mere. Men det gjorde der ikke, og jeg skyndte mig derfor hjem for at fortælle min plejemor, hvad jeg havde set. På grund af det sene tidspunkt fik jeg først fortalt hende det den næste morgen.

Hun sagde blot: »Nåh ja – men der er også flere, der har taget livet af sig der!«

For hende var overnaturlige ting ikke noget ukendt.

I nabolaget var der et gammelt hus, hvis beboere i en årrække var plaget af spøgeri, idet de kunne høre barnegråd. Lyden kom fra gulvet i en stue. Da man en dag brækkede gulvet op, fandt man et lille barneskelet. Der havde engang boet nogen i huset, som havde skilt sig af med et nyfødt barn ved at begrave det under gulvet.

Det var almindeligt kendt, at der var kvinder, som kunne udføre heksekunster og sort magi.

En af de mærkeligste beretninger, som jeg tit hørte om,

I min barndom var det ikke almindeligt at blive fotograferet. Men da jeg var 11 år, kom der en dag en fotograf til min skole. Han ville tage gruppebilleder af skolens elever, og vi tog opstilling i skolegården.

Jeg fik 25 øre af plejemor, så jeg kunne købe et af disse gruppebilleder.

Ovenstående foto er en forstørrelse fra dette gruppebillede, og det er det eneste foto, der findes af mig som dreng.

Men jeg kan huske, at der i mit barndomshjem var et billede af mig som 8-årig, hvor jeg stod sammen med en hund, som også var 8 år. Men dette foto er forsvundet. Det er aldrig lykkedes mig at opspore det.

drejede sig om en fattig kone. Hun havde ikke penge til at købe mælk, men hun var alligevel i stand til at skaffe sig noget på en særlig måde. Når hun så, at naboens køer gik ude på marken med mælk i yveret, tog hun et par sylle frem. Sylenes skaft havde form som et koyver. Hun stak sylene op i loftbjælken i den lavloftede stue. Og nu begyndte hun at »malke« sylene – og der kom virkelig mælk ud af dem.

Samtidig stod en af naboens køer og mistede sin mælk. Når koen senere skulle malkes, kunne man ikke forstå, hvor mælken var blevet af.

Dengang var det almindeligt, at man i gamle huse havde en »Cyprianus«. Det var en trolddomsbog, som ikke måtte fjernes fra huset. En ægte Cyprianus var fra middelalderen og skrevet med rødt blæk eller med blod. I mit hjem havde vi også en Cyprianus. Det var en lille uindbundet bog. Jeg ved ikke, om den var skrevet med blod, men bogstaverne var i alt fald røde. Den var meget ældre end huset, og den var falmet og medtaget, så det meste var ulæseligt.

Det hed sig, at husets forrige ejer en dag ville skille sig af med bogen. Den lå på en hylde i stuen; han tog den og gik ud til komfuret i køkkenet og kastede den ind i ilden. Da han lidt senere kom tilbage til stuen, lå bogen igen på sin gamle plads på hylden.

Bogen var fyldt med gamle husråd, besværgelser og mystik. Som nævnt var det meste ulæseligt, men jeg husker, der var en anvisning på, hvordan en ungersvend kunne vinde en piges kærlighed. Han skulle tage et æble med i seng om aftenen. Æblet skulle ligge i armhulen natten over. Næste dag skulle han give æblet til pigen, og hvis hun spiste det, ville hun blive lige så glad for ham, som han var for hende.

Et andet råd kunne bruges af en bonde, der ville genere sin nabo, eller som ville forhindre hestevogne i at nærme sig sin gård. Han skulle ved fuldmåne lave en lille fure tværs

over vejen. I denne fure skulle han nedlægge en svinetarm. Og bagefter skulle han udglatte og skjule furen.

Og nu ville det være umuligt for et hestekøretøj at nærme sig – hesten ville ikke passere den nedgravede svinetarm.

- Havde du nogen pligter hjemme?

- Ja, der måtte jeg muge ud under koen og svinene – og i hønsehuset. Og fra bækken, som løb lige forbi huset, måtte jeg hente vand til dyrene. Til husholdningen hentede jeg fuldstændig rent kildevand fra et drænrør.

Jeg havde jo også nogle lektier, som skulle passes.

Det kunne ske, at vore får fik et lam, og det blev meget forkælet. Jeg måtte tit hjælpe lammet med at drikke mælk af en patteflaske.

Jeg kunne ikke forstå, hvordan man senere kunne nænne at slagte lammet.

Som 12-årig fik jeg et job som hyrdedreng på den store gård »Ulstedbo«, som lå i nærheden. Den havde store marker, som senere blev udstykket. Jeg boede endnu hjemme og gik stadig i skole. Jeg passede køerne på marken. Sammen med karlene fik jeg kosten på gården. Men den spiste jeg ikke meget af, det var sløj kost. Jeg fik meget bedre mad hjemme.

- Hvor mange køer skulle du passe?

- Der var 30-40 køer, og det var en meget stor mark. Der var ingen hegn dengang, og derfor skulle de vogtes. Jeg drev dem omkring, og de åd godt med græs. Og når de var mætte, lagde de sig ned.

Så kunne jeg også hvile mig – og en sjælden gang havde jeg måske noget at læse i. Ellers kunne jeg forslå tiden med at skære fløjter af grene. Eller jeg snittede køer og stalde.

Senere drev jeg køerne hjem til gården. De var alle sam-

men klar over, i hvilken bås de skulle være i kostalden. Jeg syntes, at det var et dejligt job.

- Du skulle også konfirmeres!

- Ja, det var i 1904. Først skulle jeg gå til præst. Det var om sommeren. Jeg var vældig glad for at gå til præst. Det var jo en dejlig præstegård med en stor have. Der var børn fra to skoler, og vi sad i havestuen med dørene åbne. Jeg holdt så meget af bibelhistorie, og jeg var den første til at svare, når præsten spurgte om noget. Og den bedste til at huske salmevers.

Men for at jeg ikke skulle blive alt for vigtig, så blev jeg en dag hørt i et salmevers, som jeg ikke rigtig kunne huske. Præsten måtte hjælpe mig to gange - og det var jo meget flovt.

Præsten var meget indremissionsk, og han svovlede og truede altid med helvede.

Jeg kunne ikke forstå, at det kunne være rigtigt, som han sagde, at et lille barn, som døde før det blev døbt, ville være evigt fortabt. Og at der hvilede en forbandelse over børn, som var født uden for ægteskab. Jeg var jo selv født uden for ægteskab, men jeg kunne ikke tro, at Vorherre var vred på mig af den grund.

Jeg begyndte at tvivle på, at det var rigtigt, alt det som præsten sagde.

Jeg blev konfirmeret i oktober - jeg tror, det var 2. oktober. Og jeg fik et meget fint sæt mørkt konfirmationstøj. Og for første gang havde jeg kravetøj på - men jeg var jo ikke vant til sådan noget stift noget. Og fine sko fik jeg, så jeg var jo meget elegant.

- Var det for de 35 kroner, du arvede efter din mor?

- Nej, de slog da ikke til, selv om man dengang fik mere

for pengene.

Dagen efter min konfirmation fik jeg lov til at tage mit fine konfirmationstøj på igen.

Jeg skulle hen på gården »Ulstedbo«, hvor jeg var hyrdedreng. Gårdejeren ville give mig en konfirmationsgave. Det skulle samtidig være en afskedsgave, da det nu var ved at være slut med mit job som hyrdedreng.

Dengang var det almindeligt, at hver gård havde en lænkehund, og sådan var det også her på »Ulstedbo«, hvor lænkehunden hed Trofast. Og den var også meget trofast og vagtsom på trods af, at den efterhånden var blevet blind.

Det kunne godt være farligt for fremmede at nærme sig den. Men den var altid meget venlig og tillidsfuld overfor mig. Men på denne dag gik det galt. Da jeg jo var iført mit nye konfirmationstøj, må der have hæftet sig en anden lugt ved mig end den sædvanlige, for da jeg, som jeg plejede, ville hen og klappe den og kæle for den, blev den meget aggressiv.

Den gæde voldsomt og sprang på mig.

Inden jeg var kommet uden for dens rækkevidde, havde den ødelagt begge ærmer i min nye jakke.

Jeg talte beroligende til den, og nu blev den klar over, hvem det var, den havde overfaldet.

Den blev meget ulykkelig, og i mange dage var den helt utrøstelig.

Efter konfirmationen skulle jeg have en læreplads. Jeg blev spurgt, om jeg ville være skrædder. Men det ville jeg ikke. Så blev jeg spurgt, om jeg ville være skomager, men det ville jeg heller ikke. Egentlig havde jeg hele tiden regnet med, at jeg skulle være lærer, men det var der jo ikke råd til.

Så forstår jeg ikke selv, hvordan den tanke opstod, at jeg ville være smed. Men det var min egen idé.

Min plejefar og jeg gik så den lange vej hen til gården »Baggesvogn«, hvor der fandtes en smedje.

Det var en spadseretur på 7-8 km. Gården lå i nærheden af Kristiansminde. Smeden og hans kone var fra Fyn, og de var egentlig ganske flinke. Han ville gerne ansætte mig som lærling. Jeg skulle stadig blive boende hjemme. Det må have været i marts 1905. Jeg måtte altså tidligt op hver morgen og trave de 7-8 km – og samme vej tilbage om aftenen. Men det var jeg ikke ked af; jeg holdt meget af naturen, og fuglene var begyndt at synges.

Men efter nogen tid blev der et lille kammer ledigt ved smedjen, hvor jeg kunne sove. Det var et meget lille og primitivt kammer, og sengen var den værste, jeg nogen sinde har været ude for. Jeg var jo ikke stor og kraftig, og dynen var så tung, at jeg næsten ikke kunne vende mig i sengen. Der var nogle store tunge klumper i dynen, og der var så koldt og klamt i værelset.

Jeg var heller ikke glad for mit arbejde i smedjen. Man skal jo smede, mens jernet er varmt, men når jeg havde slået nogle få slag med forhammeren, var jeg så udmattet, at jeg ikke kunne løfte den mere.

Men smeden råbte: »Slå hårdere for fanden, slå hårdere!«

Jeg var ikke vant til den tone og var meget ked af det. Kun om søndagen var jeg hjemme.

Men så var der nogle mennesker, som boede i nabolaget, de havde lagt mærke til den lille fyr, der gik på vejen og græd. Og så talte de med min plejefar om det. De syntes, at man måtte kunne finde et andet arbejde til mig. Og så blev jeg omsider fri for dette arbejde.

Og så var der jo ikke anden udvej, end at jeg måtte til landvæsenet.

Det landpostbud, der kom til mit hjem, havde en mindre

gård. Ham kendte jeg så godt; jeg hjalp ham somme tider med at bringe aviser ud. Og nu havde han netop brug for sådan en fyr som mig på gården.

Han og hans kone var vældig søde og flinke, så jeg havde det faktisk, som om jeg var hjemme. Og dér kunne jeg sove oppe på loftet. Det var meget bedre end hos smeden. Jeg deltog i alt forefaldende arbejde. Jeg lugede roer, jeg passede køer, jeg malkede og meget mere.

Dér var jeg fra maj til november. Jeg var 15 år.

Derefter fik jeg plads hos sognefogeden i Sindal. Han havde en mindre gård. Dér var jeg i to år, og dér var jeg jo også med til alt muligt arbejde. Jeg havde ikke megen fritid. Jeg havde et værelse på gården, men det var ikke noget godt værelse, det stødte lige op til kostalden. Og om vinteren havde jeg kun den varme, der kom fra køerne. Der var meget fugtigt på værelset, og vandet løb ned ad væggene. Når det var frostvejr, var der is på væggene, så det var jo ikke særlig morsomt.

Men sognefogeden var ellers meget flink, han var vist næsten 70 år.

Nogle af hans køer skulle have kraftfoder, og så stod jeg sammen med ham oppe på foderloftet. Han fyldte foderet i små bøtter, idet han sagde, at dette var til Laura, og dette til Bothilde, og dette til Lotte o.s.v. Det var altså køerne, der havde disse navne, og jeg skulle så sørge for, at hver ko fik sin egen portion.

- Var det ikke sognefogeden, du skulle lære at køre på cykel?

- Jo, det er rigtigt. Hvert forår fik han den idé, at han ville lære at køre på cykel, men han lærte det aldrig. Det foregik ude på hovedvejen, der skrånede nedad. Han satte sig op på cyklen og trådte i pedalerne. Dengang havde cyklerne ikke

Billederne viser, hvordan der så ud i Sindal i mine drengeår.

Som dreng tog det mig et kvarter at gå ind til Sindal.

frihjul, og han susede ned ad vejen. Jeg skulle løbe og holde fast bag i cyklen. Men til sidst kunne jeg jo ikke følge med og måtte slippe. Når han opdagede, at jeg ikke længere fulgte med, begyndte han at slingre, og lidt efter væltede han om i vejsiden, hvor der heldigvis var højt blødt græs. Jeg morede mig meget over det, men jeg turde ikke komme hen til ham, før jeg havde fået grinet færdig. Jeg var jo altid meget lattermild.

Så ville han ikke cykle mere den dag. Men næste dag ville han prøve igen – men med samme resultat. Til sidst forærede han mig cyklen, og jeg blev jo lykkelig. Nu skulle jeg selv lære at cykle, men det kom jeg hurtigt efter.

Foruden mig var der på gården en karl og en arbejdsmand, og denne arbejdsmand var dronker. Han havde flasker med brændevin stående forskellige steder. Jeg skulle hver dag spise sammen med denne halvfulde arbejdsmand og sammen med karlen, og når vi fik grød eller suppe, skulle vi søbe fra samme fad.

Jeg havde meget lidt lyst til at spise på denne måde, så jeg tog tit hjem og fik noget af plejemors gode mad.

Da jeg havde tjent sognefogeden i to år, sagde jeg op. Det blev han ked af, for han kunne godt lide mig.

Han havde en datter, som var dygtig til at spille klaver. Jeg holdt meget af klavermusik og fik somme tider lov til at komme ind i stuen, hvor hun spillede for mig. Hun ville gerne lære mig at spille, men det blev der sat en stopper for. Det kunne jo aldrig gå an, at sådan en bondeknold kom for tæt på sognefogedens datter.

Jeg rejste fra sognefogeden i november 1907. Jeg var 17 år, og nu skulle jeg jo have et nyt job.

Den yngste af mine plejebrodre blev ansat på en stor gård ved Køge. Han sagde til mig, at jeg også kunne få arbejde dér, hvis jeg ville. Jeg ville gerne se noget nyt, og så

forlod jeg Jylland og havnede altså på denne gård på Sjælland. Den hed vistnok Turebygård. Her blev min plejebroder og jeg ansat som foderelever. Der var også en tredje foderelev, han var søn af hofjægermesteren.

På gården var der et par malkepiger, som ikke var danske, de var vistnok polske eller russiske, og de kunne ikke tale dansk. Fodermesteren var meget brutal, og han hundede med de to fremmede piger, og en aften fik de klø. Det overværede min plejebroder og den anden foderelev, og det ville de ikke tolerere. De truede fodermesteren med bank, og de klagede til godsejeren. Men han kunne ikke se, at pigerne havde fået andet, end hvad de havde godt af.

Nå – så var vi færdige med at være dér – vi rejste straks derfra. Det var ved juletid 1907.

Jeg tilbragte julen i mit barndomshjem hos mine plejeforældre.

Og nu ville jeg være mejerist.

I løbet af de følgende ti år arbejdede jeg som mejerist på en række mejerier rundt omkring i landet. Jeg søgte en ledig plads på Høgholt Mejeri i nærheden af Sindal. Jeg fik pladsen og begyndte i januar 1908. Jeg blev der kun i tre måneder, så jeg har ikke så mange minder herfra.

Min næste plads beholdt jeg i 7 måneder. Det var på Lønstrup Mejeri. Det var et lille privat foretagende, som tilhørte en gårdejer. Vi var kun tre på mejeriet, en bestyrer, en mejerske og mig. Vi begyndte arbejdet tidligt om morgenen og var færdige ved middagstid. Men så hjalp vi mejersken. Hun og bestyreren var kærester. Men det var op og ned med dem, det ene øjeblik var de forelskede, og det næste øjeblik skændtes de, så huset rystede. Vi solgte jo en del mælk direkte til de omkringboende, og en dag havde bestyreren efter hendes mening sludret lidt for længe med en ung pige, som købte mælk. Da han lidt senere sad ved sit skrivebord,

kom kæresten listende og hældte en spand vand ud over ham. Hun syntes, at han trængte til at blive afkølet.

Mejeriets maskiner var stærkt nedslidte, men der var ikke råd til fornyelser. Mange små mejerier købte brugte centrifuger og dampkedler og andet mejeriudstyr, som blev kasseret af større mejerier. Dampmaskinens regulator duede ikke, den sad der kun til pynt, og kedlen var alt for lille. For at øge damptrykket i kedlen lagde man en vægt på sikkerhedsventilen. Det hjalp på trykket, men det var jo både farligt og ulovligt.

Det skete, at en rem sprang af, og så løb maskinen løbsk, og man måtte skynde sig at lukke for dampen.

Og centrifugen var sidetung og larmede somme tider så højt, at kuskene, der kom for at hente mælk, listede udenfor. De havde hørt beretninger andre steder fra om kedler, der var eksploderet og var røget gennem muren og langt ud på marken.

Det kunne ske, at en fabriksinspektør kom på kontrolbesøg. Når bestyreren så, at han holdt nede i gården, fik han travlt med at finde kedelbogen frem. I denne bog skulle han til stadighed notere, hvor mange timer maskinerne havde kørt. Men det forsømte han, og nu fik han travlt med at grifle ned i bogen. Da inspektøren fik bogen, kunne han jo se, at det lige var skrevet. Men han nøjedes med at sige: »Nå – du har nok haft travlt!«

- Var det ikke, medens du var på dette mejeri, at du begyndte at interessere dig for fotografering?

- Jo, det er rigtigt! Dengang var amatørfotografering noget nyt og ukendt. I større byer var der en rigtig fotograf med atelier, hvor man henvendte sig, når man i anledning af bryllup, barnedåb eller andre familiefester skulle portrætteres. Man brugte ikke film, men glasplader, og personerne

skulle stå helt stille uden at blinke med øjnene, da eksponeringen varede nogle sekunder.

En dag så jeg en annonce i avisen med overskriften: »Nu kan alle fotografere!« I annoncen stod der, at man ved at indsende et beløb på 11 kroner og 75 øre til »Amatørfotografen«, Vimmelskaftet i København, ville modtage en pakke, som indeholdt alt, hvad en amatør havde brug for: kamera, plader, mørkekammerlampe, skåle til fremkaldervæske og fikserbad samt en trykt vejledning.

Det var lige noget for mig, og jeg bestilte og modtog denne pakke. Jeg studerede vejledningen, men den var meget kortfattet, og da jeg jo ikke havde spor erfaring med den slags, varede det længe, før det lykkedes mig at tage billeder. Der stod i vejledningen, at man skulle benytte mørkekammer, når man skulle skifte plade, og når man skulle fremkalde. Men jeg havde ikke noget mørkekammer, og da det var midsommer, var det meget lyst.

Men så kom jeg i tanke om, at der oppe på loftet stod et par store tomme tønder. Sådanne kunne måske bruges som mørkekammer. Jeg anbragte en lille skammel i en af tønderne og kravlede ned i den med mørkekammerlampen og de øvrige remedier, som jeg måtte sidde med på knæene. Jeg lagde en sæk over tønden, og nu var der helt mørkt bortset fra et ganske svagt lys fra mørkekammerlampen. Denne bestod af et stearinlys i et glas og med noget rødt stof udenom.

Jeg begyndte med at pakke glaspladerne ud. Men nu gik der ild i lampen. Jeg skyndte mig at slukke ilden, og jeg mente jo ikke, at den smule lys kunne have ødelagt pladerne.

Så fik jeg anbragt den første plade i kameraet – og nu skulle jeg ud og fotografere. Jeg var ikke klar over, hvor længe jeg skulle eksponere, så jeg trykkede på knappen i

over et minut! Det var jo alt for længe, og da jeg senere sad i tønden og fremkaldte, viste det sig jo også, at pladen var overbelyst og helt sort. Jeg prøvede med en ny plade, idet jeg eksponerede lidt kortere, men resultatet var det samme.

Nu kom jeg i tanke om, at der var en rigtig fotograf i Hjørring, og jeg tog min cykel og kørte ind til ham.

Jeg fortalte ham om mine kvaler og spurgte, om han kunne vise mig, hvordan en rigtigt eksponeret plade skulle se ud. Han viste mig en plade, der forestillede en stue, og jeg blev forbavset over at se, hvor mange tydelige detaljer der var. Han forklarede mig, at alle mine plader sikkert var blevet ødelagt, da der gik ild i lampen. Han gav mig nogle forskellige gode råd, og til sidst henviste han mig til en ny fotoforretning, der lå længere nede i gaden.

Her købte jeg en mere udførlig vejledning og nogle nye plader.

Jeg kom nu ikke til at fotografere mere i Lønstrup, for nu rejste jeg til Fyn. Jeg fik en plads på mejeriet i Hesselager mellem Nyborg og Svendborg. Der var jeg i tre år, fra 1. november 1908 til 1. november 1911.

Det var egnens ældste mejeri, og det var også meget nedslidt med elendige maskiner, og de sanitære forhold ville absolut ikke kunne accepteres i dag. Men året efter blev det ombygget, og der kom moderne maskiner.

I min fritid dyrkede jeg min hobby, fotograferingen. Jeg købte et større kamera; men jeg lavede stadig nogle begynderfejl.

På nogle af de store godser, som leverede mælk til mejeriet, var der en masse fremmede arbejdere, mest polakker.

Jeg cyklede ud til disse godser og tog gruppebilleder af arbejderne. Og jeg lovede at komme tilbage et par dage efter

og vise dem resultatet. De ville alle sammen gerne købe et billede.

Jeg fremkaldte selv pladerne, og når de var skyllede, skulle de jo tørres. For at det kunne gå hurtigt, tørrede jeg dem nede ved dampkedlen. Men der var alt for varmt, gelatinen smeltede og flød ud, og personerne blev lange i ansigterne.

Så måtte jeg næste dag cykle ud til polakkerne og gøre det hele om.

En morgen kom jeg på mejeriet ud for en slem skoldningsulykke. Ved den ene maskine var der under gulvet en beholder med kogende vand, og der var et dæksel over. Mens jeg havde været udenfor et øjeblik, havde en anden mejerist fjernet dækslet. Det kunne jeg ikke se på grund af den megen damp, der ofte var i lokalet. Jeg trådte ned i det kogende vand med det ene ben. Jeg fik fat i et rør og fik mig trukket op, men det gjorde jo frygtelig ondt. Jeg hoppede rundt og vandede mig. Da jeg langt om længe fik strømpen af, fulgte huden med. Fruen kom til og hjalp mig. Det rigtigste ville naturligvis have været at få fat i en læge, men det ville man jo gerne spare.

I stedet blev en karl sendt til apoteket efter æggeolie. Og nu sad de lige til middag og skiftedes til at lægge omslag på.

Det kølede lidt, så smerterne nogenlunde gik væk, og så kom jeg op i seng. Jeg måtte holde sengen i en hel måned. Det eneste, jeg kunne forkorte tiden med under sygelejet, var nogle gamle kriminalromaner. Der kunne stadigvæk ikke blive tale om at få lægehjælp; men jeg fik foden badet hver dag med hjemmelavet borvand. Det hjalp dog ikke ret meget. Da jeg endelig kom op, kunne jeg ikke støtte på foden, men så blev jeg sat til noget arbejde på kontoret.

Omsider kunne jeg genoptage mit arbejde på mejeriet,

men jeg har ar endnu, dér hvor huden gik af.

Men så en anden gang kom jeg ud for en muskelsprængning. Det begyndte med, at jeg skulle løfte en tung smørdrittel op på en vogn, og så fik jeg hold i ryggen. Da der var gået tre uger, havde jeg stadig hold i ryggen.

Så en dag skulle jeg sammen med en anden løfte et meget stort ostekar op på loftet. Inden vi fik det op, mærkede jeg en meget stærk smerte i ryggen, og jeg kunne næsten ikke trække vejret.

Jeg måtte straks gå i seng. Min principal kom og trøstede mig med, at det nok bare var et hold, og det nok snart ville gå i orden af sig selv. Jeg skulle bare holde sengen nogle dage. Men jeg mærkede nogle forfærdelige jag gennem kroppen.

Den næste dag blev jeg klar over, at jeg måtte til lægen. Jeg stod op og gik hen til lægen, som boede lige i nærheden.

Han ville først vide, om jeg havde penge, så jeg kunne betale, og han spurgte, om mine forældre havde haft tuberkulose.

Så fandt han ud af, at jeg havde en muskelsprængning. Den behandling, han ordinerede, gik ud på, at jeg skulle have ryggen indgnedet med jod, og jeg skulle have et stort håndklæde svøbt stramt om kroppen. Jeg behøvede ikke at ligge i sengen.

Min principal brugte mund – han syntes ikke, det var noget at gå til lægen for. Men jeg mente, at han kunne være ligeglad, jeg skulle jo selv betale det.

En uge efter var jeg rask.

Jeg har altid haft let ved at komme op om morgenen, jeg kan let klare mig med fem timers søvn. Og det var jo en fordel, da arbejdet på mejeriet begyndte meget tidligt. Jeg blev derfor udset til at vække alle de andre om morgenen. En af dem, jeg vækkede, var en mejerske, som hed Marie. Mange

år senere, da jeg for længst var flyttet til København og var i gang med mit arbejde som forfatter og foredragsholder, traf jeg Marie ved et af mine foredrag i Odense. Nu var hun jo blevet lidt mere fyldig, og hun var blevet gift. Jeg syntes, at jeg kendte hendes ansigt, men jeg kunne ikke komme på, hvor jeg havde mødt hende. Men nu hilste hun på mig og sagde: »Det er jo ikke første gang, du vækker os, Martinus!«

Og nu kunne jeg huske hende.

- Var det ikke, mens du var på Hesselager Mejeri, at du begyndte at interessere dig for trylleri?

- Jo - det var i Hesselager. Jeg havde anskaffet mig nogle forskellige trylleapparater, nogle af dem havde jeg selv lavet. Og jeg optrådte nogle gange for et større publikum.

- Kan du huske nogle af dine numre?

- Jeg havde et nummer, som jeg kaldte »Den magiske kugle«. Det var en rød kugle på størrelse med en krocketkugle. Jeg holdt først kuglen i hånden og foregav, at jeg gav den nogle »magiske« strygninger. Og så lagde jeg den på et bord, og nu begyndte den at bevæge sig af sig selv. Først lidt den ene vej, så den anden vej, og så den tredje vej.

Kuglens hemmelighed havde jeg fra »Familie Journalen«, og den gik ud på, at man efter en sindrig metode skulle bore nogle fine kanaler i kuglen. Disse kanaler skulle man fylde med kviksølv. Til sidst skulle hullerne lukkes og kuglen males. Når man så lagde kuglen på bordet med den rigtige side opad, bevirkede kviksølvet, at kuglen trillede rundt i et helt minut.

Jeg havde en hel del andre numre på programmet, også nogle med spillekort. Mit mest opsigtsvækkende nummer var nok min bilkørsel med bind for øjnene. Jeg havde en

bekendt, som stillede sin bil til rådighed for dette nummer. Selv havde jeg jo hverken bil eller kørekort. Det foregik på markedspladsen, hvor der var opstillet en række forskellige forhindringer. Den mest skeptiske blandt tilskuerne skulle sidde på bagsædet lige bag mig og være kontrollant. Jeg tog plads bag rattet og bilen startedes. Det foregik dengang ved hjælp af et håndsving foran. Jeg havde bind for øjnene, og nu kørte vi flot fremad gennem alle forhindringerne uden at støde imod dem et eneste sted. Jeg fortalte, at det var ved hjælp af tankelæsning.

Kontrollanten, der jo sad bag mig, skulle holde sine hænder på mit hoved – en hånd på hver side af hovedet, og jeg skulle så læse hans tanker.

Det er i virkeligheden en kunst, som enhver kan udføre. Det er ikke tankelæsning, men muskellæsning. Man skal blot være opmærksom på kontrollantens reaktioner. Han ønsker jo ikke, at man skal køre ind i noget, og uden at han selv er klar over det, udfører han nogle små bevægelser med hænderne.

Men tilskuerne var imponerede: »Den mejerist kan mere end sit fadervor!«

Der var en gårdejer, som havde to sønner, og de blev så glade for mig. Jeg kunne jo trylle og være morsom. Og så blev jeg tit inviteret med til bords hos dette herskab. Det var jo ellers ikke almindeligt, at tjenestefolk og den slags kom sammen med herskabet.

På gården var der en karl, og han blev jaloux og ond på mig.

Men jeg var altid flink og venlig mod ham, og det varede ikke længe, før jeg havde overvundet hans antipati, og så blev han så glad og flink.

Da jeg havde været i Hesselager i tre år, ville jeg tilbage

til Jylland, og jeg fik i november 1911 plads på Møballe Mejeri.

Møballe – det er jo et mærkeligt navn, som man næsten ikke turde sige i den første tid. Det var et stort moderne andelsmejeri, og det ligger ved Horsens.

Her havde jeg især med smørfremstilling at gøre. Det var et dejligt renligt arbejde, så vi kunne gå med hvide kitler.

Her var jeg i halvandet år.

Jeg havde megen fritid og havde mange venner fra de omkringliggende gårde. Det var fredelige tider. På de lange sommeraftener lå vi i vejgrøften og havde det vældig sjovt og hyggeligt.

Jeg rejste derfra i maj 1913, da jeg skulle være marine-soldat.

For første gang skulle jeg til København. Men først holdt jeg en uges ferie hjemme hos mine plejeforældre.

Og så kom jeg til København. Jeg ankom dagen før, jeg skulle møde på Orlogsværftets Kaserne.

København var det største eventyr, jeg endnu havde oplevet. Der var jo meget at se, alle de mange mennesker, de flotte butikker, de oplyste gader, Tivoli og meget mere.

Efter min første dag i København måtte jeg overnatte på hotel.

Og næste dag skulle jeg så møde på Orlogsværftet. Der fik vi udleveret vores tøj, og det skulle vi selv sy knapper i.

I den første tid kom jeg med ud på nogle prøveture med en torpedobåd. Fra Frankrig havde søværnet lige fået leveret nogle helt nye torpedobåde, og den båd, som jeg kom om bord på, hed »Hvalrossen«.

Nogle franske ingeniører var med på de første ture. Båden havde en meget høj overbygning, og det viste sig at være upraktisk, for når den kom ud, hvor der var høj søgang,

kunne den slingre så meget, at der kom vand ned i skorstenen. Bådene måtte derfor senere gennemgå nogle ombygninger.

Vi boede på Søværnets Kaserne, og hver dag var jeg med ude på prøveturene. Jeg syntes vældig godt om livet på søen. Det var jo sommer, og vejret var dejligt.

Båden skulle kunne gå 32 knob, men så brugte den også 25 tønder kul i timen, og det skulle jeg være med til at skovle ind. Da jeg var mejerist og havde kendskab til dampkedler, var jeg skrevet ind som kulleemper. Det var et temmelig snavset og ubehageligt arbejde. Oven på sådan en tørn var det næsten umuligt at blive vasket ren.

Men så en dag siger overfyrbøderen til mig:

»De er vist ikke vant til sådan et arbejde, men jeg vil snart finde et bedre job til Dem!«

Da prøveturene var godt overstået, skulle båden under kommando og ind i flåden. Og så skulle maskinchefen have en oppasser, og det blev altså mig.

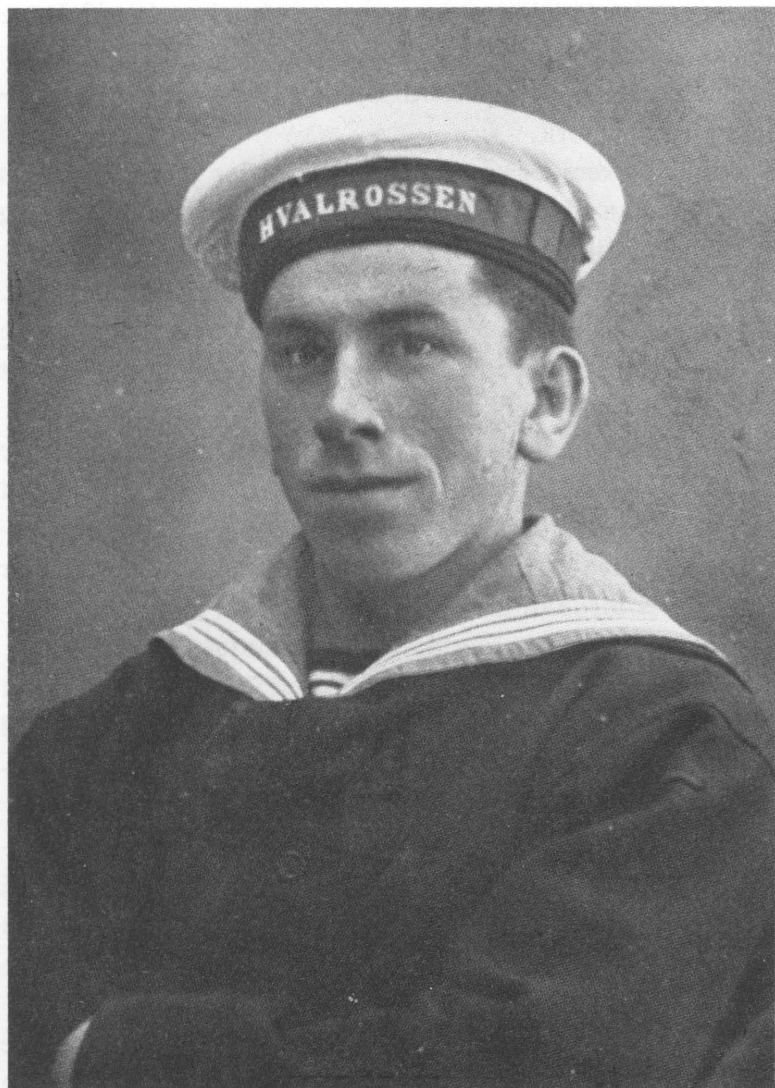
Og så fik jeg det vældig godt. De andre kaldte maskinchefen »den mugne«, men han var altid vældig flink og venlig mod mig.

Mit job var meget nemt og hurtigt overstået. Jeg skulle bare pudse hans sko og rede hans køje. Køjen var indrettet som sofa om dagen og seng om natten. Og så var der nogle andre småting, jeg skulle passe.

Båden deltog i nogle flådemanoøvrer i Kattegat. Om natten sejlede vi med slukkede lanterner, og så skulle vi i ly af mørket prøve at komme så tæt på de store skibe »Peder Skram« eller »Herluf Trolle«, at vi kunne »torpedere« dem. Dette lykkedes flere gange.

Som oppasser skulle jeg ikke deltage i manøvrerne, men jeg kunne gå på dækket og nyde det hele.

Når vi lagde til i en eller anden havn, vidste min chef, at

Den torpedobåd, som jeg kom til at gøre tjeneste på, hed »Hvalrossen«. En dag kom der en officer fra en anden torpedobåd om bord. Da han fik øje på mig, sagde han: »Men hvad er dog det for en indianer, De har der?«

jeg gerne ville i land, og så gav han mig landlov, længe før de andre fik det.

Jeg blev meget solbrændt den sommer. Jeg var jo i forvejen meget mørk.

En dag kom der en officer fra en anden torpedobåd om bord. Da han fik øje på mig, sagde han: »Men hvad er dog det for en indianer, De har dér?«

Alt foregik som regel i en munter og venlig atmosfære. Jeg kom jo fra landet, og jeg var et taknemmeligt offer for de andres »morsomme« historier. Jeg havde jo aldrig hørt sådan noget før.

Vi skulle også lære at ro, og så kom vi i nogle store robåde. Det kunne ske i begyndelsen, at nogle af os faldt bagover. En dag sagde befalingsmanden:

»Er I klar over, at om fredagen skyder vi alle dem, der ikke kan ro ordentligt!«

»Nej – det vidste jeg ikke!« svarede jeg.

Da vi om efteråret var færdige ved flåden, kom vi til at ligge inde på værftet, og dér skulle vi arbejde sammen med de faste folk. De var meget søde og flinke. Jeg blev tit inviteret til kaffe i deres hjem i Nyboder.

Mens jeg arbejdede på værftet, boede jeg i et par vintermåneder på »Peder Skram«, hvor jeg også spiste. Men vi arbejdede så lidt som muligt, og de faste folk bestilte endnu mindre. De kunne sidde på toilettet i timevis og læse avis.

Ved slutningen af min tjenestetid kom jeg til at arbejde på kongeskibet »Dannebrog«. Skibet skulle repareres, og mit arbejde bestod hovedsageligt i at male med mønje på ankerspillet og på andre jerndelev.

Nu nåede vi frem til februar 1914, og min tjenestetid, som havde varet 8 måneder, var forbi.

Dengang var der ingen, der anede, at den første verdens-

krig ville bryde ud et halvt år senere. Tiderne var meget fredelige, og der var kendte politikere og andre, som sagde, at nu var menneskene blevet alt for højt udviklede til at føre krig.

Der var dog en, som sagde til os ved hjemsendelsen: »I skal se – I kommer snart ind igen!«

Jeg rejste nu tilbage til mine plejeforældre i Sindal, og derfra søgte jeg så plads igen.

Jeg fik plads ved Tirstrup Mejeri på Mols. Det var et lille mejeri, og her blev jeg kun til september, da jeg ikke kunne få den løn, jeg skulle have. Mens jeg endnu var i Tirstrup, brød krigen ud. Det var i august, og selv om vort land jo ikke kom med i krigen, ventede jeg, at jeg ville blive indkaldt meget hurtigt. Men det trak noget ud, fordi man først indkaldte dem, der boede på Sjælland.

I september fik jeg plads på et stort andelsmejeri i Skals ved Viborg. Men i november modtog jeg min indkaldelse og måtte tilbage til København, og jeg var nu igen marinesoldat.

På grund af de mange indkaldelser var kasernen stærkt overbelagt. Men der var ingen officerer, de var ude på skibene. Derfor blev nogle almindelige værnepligtige udset til at kommandere. Men de blev jo ikke taget alvorligt, så det var en værre hurlumhej.

Og det sjoveste, det var om natten på sovesalene – der kneb det jo noget med natteroen. Og så, når en af de værnepligtige, der skulle kommandere med os, kom ind og forlangte ro, var der nogen i den anden ende, der galede som en hane, og én, der gøede som en hund. Når han så kom ned i den ende af salen, var der helt stille – men så begyndte de et andet sted. Og jeg lå jo nede under tæppet og grinede, men jeg turde ikke grine højt, når han var i nærheden.

Da dette havde varet nogle få dage, var der en, der for-

talte mig, at han allerede skulle hjemsendes næste dag. Jeg spurgte, hvordan det kunne gå til.

»Jo – for jeg har dårlige tænder, og det kan man blive kasseret for!«

»Så vil jeg også hjemsendes, for jeg har også dårlige tænder!«

Jeg henvendte mig til militærlægen, og han henviste mig til overlægen. Han gjorde alle mulige indvendinger, men jeg blev ved med at påstå, at jeg ikke kunne tygge soldaterkosten. Han ville vide, hvad jeg plejede at spise i mit private liv.

»Jeg spiser mælkekød, grød og den slags!«

Han var jo nok klar over, at det var overdrevet, for selvfølgelig kunne jeg godt spise andre ting. Men han kunne ikke komme uden om, at jeg havde dårlige tænder. Og så kom jeg for en kassationsret. Og her blev jeg fritaget for yderligere militærtjeneste og kunne rejse hjem.

Det rygtedes blandt soldaterne på kasernen, at man kunne blive kasseret på grund af dårlige tænder, og nogle forsøgte sig, men nu havde lægen sagt stop.

– Inden vi forlader militæret, vil vi gerne vide, hvordan du så på din rolle som soldat!

– Jeg har da altid betragtet militæret som et nødvendigt onde. Men dengang var der jo ikke noget, der hed militærnægtere. Ellers havde jeg valgt det. I det meste af min soldatertid var jeg ikke under kommando, og jeg har aldrig båret våben. Var jeg kommet ud for, at jeg skulle benytte et skydevåben, ville jeg have skudt lige op i luften. For øvrigt ville det have været meget svært for dem at lære mig at sigte med et gevær, for jeg har det på den måde, at jeg ikke kan lukke ét øje ad gangen.

Jeg fik nu en ny plads som mejerist, det var på Herrested

Mejeri på Fyn. Det var et stort moderne andelsmejeri, og dér var jeg til november 1915.

Jeg fik en hel del venner her, og da man blev klar over, at jeg kunne lave tryllekunster, blev jeg opfordret til at optræde i forsamlingshuset, og der var stuvende fuldt af gårdejere og bønder, som aldrig havde set sådan noget før.

Jeg beholdt min plads ved dette mejeri i ti måneder.

- *Hvad var grunden til, at du skiftede plads så tit?*

- Der var forskellige grunde. Dels ville jeg gerne ud og se mig omkring. Dels var jeg ikke lige tilfreds alle steder. Et sted ville ejeren have, at jeg skulle blande vand i mælken, men det ville jeg ikke være med til. På et andet mejeri benyttede bestyreren enhver lejlighed til at gå på kroen og drikke sig fuld, og så skulle jeg klare både mit eget og hans arbejde og have hele ansvaret.

En anden grund til, at jeg måtte forlade en plads, var jo, at jeg skulle være soldat.

Mens jeg var i Herrested, cyklede jeg nogle gange til Hesselager, hvor jeg jo havde været ansat ved mejeriet 4 år tidligere. Her ville de meget gerne have mig tilbage, og jeg modtog tilbudet, og fra midten af december 1915 var jeg atter ansat ved Hesselager Mejeri. Jeg havde jo mange gamle venner og bekendte her, og de var alle sammen så flinke, også den karl, der engang havde været jaloux på mig. Vi cyklede somme tider ture sammen gennem de smukke fynske landskaber. Vi talte sammen om mange ting, og en dag nævnte han, at han ikke var bange for spøgelser. Jeg ville gerne lave lidt sjov med ham, og en mørk aften stillede jeg mig på lur bag et vejtræ. Jeg vidste, at han ville komme forbi på cykel. Da jeg så ham komme, tog jeg et hvidt lagen over hovedet og trådte frem. Jeg svungede med armene og råbte

»uh huh!« Han fik øjeblikkelig meget travlt med at træde i pedalerne og komme væk.

Den følgende søndag skulle han besøge sin familie, som boede i Slagelse. Turen skulle foregå på cykel, og jeg blev inviteret med. Vi cyklede til Nyborg og tog med færgen til Korsør. Og herfra kom vi så til Slagelse, hvor vi spiste søndagsmiddag hos hans familie.

Da vi om aftenen kørte samme vej tilbage, spurgte jeg ham, om han ikke havde været ude for et spøgelse den anden aften. Nu blev han klar over, hvordan sagen forholdt sig, men han kunne jo ikke lade være med at more sig.

På dette mejeri havde jeg med smørfremstilling at gøre, og jeg fik nu gavn af de erfaringer på dette område, som jeg havde fået på nogle af mine tidligere pladser. Det lykkedes mig at hæve smørrets kvalitet så meget, at det kom på højde med landets bedste.

Men nu var det sådan, at efter at jeg havde været soldat, længtes jeg vældigt efter at komme tilbage til København.

Og nu søgte jeg en plads ved Ishøj Mejeri, som ligger tæt ved København. Jeg fik pladsen og begyndte her i april 1917.

Ejeren var sådan en dejlig mand, og jeg trivedes vældig godt. Foruden mig var der to andre mejerister, og de var begge gift og havde børn.

Men i det lange løb var der ikke arbejde nok til os alle, og ejeren var nødt til at sige en af os op. Da han ikke syntes, at det var så godt at sige en af de gifte op, talte han med mig om det. Vi blev enige om, at jeg skulle prøve at finde noget andet, men indtil da kunne jeg blive hos ham.

Men jeg havde jo heller ikke tænkt mig, at jeg ville være mejerist hele mit liv. Det var jo kun, fordi jeg skulle have noget at leve af.

Vi er nu nået frem til januar 1918, og en dag tog jeg ind til

København. Jeg havde fået den idé, at jeg ville prøve at få ansættelse ved Vagtselskabet. Jeg indfandt mig på hovedkontoret og spurgte manden bag skrivebordet, om de kunne bruge mig.

Manden kiggede lidt på mig, og så sagde han, idet han viste mig en stor stabel ansøgninger:

»De kan nok se, at det er temmelig håbløst!«

Men på en eller anden måde må han have fattet tillid til mig, for pludselig siger han:

»Kan De komme med det samme, hvis vi står og skal bruge en?«

»Ja, det kan jeg udmærket!«

Jeg tog tilbage til Ishøj, og samme uge kom der besked om, at jeg skulle møde dagen efter ved Vagtselskabet.

Her blev jeg nu ansat, og jeg fik udleveret min uniform.

Mit første job som nattevægter skulle foregå i Nordhavnen.

Dér gik jeg og patruljerede hver nat og så på bølgerne i vandet. Der var meget roligt og stille. Der kom en vagtkontrollør hver nat. Efter et par uger sagde han:

»Vi skal snart finde en bedre plads til Dem – så behøver De ikke at gå her længere!«

Der gik kun nogle få dage, så fik jeg besked om, at jeg nu skulle være nattevagt i en stor villa med park i Vedbæk.

En vagtkontrollør fulgte mig derud den første aften. Vi tog med toget. Villaen var meget stor, og den lå i en 45.000 m² stor indhegnet park, hvor der levede rådyr. Ejeren hed Johan Levin, og han var vekselerer. Han havde tjent en masse penge under krigen. Villaen, som var ubeboet om vinteren, hed »Bakkehuset«, og adressen var Strandvejen 373.

Ejeren og hans frue boede om vinteren i en 24-værelses

lejlighed ved Marmorkirken i København, og først når det blev forår, flyttede de ud til »Bakkehuset«. Det varede derfor flere måneder, før jeg fik hilst på herskabet.

Jeg havde mit logi på Nørrebro i København. Det var i Frejsgade. Her logerede jeg på et lille møbleret værelse. Men min værtinde var lidt vanskelig. Hun var overforsigtig med møblerne, og hun dækkede sofaen og lænestolen til med avispapir. Hun var bange for, at jeg skulle fedte dem til. Jeg blev kun boende her nogle få måneder.

Så fik jeg et bedre værelse på Jagtvej 52 A. Min nye værtinde hed fru Henriksen.

Hver aften tog jeg med toget til Vedbæk iført min vægteruniform. Jeg skulle møde ved villaen klokken 22.

Der fandtes nogle kontrolure i parken, som jeg skulle trække op på bestemte klokkeslæt. Derved kunne det konstateres, at jeg havde gået mine natlige runder på de rigtige tider. Dette blev kontrolleret af en vagtkontrollør, som dukkede op hver nat.

Nede i parken var der et par ældre huse. Det ene blev benyttet af gartneren, som boede der hele året. Det andet hus måtte jeg benytte, og når jeg ikke var ude på mine natlige runder i parken, sad jeg herinde og hyggede mig.

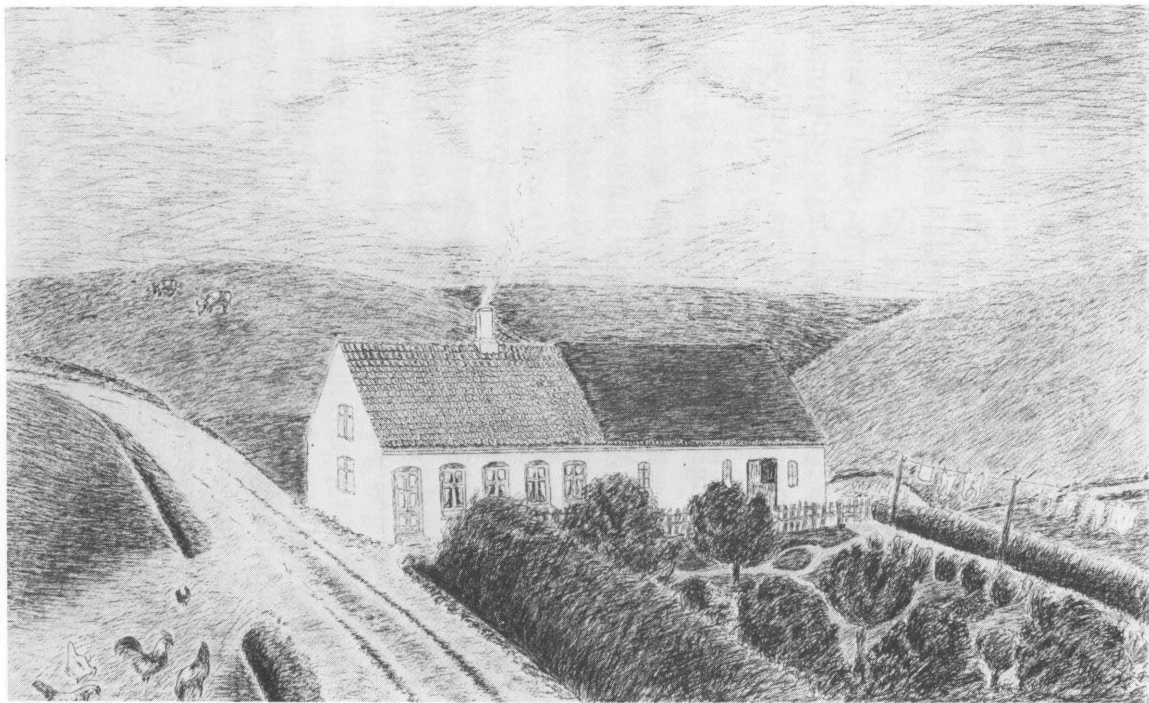
- Hvad kunne du få tiden til at gå med?

- Jeg sad og læste i bøger eller blade. Eller jeg øvede mig på en violin, som jeg lige havde købt.

Da der var gået nogle uger, sagde vagtkontrolløren, at nu ville jeg blive fri for kontrolurene i parken.

»Vi skal bruge dem inde i byen, de er jo ikke nødvendige her - De passer jo det, De skal, selv om vi ikke kontrollerer Dem!«

Jeg måtte ikke komme ind i herskabets villa. Men gartneren havde adgang til varmeanlægget i villaens kælder. Han

I 1918, da jeg var flyttet til København, tegnede jeg en dag efter hukommelsen dette billede af mit barndomshjem i Sindal. I dag er byen rykket nærmere, idet der er opstået et nyt villakvarter.

skulle sørge for, at der var en lille smule varme i villaen hele vinteren.

En aften i slutningen af april, da jeg som sædvanlig ankom til villaen ved 22-tiden, kunne jeg se, at herskabet var flyttet ind.

Da jeg gik min første runde i parken, fik herren øje på mig. Han kaldte på mig:

»Hallo, er det nattevægteren? Hvordan går det? Hvordan har De det?«

Han spurgte mig ud om forskellige ting, og til sidst kom han med hånden og gav mig en lille mønt. Jeg troede først, at det var en 10-øre, men så opdagede jeg, at det var en guldtvekrone.

Jeg fik senere mange flere guldtvekroner. Han var jo umådelig velhavende – pengene strømmede ind.

Herskabet havde både en tjener, en stuepige, en kokkepige, en chauffør, en gartner og en nattevagt. Og sidstnævnte, det var altså mig.

Selv om der i tiden under og efter den første verdenskrig var mangel på alt, og regeringen havde indført rationering, kunne man ikke mærke knaphed på noget i dette hus. Der manglede hverken brændsel, benzin, kaffe, sukker, tøj eller andre livsfornødenheder.

Når vejret var til det, skulle herren have en svømmetur i vandet om formiddagen, inden han kørte ind til sit kontor i byen. Han havde sin egen private badebro, og der var også et lille badehus. Efter svømmeturen skulle tjeneren frottere ham og fungere som påklæder.

Herskabet dyrkede megen selskabelighed. Når de ikke selv havde gæster i villaen, var de næsten hver aften inviteret ud. Blandt gæsterne var ofte skuespilleren Adam Poulsen, som senere i en periode var direktør for Det kongelige Teater. Også Prins Gustav var undertiden deres gæst.

Det kunne ske, at tjeneren gav mig et lille vink om, at herskabet ville komme sent hjem fra et besøg eller en fest hos nogle bekendte.

»Sørg for at være nede ved lågen klokken halvtre – så vanker der sikkert en skilling!«

Indkørslen var forsynet med en stor solid smedjærns-låge, og ved siden af den var der en pavillon med glas hele vejen rundt. Her kunne jeg sidde i flere nattetimer og nyde synet af havet. Og når herskabet så kom kørende i deres limousine på vej hjem, var jeg på pletten og åbnede lågen. Og så fik jeg den obligate guldtyvekrone.

- *Du var vaks ved havelågen!*

- Ja, ja – det kan du tro!

Ved midsommertid blev der holdt store fester i parken med illumination, bål og fyrværkeri. Og så stod den lokale befolkning, der bestod af fiskere og landboere, uden for hegnet og betragtede herlighederne – og så kunne det ske, at der var nogen, der råbte: »Gullaschbaron!«

Inden den første sommer var gået, og herskabet havde forladt villaen for at vende tilbage til deres 24-værelses lejlighed inde i byen, havde de lært mig så godt at kende, at jeg nu måtte få adgang til deres villa om natten. Jeg behøvede nu ikke længere at sidde i det kolde bondehus nede i parken, men kunne opholde mig i villaens kælder ved varmeanlægget.

- *Var det ikke der, du oplevede nogle overnaturlige ting?*

- Jo – det er rigtigt. Det skete en nat, jeg tror klokken var godt to. Jeg sad og læste i en bog. Pludselig kunne jeg fornemme, at der var noget. Jeg så op fra bogen – og nu fik jeg øje på en skikkelse, som stod henne i krogen ved en kul-

bunke. Jeg kunne kende skikkelsen, det var min kusine. Hun var altså datter af mine plejeforældre. Jeg undrede mig jo meget over dette syn – hun stod ganske rolig og stille og så hen på mig. Men pludselig var hun væk.

Jeg fik nogle dage senere besked om, at hun var død netop ved den tid.

En anden nat sad jeg ligeledes i kælderen og læste. Udenfor var det helt mørkt, men nu så jeg gennem vinduet, at der kom nogen. Det var vagtkontrolløren, som plejede at dukke op hver nat. Han havde en uniform på med blanke knapper, og disse knapper kunne jeg tydeligt se uden for vinduet.

Jeg råbte: »Ja, træd bare nærmere!«

Men nu blev han til luft. Jeg kunne ikke forstå, hvor han var blevet af, og da jeg traf ham den næste aften, spurgte jeg ham om, hvorfor han ikke var kommet ind.

Han kunne ikke tro, at jeg havde set ham, for han havde slet ikke været der. Han havde været på sit sædvanlige kontrolbesøg henne i Skodsborg, og dér havde han siddet og sludret med nogen, og så var han faldet i søvn. I drømme var han så gået videre på sin rute, og jeg havde altså oplevet dette »tankebillede« eller »drømmesyne«.

Ved en senere lejlighed sad jeg på samme måde i kælderen. Jeg havde lige været ude på min midnatsrunde gennem parken. Alt var stille og roligt. Pludselig lyder der et enormt rabalder. Det gjaldede gennem hele huset, som om det var ved at styrte sammen. Jeg rejste mig op og tog mig til hovedet. Jeg følte, at mine hår var stive.

– *Kan du nærmere forklare, hvordan lyden var?*

– Ja – hvis man kunne forestille sig, hvordan det ville lyde, hvis der var nogen i stuen lige over mit kælderrum, der lod et par flygler falde ned på gulvet fra en stor højde. Jeg

Hver aften tog jeg med toget til Vedbæk iført min vægteruniform. Jeg var nattevagt ved »Bakkehuset« fra kl. 22 til kl. 6.

Mange år senere - da jeg var 70 år - blev disse foto taget en sommeraften ved »Bakkehuset«, som nu rummede en kommu-

nal institution. Jeg var på en biltur til Nordsjælland sammen med nogle af mine venner, og vi gjorde holdt ved »Bakkehuset«.

hørte først dette vældige brag, og så kom der nogle klingende lyde, som af en masse klaverstreng, der vibrerer. Jeg var naturligvis godt klar over, at der ikke var nogen, som kastede med flygler, men jeg måtte jo straks se at få opklaret, hvad der var på færde. Jeg brugte et par timer til at gennemgå hele villaen, men der var intet usædvanligt at se hverken inde eller ude. Alt var igen roligt og normalt, og jeg blev klar over, at det måtte have været noget psykisk.

Næste dag fortalte jeg det til gartneren, da han kom for at se til varmeanlægget, men det fortrød jeg hurtigt, for han blev så forskrækket, at han ikke længere turde være alene i villaen.

Han fortalte, at Vedbæk gamle kro for mange år siden havde ligget på dette sted, og der var engang begået et mord. Og efter sådan en begivenhed kunne der jo let opstå noget spøgeri.

- Var det den eneste gang, du oplevede dette mærkelige fænomen?

- Nej, længe efter kom det igen, men da var jeg ude i parken, og lyden var ganske svag. Jeg kom gående forbi vinduerne, da jeg hørte de samme lyde, men nu var det, som om de kom langt borte fra.

- Hvilket indtryk gjorde den slags oplevelser på dig?

- Ja - jeg havde jo tidligere været ude for den slags ting, og jeg kan ikke sige, at de gjorde mig bange. Min plejemor havde så tit talt om sådan noget.

Jeg var meget glad for mit arbejde som nattevægter, men der var vist heller ikke mange nattevægtere, der havde sådan et behageligt job som mit.

Men da der var gået et par år, kunne jeg mærke, at det ikke længere gik så godt med herskabets økonomi. Guldtyve-

kronerne blev til femkronesedler, og meget tydede på, at de snart måtte afhænde villaen. Hvis dette skete, ville det jo være slut med mit behagelige job som nattevægter ved denne villa, og så ville Vagtselskabet nok anwise mig et andet arbejde, hvor jeg ville komme til at gå rundt med nøgler til butikker og fabrikker i Københavns sidegader og baggårde.

Dette havde jeg ikke lyst til, og jeg søgte nu et andet arbejde. Jeg søgte både hos politiet og hos sporvejene. Hos politiet fik jeg den besked, at jeg ikke var høj nok. Men jeg fik et positivt svar fra sporvejene. Jeg var dog i mellemtiden blevet klar over, at det vist alligevel ikke var noget for mig at køre sporvogn resten af mit liv. Der var jo andre stillinger, som jeg syntes ville være mere ideelle for mig, kunstmaler, lærer, fotograf eller sådan noget.

Men jeg søgte nu en plads hos postvæsenet. Jeg indfandt mig på Hovedpostkontoret, og der fik jeg sammen med nogle andre ansøgere foretræde hos overpostmesteren.

Han holdt en hel lille formaningsstale for os. Han kunne ikke forstå, at unge mennesker ville søge plads hos postvæsenet. Her kunne de jo gå i 20 år, 30 år, 40 år, og så var de kommet lige vidt. Ude i de frie erhverv havde de da mulighed for at blive til noget.

Men det endte alligevel med, at jeg blev antaget, og jeg startede min karriere som postbud 2. januar 1920.

Jeg skulle møde om morgenen på Hovedpostkontoret, og så blev jeg derfra sendt til Købmagergades posthus eller til et andet posthus, hvor der var brug for mig.

Jeg fik udleveret en trehjulet cykel med nogle sække, og så skulle jeg ud og tømme postkasser. Der lå sne og is på gaderne, og jeg »sejlede« over Frue Plads og gennem Nørregade og Strøget.

Det var næsten på det værst tænkelige tidspunkt, jeg var

begyndt som postbud. For det første på grund af vintervejret med is og snesjap, og for det andet fordi der jo altid omkring årsskiftet er særlig mange breve og postkort med nytårshilsener og regninger. Men det værste var dog, at der i den periode var telefonstrejke. Da folk ikke kunne telefonere til hinanden, måtte de jo benytte breve og brevkort. Lige så snart jeg på min trehjulede havde været rundt og tømt mine 40 postkasser, kunne jeg starte forfra på en ny runde. Postkasserne var så proppede med breve, at de stak ud af åbningen.

De 4 sække, som jeg havde plads til på cyklen, kunne ikke rumme de mange breve, og jeg spurgte mine overordnede, hvad jeg skulle gøre.

»De skal bare stikke benet ned i sækken og stampe brevene godt sammen!«

Men jeg kunne ikke lide, at brevene på denne måde skulle lide overlast, så jeg nøjedes med at presse brevene lidt sammen med hånden.

Jeg skulle have en egentlig fridag. Men hvis et posthus pludselig fik brug for en afløser, kunne de godt sende mig af sted, og jeg blev på den måde snydt for mange fridage.

I en periode gik jeg med breve på Nørrebro. Her skulle jeg mindst 40 steder op på fjerde eller femte sal. Elevatorer fandtes ikke, og på grund af telefonstrejken var der breve til de fleste beboere. Det kunne ske, når jeg havde været oppe på fjerde sal til venstre med et brev og var kommet ned igen, at jeg opdagede, at der også var et brev til fjerde sal til højre – og så måtte jeg jo op igen. Men så lærte jeg at sortere brevene mere omhyggeligt, inden jeg startede på min rute.

Når det sidste brev var afleveret, havde jeg fri i halvdelen time og kunne cykle hjem og spise. Jeg boede jo på et værelse på Jagtvej, og min værtinde hed fru Henriksen. Jeg spiste på et pensionat, som lå i samme bygning.

Efter middagen skulle jeg igen møde på posthuset og ud på den samme rute med 40 fjerde- eller femtesale.

I nogle uger blev jeg forflyttet til Adelgade og Borgergade, som dengang rummede mange gamle saneringsmodne huse. I dette kvarter boede der mange fremmede arbejdere med mærkelige navne. De fleste var polakker. Mange af dem boede på lofterne. Man skulle op ad hønsestiger og hen over lofter. Men de var skam vældig søde og flinke. Dog var der et sted, hvor jeg blev skældt krukken fuld af en kone. Jeg afleverede et brev til hende, som viste sig at være et halvt år gammelt. Brevet var faldet om bag en reol på posthuset, og dér havde det ligget et halvt år. Da hun opdagede, hvor gammelt brevet var, begyndte hun at skælde ud. Men jeg skyndte mig at komme videre.

En dag fik jeg brev fra min plejemor i Sindal. Hun meddelte mig, at min plejefar var død. Han var en januardag kommet træt hjem fra sit arbejde med træfældning i skoven. Han var straks gået i seng, og dagen efter, den 24. januar, var han død.

Nu måtte min plejemor afhænde og fraflytte huset. Den lille pige, Frida, som mine plejeforældre havde adopteret for mange år siden, var nu blevet 20 år og havde fået sit eget hjem, og hun tog sig nu af vores plejemor i hendes sidste fem leveår. Der var ingen af hendes egne mange børn, som hjalp hende på hendes gamle dage. Men jeg sendte hver måned et pengebeløb til hende.

På pensionatet, hvor jeg spiste, sad jeg somme tider og sludrede med en ung mand, som var kontorist på det store københavnske mejeri »Enigheden«. Han vidste, at jeg tidligere havde været mejerist, og at jeg ikke altid var lige begejstret for mit nuværende job som postbud.

En dag fortalte han, at han ville sige sin plads op på Enigheden. Han skulle til marts begynde på et nyt job i et

andet firma, og så ville der blive en ledig stilling på Enighedens kontor. Han mente, at det måtte være noget for mig.

Han foreslog mig, at jeg snarest tog ud til Enigheden og talte med driftsbestyreren for at ansøge om den ledige stilling. Nogle dage senere tog jeg derud og traf driftsbestyreren. Jeg sagde, som det var, at jeg ikke havde kontoruddannelse, jeg var kun almindelig mejerist, men jeg mente dog nok, at jeg kunne klare det ledige job.

Driftsbestyreren var meget venlig, og han sagde, at han gerne ville tage mig på prøve. Han mente ikke, at det betød så meget, at jeg ikke var kontoruddannet, for der var mange af kontoristerne, som ikke var nær så dygtige til regning og skrivning som mejeristerne.

Inden jeg i marts begyndte på mit nye job, skulle jeg jo opsige min plads hos postvæsenet. Der var et par andre unge postbude, som ligeledes ville sige deres plads op, og vi fik nu samtidig foretræde hos overpostmesteren.

Da han hørte, at vi ville forlade postvæsenet, sagde han:

»Det kan jeg lide at høre! At blive her år efter år fører jo ikke til noget!«

Jeg begyndte altså mit arbejde på Enighedens kontor i marts 1920.

På mejeriet var ansat omkring 100 kuske. De havde hver sin mælkevogn, som blev trukket af heste.

Kuskene skulle hver dag udfylde bestillingssedler med angivelse af de varer, som de skulle køre ud med næste morgen. Det drejede sig jo om sødmælk, skummetmælk, kærnemælk, børnemælk, fløde, piskefløde, smør, ost o.s.v. Jeg skulle så samle alle disse bestillingssedler og beregne, hvor meget der skulle fremstilles af hvert produkt i løbet af natten. Om morgenen klokken 4, når kuskene indfandt sig, skulle alle varerne stå parat til at blive læsset på vognene, og

kuskene kørte så ud til kunderne, som var spredt over hele byen.

Den kontorist, hvis arbejde jeg havde overtaget, skulle hjælpe mig til rette de første dage. Men jeg fik ikke megen hjælp af ham, for han fik influenza, og jeg måtte selv klare det.

Min månedsløn var 285 kroner, mens jeg var ansat på prøve, og det var en god løn. Det var det samme, som jeg havde tjent hos postvæsenet. Og da jeg efter kort tid blev fastansat, fik jeg lønpålæg, 65 kroner.

Vi var i alt 15 kontorister, og vi sad i et stort kontorlokale ved hver sit skrivebord. De andre var lidt yngre end jeg. Jeg syntes, at Enigheden var en dejlig arbejdsplads.

Henne ved et af vinduerne sad bogholderen, og døren til driftsbestyrerens kontor stod altid åben.

Vi havde en mængde telefonopringninger med bestillinger fra byens mange mælkeudsalg, og dem skulle jeg også tage med en anden kontorist.

Der var som nævnt omkring 100 kuske, og når de ikke var ude at køre, holdt de til nede i staldene. Den første dag skulle en kontorist vise mig omkring i staldene og præsentere mig for kuskene. Jeg blev noget forskrækket, da jeg hørte, hvordan kuskene tiltalte kontoristen med »dumme svin« og andre ting, som man slet ikke kan gengive. Og indbyrdes var de også meget hårde ved hinanden.

Jeg tænkte: »Ih – er det sådan nogen, jeg skal arbejde sammen med her?«

Men da jeg altid optrådte venligt, men bestemt over for dem, blev de snart vældig glade for mig, og vi fik et godt samarbejde.

Det kunne ske, at en kusk drak sig fuld, og så glemte han at udfylde sin bestilling til næste dag. Når han så mødte op næste morgen, ville der jo ikke være noget til ham, og han

kunne risikere at miste sit job. Men så kom jeg ham til hjælp, idet jeg udfyldte bestillingssedlen for ham, så godt jeg kunne.

Og så kom kusken næste dag og takkede mig: »Det var pænt af Dem!«

Nogle dage senere var der en anden kusk, som med vilje undlod at udfylde sin bestillingsseddel. Han var ikke fuld, men han troede åbenbart, at jeg til enhver tid ville træde hjælpende til. Men jeg var klar over, at det ville føre for vidt, hvis jeg lod mig misbruge på denne måde, og så undlod jeg at udfylde den for ham.

Formanden for mejeriet Enigheden hed Lyngsie, og der var en kontorist, som havde advaret mig imod ham. Hvis jeg en dag fik ham i telefonen, skulle jeg for enhver pris gøre alt, hvad jeg kunne for at efterkomme, hvad han sagde, ellers kunne jeg blive afskediget.

Og så en dag fik jeg ham i telefonen. Han ønskede at tale med driftsbestyreren.

»Ja, et øjeblik!« sagde jeg, og så fik jeg jo travlt med at finde ham. Han var ikke på sit kontor, og jeg løb derfor ned i staldene, hvor det langt om længe lykkedes mig at finde ham. Men Lyngsie var blevet rasende over den lange ventetid, og han ville vide, hvad det var for en umulig karl, han havde talt med.

Driftsbestyreren formanede mig til at passe bedre på en anden gang:

»De kan tro, han var rasende!«

»Ja, men jeg var da nødt til at prøve at finde Dem!«

»Nej – De skal bare sige, at jeg ikke er på mit kontor, men De vil sørge for, at jeg ringer om lidt!«

Jeg fik efterhånden et godt forhold til alle kontoristerne. Jeg var som nævnt den ældste, jeg var omtrent 30 år.

Men indbyrdes havde kontoristerne det ikke godt med

Gruppebillede fra 1922 af mejerister og kuske m.m. på Mejeriet »Enigheden«.

Fotoet udlånt fra Martinus' Mindestuer, København. – Martinus sidder i forreste række, nr. 3 fra venstre.

hinanden, der var meget uvenskab og skænderi.

Men jeg prøvede at gøre min indflydelse gældende, jeg snakkede med dem, og til sidst blev de alle så flinke, og vi fik en helt anden behagelig tone på kontoret.

Som nævnt skulle jeg passe en telefon. En dag var der en mand, der ringede og bad om at komme til at tale med driftsbestyreren. Han sad ved sit skrivebord, og jeg sagde til ham, at der var telefon til ham.

Han spurgte mig om, hvem det var, og jeg nævnede navnet på den pågældende.

»Sig til ham, at jeg ikke er her i dag!« sagde han.

»Nej – det kan jeg ikke sige!« svarede jeg, »for det er jo ikke sandt!«

Driftsbestyreren studsede lidt, og så sagde han:

»Ja – men så sig til ham, at jeg er gået til frokost!«

»Ja – men det er jo heller ikke sandt!«

Driftsbestyreren var ikke vant til, at man sådan sagde ham imod, og alle de tilstedeværende kontorister var nu spændt på hans reaktion. Men mærkelig nok blev han ikke vred. Efter et øjeblik betænkning sagde han:

»Godt – så lad mig da tale med ham!«

I perioder spekulerede jeg meget på, hvad jeg skulle blive til. Jeg havde ikke de samme lyster eller tilbøjeligheder som mine kolleger, der beskæftigede sig meget med forelskelse og ægteskab. Jeg var klar over, at jeg aldrig ville gifte mig. Den tanke, at jeg skulle bindes til et andet menneske, var en rædsel for mig.

Men jeg syntes også, at det var en skrækkelig tanke, at jeg skulle fortsætte som nu med hver dag at gå til mit arbejde og skrive 10.000 tal, og så gå hjem og spise, og måske gå i biografen af og til. Og så næste dag igen af sted til arbejde og skrive 10.000 tal o.s.v.

Jeg ønskede så vældigt, at jeg kunne finde et arbejde,

hvor jeg kunne være til gavn for andre mennesker. Jeg spekulerede på, om jeg kunne blive missionær, men da jeg jo ikke var særlig kirkeligt indstillet, måtte jeg slå den tanke ud af hovedet.

På kontoret var der en ung mand, som havde et ekstrajob. Han var ligesom jeg kontorist om dagen, og om aftenen var han musiker. Hans navn var Ove Hubert. Han spillede hver aften i Apollo-Teatret, som lå i nærheden af Tivoli.

En dag viste han mig en bog, som han havde lånt af en af de andre musikere på teatret. Denne musiker havde også et ekstrajob, idet han om dagen var skribent. Hans navn var Lars Nibelvang, og han var meget interesseret i religionsfilosofi.

Nu havde han altså lånt en af sine mange bøger til Ove Hubert. Jeg husker ikke, hvad bogen hed, men den handlede om reinkarnation og meditation. Den slags stod jeg helt fremmed overfor. Jeg spurgte ham, hvad reinkarnation var for noget, og fik det svar, at det var noget med, at man havde levet før.

Selv om det var helt nyt for mig, at man havde levet før, syntes jeg straks, at det lød rigtigt. Han forklarede mig en hel del om, hvad han havde læst i bogen om dette emne, og jeg syntes, at det var mægtig spændende.

Jeg sagde derfor, at jeg også meget gerne ville læse bogen, og nogle dage senere fik jeg den besked, at Nibelvang gerne ville låne mig den, men jeg skulle selv komme ud til ham på Amager og hente den, for han ville gerne tale med mig. Få dage senere tog jeg derfor ud til ham.

- Kan du huske, hvilken adresse han havde - og hvornår det var?

- Han boede i Christian Svendsens Gade. Og det var nogle dage før påskehelligdagene i 1921. Jeg tror, det var

den 21. marts.

Han tog meget venligt imod mig. Han var i begyndelsen af fyrrerne. Jeg blev meget imponeret, da jeg så den mængde bøger, han havde i reolerne. Næsten alle bøgerne handlede om teosofi, antroposofi og lignende religions-filosofiske emner. Han var meget belæst og meget optaget af den slags.

Han spurgte mig ud om mit arbejde og mine interesser.

Jeg måtte jo fortælle, at jeg ikke havde noget kendskab til disse nye åndelige retninger, men jeg var religiøs, og jeg havde så langt jeg kunne huske tilbage hver dag bedt til Forsynet.

Jeg fik at vide, at begrebet bøn også indgik som et naturligt led i de nye åndelige retninger, og dette beroligede mig. Hvis han havde sagt noget andet, ville jeg hurtigt have trukket mig tilbage.

Jeg kan ikke huske, hvad vi ellers talte om, men da jeg skulle gå, fik jeg lov til at låne den omtalte bog med hjem.

Da jeg tog afsked med ham, sagde han:

»De skal se, De bliver nok snart min lærer!«

Jeg syntes, at det var mærkeligt, at han kunne sige sådan noget, for det kunne jeg jo ikke forestille mig.

Et par dage senere tog jeg bogen frem for at læse lidt i den. Jeg nåede aldrig at læse mere end et par kapitler. Der stod en anvisning på, hvordan man kunne meditere på Forsynet, og jeg tænkte, at det ville jeg prøve.

Jeg blev senere klar over, at jeg udelukkende var kommet i besiddelse af bogen, for at jeg kunne komme til at udføre denne meditation.

Jeg fulgte bogens anvisninger, slukkede lyset, rullede ned for vinduet, tog bind for øjnene og satte mig til rette i en kurvestol.

Nu var det aldeles mørkt.

Pludselig skete der noget forunderligt. Jeg blev gennemrislet af en følelse af, at jeg stod over for noget ubeskriveligt ophøjet. Et lysende punkt kom til syne i det fjerne. Det kom nærmere og tog form som en menneskelig figur. Jeg kunne genkende denne figur. Det var Thorvaldsens Kristusfigur. Jeg stirrede undrende på dette fænomen.

Så blev det mørkt. Jeg kunne slet ikke røre mig. Det blev lyst igen, og nu var skikkelsen kommet frem i naturlig størrelse, og den var fuldstændig levende. Den var i strålende hvidt og med blå skygger. Stoffet var som gjort af tusinder af mikroskopiske ildgnister. Lyset var så intenst og levende, at det mindede om de stjernekastere, man anvender ved juletid.

I nogle øjeblikke befandt jeg mig igen i mørke. Men lyset kom tilbage, og nu var skikkelsen kæmpemæssig.

Den gik op gennem loftet og ned igennem gulvet. Jeg kunne kun overse bæltregionen på denne Kristusskikkelse af blændende solskin.

Jeg sad som fastnaglet til stolen, mens skikkelsen langsomt bevægede sig frem imod mig. Og i næste øjeblik gik den lige ind i mit kød og blod.

Jeg blev grebet af en vidunderlig ophøjet følelse.

Det guddommelige lys, der således havde besat mig, gav mig evne til at overskue hele Jordkloden.

Jeg så, hvordan Jorden drejede rundt, og der kom stadig nye horisonter frem med bjerge og dale, lande og byer, kontinenter og oceaner.

Nu kunne jeg endelig røre mig og tage bindet fra øjnene. Den guddommelige oplevelse var forbi. Jeg var tilbage i min beskedne materielle verden.

Men gudsriget lyste og funkede stadig i min bevidsthed.

Jeg var aldeles overvældet og betaget, men også meget desorienteret.

At det var en »indvielse«, jeg havde gennemgået, var jeg endnu ikke klar over.

Næste dag var det skærtorsdag den 24. marts, og jeg besluttede, at jeg igen ville prøve at sidde i min »meditationsstol«.

Jeg var jo meget spændt på at se, om der igen skete noget.

Jeg rullede ned for vinduet, tog bind for øjnene og tog plads i stolen.

Jeg havde kun siddet i mørke i nogle få øjeblikke, da jeg igen var ombølget af det guddommelige lys.

Jeg befandt mig i en vægtløs tilstand midt i en lysende himmel. Der gik ligesom en skygge hen over himlen, og derved blev den endnu mere klar og lysende. Dette gentog sig, og hver gang blev himlen mere og mere strålende. Til sidst befandt jeg mig i et overvældende gyldent lys, et ildhav.

Jeg havde ingen krop mere, og jeg følte, at dette var Guds bevidsthed.

Nu måtte jeg rive bindet fra øjnene, for jeg følte, at min hjerne var ved at bryde.

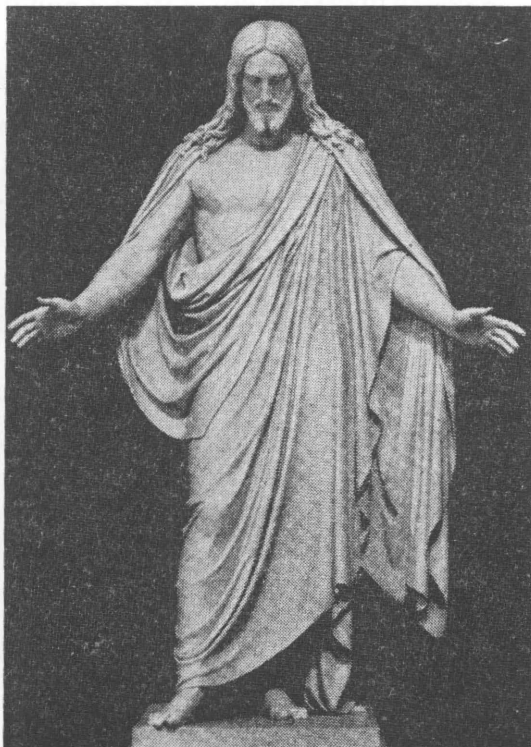
Jeg befandt mig nu igen på mit primitive, sparsomt møblerede værelse. Men jeg var aldeles bjergtaget, og jeg følte trang til at betro mig til nogen.

Jeg gik ud i køkkenet til min værtinde, fru Henriksen. Jeg fortalte hende om den forunderlige oplevelse, hvor det var, som om jeg befandt mig midt i et ildhav.

»Uha - sådan noget må De endelig ikke prøve på, det kan man blive sindssyg af!« var hendes svar.

Det var jo i en god mening, hun sagde sådan, men jeg turde ikke sige mere til hende. Og jeg turde heller ikke tale med andre om det.

Jeg sad i fuldstændig mørke og med bind for øjnene. Pludselig skete der noget forunderligt. Jeg blev gennemrislet af en følelse af at stå over for noget ubeskriveligt ophøjet. Et lysende punkt kom til syne i det fjerne. Det kom nærmere og tog form som en menneskelig figur. Jeg kunne genkende denne figur. Det var Thorvaldsens Kristusfigur. Jeg stirrede undrende på dette fænomen...

LARS NIBELVANG

1879-1948

Lars Nibelvang blev af familie og venner aldrig kaldt andet end »Lasse«. Da han lånte mig den lille bog, sagde han: »De skal se, De bliver nok snart min lærer!«

Han blev selve inkarnationen af menneskehedsens åndelige spørgsmål.

Men jeg mærkede nu, at jeg var kommet ud for en forunderlig bevidsthedsudvidelse.

Hver gang jeg kom ud for et spørgsmål eller et problem, meldte svaret sig omgående. Det var fuldstændig, som om det hele var »gammel viden«. Og jeg blev efterhånden klar over, at denne min viden ikke havde nogen grænser.

Jeg måtte jo passe mit arbejde, som jeg plejede, men når jeg kom hjem om aftenen, spekulerede jeg voldsomt over, hvad der kunne være sket med mig. Det stod mig klart, at det måtte have forbindelse med bogen, jeg havde lånt, og jeg ville derfor have fat i den igen for at læse noget mere. Men så opdagede jeg, at det kunne jeg ikke. Hver gang jeg ville have fat i bogen, var det som om en hånd lagde sig på min pande og holdt mig tilbage.

Men så opdagede jeg, at jeg jo heller ikke manglede de oplysninger, jeg kunne finde i bogen.

Jeg opdagede også, at det var umuligt for mig at læse andre bøger.

Jeg havde nogen tid forinden købt mig et brugt klaver på afbetaling, og jeg måtte nu sætte mig hen til det og spille for at få fred for de mange tanker, der fløj gennem mit hoved.

Nogle dage senere tog jeg ud til Amager for at levere bogen tilbage til Nibelvang, og jeg fortalte ham, hvad jeg havde været ude for.

Han blev aldeles betaget. Han var jo meget kyndig på åndelige områder og havde kendskab til indvielse, kosmisk bevidsthed og den slags, og han var straks klar over, hvad der var sket med mig.

Han havde ikke for intet i årevis studeret alverdens religioner. Jeg har vist aldrig før eller senere mødt nogen med en så stor indsigt i psykiske anliggender.

Men der var dog også mange huller i hans åndelige

I fem år boede jeg på Jagtvej 52 A. Jeg logerede på et værelse på første sal, og min værtinde hed fru Henriksen.

Jeg havde anskaffet mig et brugt klaver, og nu måtte jeg tit sætte mig hen til det og spille for at få fred for de mange tanker, der fløj gennem mit hoved.

viden, og han stillede mig nu overfor en mængde spørgsmål.

Jeg var aldrig i tvivl om de rigtige svar på hans mange spørgsmål, men i begyndelsen manglede jeg i høj grad rutine i at formulere mig. Det eneste, jeg hidtil havde skrevet, var nogle breve hjem til mine plejeforældre, og nu skulle jeg til at besvare en masse komplicerede eller dybsindige spørgsmål.

Jeg besvarede spørgsmålene så godt, jeg kunne, men det var sjældent, at han lige straks var tilfreds med mine svar, for de harmonerede ikke altid med det, han vidste fra andre kilder.

Men det endte altid med, at han udbrød:

»Jah - nu kan jeg se det! Du har ret! Det er der aldrig nogen, der har kunnet se så klart før!«

Nibelvang og jeg blev uadskillelige venner i en årække.

De kraftige lysoplevelser, der havde ledsaget min »ild-dåb«, havde været så belastende for min hjerne, at jeg i den første tid var plaget af hovedsmerter.

Men jeg bad en bøn om, at jeg måtte blive befriet for disse smerter. Og nu blev smerterne afløst af en behagelig varm fornemmelse ned ad ryggen.

Da mit arbejde på mejeriet først begyndte ved middagstid, besøgte jeg Nibelvang næsten hver formiddag. Han hed oprindeligt Lars Peter Larsen, men da han begyndte sin skribentvirksomhed, tog han navneforandring til Lars Nibelvang. Men hos familie og venner blev han aldrig kaldt andet end »Lasse«.

Takket være Lasse blev alle mine kosmiske analyser så stærke og urokkelige. Han blev selve inkarnationen af hele menneskehedens åndelige spørgsmål. Han vidste næsten bedre end jeg selv, hvilke kosmiske analyser eller informa-

tioner menneskene havde brug for.

Han var stædig, og han helmede ikke, før ethvert problem var vendt og drejet og fuldstændig belyst.

Han var så fuld af begejstring og ildhu, at det smittede af på mig, og på grund af ham blev mine forklaringer så stabile, at de ikke kunne væltes.

Vi var naturligtvis klar over, at denne åndelige viden var beregnet for hele menneskeheden, og at den derfor skulle udkomme i bogform.

Da han jo var langt mere rutineret i at skrive end jeg, var det en selvfølge, at han skulle skrive bogen, og jeg skulle bare forklare og fortælle.

Men der var alligevel noget i mig, som sagde, at jeg måtte kunne lære at skrive, og derfor købte jeg en skrivemaskine.

Og en dag skrev jeg det, der nu er efterskrift i »Livets Bog«.

Da Lasse læste det, sagde han:

»Jeg skal ikke skrive noget! Du skal selv skrive bogen!«

Og så begyndte jeg at skrive.

Men alt det, jeg skrev de første år, måtte jeg dog senere redigere om. Jeg var jo uden rutine, og jeg skrev sætninger så lange, at de fyldte halve sider. Jeg troede i begyndelsen, at det var nemmere for læserne at forstå analyserne, når man ikke afbrød tankerækken ved at anvende for mange punkter.

Der gik faktisk syv år, før jeg for alvor var moden til at påbegynde mit hovedværk »Livets Bog«.

Der forestod en langvarig legemlig udrensning og åndelig selvransagelse. Jeg havde aldrig nydt spiritus eller tobak, men jeg havde spist en del kød. Jeg havde altid været ked af, at dyrene skulle slagtes, men jeg havde altid hørt, at det var

man nødt til, for man kunne ikke eksistere uden at spise kød. Dengang var der ikke mange mennesker, der var vegetarer, men jeg selv havde dog aldrig været nogen stor kødspiser, og det faldt mig ikke svært at holde helt op med det. Jeg følte dog, at der burde ske en ikke alt for hurtig nedtrapning, men i løbet af få måneder var det helt slut med at spise kød og fisk.

Jeg spiste jo på et pensionat, og mens de øvrige pensionærer fik bøffer og koteletter, måtte jeg i begyndelsen nøjes med at spise sovs og kartofler.

Og på smørrebrødet, hvor jeg før havde fået leverpostej og spegepølse som pålæg, fik jeg nu italiensk salat, grønsager og andre vegetariske spiser.

Der var også en hel del andre ting, som ikke havde med føden at gøre, men som jeg blev klar over, at jeg skulle undgå. Dette har jeg senere skrevet om i mine bøger og artikler.

Jeg havde altid Kristus som mit forbillede. Hver gang der opstod en situation, hvor jeg var i tvivl om, hvad jeg skulle gøre, tænkte jeg:

»Hvad mon Kristus ville gøre?« og så havde jeg svaret med det samme.

– *Var »Lasse« Nibelvang ikke gift?*

– Han havde været gift, men nu var han skilt. Han blev senere gift med en anden dame, som bedre kunne følge med i hans interesser.

Jeg havde nogle dejlige år sammen med Lasse. Vi var jo sammen næsten daglig, og vi havde tit meget ivrige diskussioner.

Og så skulle vi have lidt at spise. Han gik ud i køkkenet for at koge æg i en gryde. Mens æggene kogte, diskuterede vi videre og glemte æggene. Så lød der et knald ude fra køkke-

Et billede fra sommeren 1921.

net – og så sad æggene oppe i loftet. Alt vandet var kogt væk.

Undertiden var vi sammen en hel søndag, og så blev der rigtig snakket og diskuteret.

Når jeg ud på aftenen ville gå hjem, det var en spadseretur på 5-6 km, ville han gerne følge mig på vej. Hele vejen diskuterede vi kosmiske problemer, og vi nåede helt hjem til mit logi på Nørrebro – og derefter fulgte jeg ham tilbage til Amager!

Det varede ikke længe, før Lasse kunne indse, at jeg måtte opgive min kontorplads på mejeriet. Han tjente ganske godt det år, og han tilbød, at han ville støtte mig økonomisk.

Jeg blev nu fritaget for mit job og kunne helt hellige mig mit arbejde med at tegne symboler og skrive analyser.

Jeg sagde til Lasse, at hans hjælp skulle være et lån, som jeg senere ville tilbagebetale.

Men efter nogle måneder blev Lasse arbejdsløs eller tjente ikke så mange penge, så det kneb for ham at hjælpe mig.

Men så var der andre venner af mit arbejde, som trådte til og tilbød at støtte mig.

– *Kan du fortælle, hvem det var?*

– Ja, det var en tandlæge fra Hillerød. Han og hans frue blev meget begejstrede for mit arbejde, og de støttede mig i en periode. Han hed Palle Ivert, og han var en gammel bekendt af Lasse.

Men en dag stod det klart for mig, at jeg selv igen måtte prøve at tjene til livets ophold.

Da jeg forlod min plads på mejeriet Enigheden, sagde driftsbestyreren, at jeg til enhver tid kunne komme tilbage, hvis jeg ønskede det, og jeg henvendte mig nu hos ham. Jeg

kunne godt få mit kontorjob igen, men jeg havde den tanke, at det ville være bedre for mig, dersom jeg kom til at arbejde i selve mejeriet i stedet for på kontoret. Jeg mente, at jeg så ville være mindre træt i hjernen og således i min fritid bedre kunne klare det åndelige arbejde.

Men det viste sig, at jeg hver dag var alt for træt til at gøre noget ved skrivearbejdet, så det kom til at ligge næsten helt stille.

Driftsbestyreren forstod min situation, og han var altid venlig mod mig. Jeg blev somme tider inviteret hjem til ham og hans kone.

Han betragtede mig som et »orakel«, som man altid kunne henvende sig til, når der opstod et problem.

En dag skulle jeg tage stilling til, om en kusk, der havde lavet noget svindleri, burde afskediges. Affæren begyndte, da kontoristerne en eftermiddag skulle have deres sædvanlige kaffe eller te. En ung pige blev sendt ned i mejeriet efter en flaske fløde. Da flasken blev åbnet, viste det sig, at den ikke indeholdt fløde, men kærnemælk. Og det blev nu konstateret, at det ikke var den eneste flødeflaske, som indeholdt kærnemælk. Der måtte altså være en af kuskene, der lavede nogle ulovligheder. Kuskene havde lov til at returnere de flasker med mælk og fløde og andre produkter, som de ikke havde fået afsat i løbet af dagen, og de fik så prisen refunderet. Men der var altså en kusk, der returnerede kærnemælk som fløde for på den måde at tjene nogle ulovlige penge.

Den næste dag fandt man ud af, hvad det var for en kusk. Det var en ganske ung fyr på 18 år. Forvalteren bestemte, at han skulle afskediges med det samme. Fyren blev meget ulykkelig og skamfuld, og han turde næsten ikke komme hjem til forældrene.

Nogle dage senere var der to kontrolkuske, som talte

med driftsbestyreren om denne sag. De ville gerne forespørge, om det ikke var muligt, at den unge mand kunne blive ansat igen. Men driftsbestyreren kunne ikke love noget.

Han opsøgte mig og spurgte, hvad jeg ville gøre, hvis det var mig, der skulle træffe afgørelsen.

Jeg svarede, at hvis det stod til mig, så skulle han have lov til at komme tilbage.

»Ja – men vi er da nødt til at statuere et eksempel«, sagde han, »vi kan da ikke have, at kuskene sådan stjæler fra os!«

Jeg svarede, at der var mange af de andre kuske, hvor jeg syntes, det ville være mere på sin plads at statuere et eksempel. Den unge mand er en af vore dygtigste kuske, han har været her, siden han var mælkedreng, og han har set, hvordan andre kuske drikker sig fulde og snyder hinanden, så godt de kan. Han har aldrig lært andet. Men han er i virkeligheden ikke nogen tyv af naturen. Hvis han på denne måde mister sit job, vil den dårlige anbefaling forfølge ham i årevis, og det vil være umuligt for ham at få et andet arbejde. Men hvis han får lov til at blive her, kan man trygt stole på, at han ikke vil lave flere ulovligheder. Han har jo fået en alvorlig advarsel.

Driftsbestyreren svarede, at han måske ville genansætte kuskene, han ville overveje sagen.

En af mejeriets andre kuske var en ældre broder til den afskedigede, og jeg talte med ham. Jeg anbefalede ham at overtale broderen til at opsøge driftsbestyreren og fortælle ham, at han var meget ked af det, der var sket.

Jeg var næsten sikker på, at han så ville få sit job tilbage.

Og inden der var gået en uge, var den unge mand blevet genansat.

Det rygtedes både hos mejeristerne og hos kuskene, at jeg sådan havde taget den unge kusk i forsvar, og det bevirkede, at jeg blev umådelig populær hos dem alle.

Det var naturligvis dejligt at være populær hos så mange mennesker, men jeg spekulerede hver dag på, hvordan jeg skulle komme videre med mine kosmiske analyser og symboler.

Men heldigvis var der nu andre venner, som trådte til med støtte, og fra efteråret 1922 kunne jeg helt hellige mig mit åndelige arbejde. Jeg måtte dog leve meget nøjsomt og spartansk.

Lasse ønskede også at præsentere mig for sin familie. Han havde en søster og svoger, som boede på Frederiksberg, de hed Christine og Ole Sørensen. De havde et par småpiger på 8 og 5 år, som hed Agnete og Emilie.

Familien boede i nederste etage i rækkehuset Pile Allé 7 H, og jeg tilbragte mange dejlige stunder sammen med dem.

Lasse var som regel også med. Han kunne ikke altid forstå, hvordan jeg kunne ligge på gulvet og lege med børnene, når vi lige havde siddet ved bordet og talt om dybsindige åndelige problemer.

Da der en dag blev et lille værelse ledigt på 2. sal, lejede de det til mig, og jeg flyttede så ind her.

Det var meget belejligt for mig, at jeg kunne flytte ind her, for jeg var pludselig kommet ud for den situation, at jeg havde mistet min bolig. Jeg var fraflyttet mit værelse på Jagtvej, hvor jeg havde boet i 5 år. Herfra var jeg flyttet til Henrik Ibsensvej, hvor en dame havde fremlejet sin lejlighed til mig, fordi hun skulle passe en syg dame, som boede et andet sted.

Men dette lejemål på Henrik Ibsensvej blev meget kortvarigt, fordi den syge dame døde samme dag, som jeg flyt-

tede ind. Jeg var derfor meget glad for, at jeg kunne flytte ind hos familien Sørensen i Pile Allé, selv om det kun var et lille beskedent værelse helt oppe under taget.

Familien var altid yderst kærlige og hjælpsomme mod mig. Jeg spiste sammen med dem, og fru Sørensen sørgede for at vaske og reparere mit tøj.

De var meget opofrende, på trods af at deres økonomi tit gav dem store spekulationer.

– Var det ikke sådan, at du i den første tid ikke rigtig kunne beherske de clairvoyante evner, som du havde fået?

– Jo, det var meget ubehageligt. Hvis jeg sad i en bus eller i en sporvogn og kom til at sidde over for en person med et sygt organ, så mærkede jeg det i mig selv.

En aften sad jeg i en sporvogn, jeg skulle hjem til Nørrebro. Så kom der en mand ind og tog plads lige over for mig. Jeg kunne mærke, at hans organer var voldsomt angrebet af en alvorlig sygdom. Jeg var lige ved at besvime. Jeg rejste mig og vaklede ud på bagperronen. Her forsøgte jeg at holde mig oprejst, idet jeg klamrede mig til et håndtag. De andre passagerer troede, at jeg var beruset. Jeg kunne høre, at de talte om, at det var vel nok en ordentlig kæfert.

Så kom konduktøren: »De må stå af her!«

Jeg svarede, at jeg kun skulle tre stoppesteder endnu.

»Det er lige meget, De må stå af her!«

Jeg vaklede af sporvognen og kom op på fortovet, men lidt efter styrtede jeg ned i en kælderhals, hvor jeg blev liggende bevidstløs.

Jeg kom til mig selv, da et par unge mennesker hjalp mig på benene.

»Lå jeg hernede?« spurgte jeg.

»Ja, vi så fra sporvognen, at De faldt ned, og så stod vi af for at hjælpe Dem!«

Lasse havde en søster og svoger, som hed Christine og Ole Sørensen. De boede i nederste etage i rækkehuset Pile Allé 7H, sammen med deres to piger. Da der en dag blev et lille værelse ledigt helt oppe under taget, lejede de det til mig. Og her logerede jeg indtil slutningen af 1920'erne.

Christine Sørensen, Karen Nibelvang, Ole Sørensen, Martinus, Agnete, Emilie.

»Det var vældig pænt af Dem!«
»Men De er jo slet ikke fuld!«
»Nej – det har jeg aldrig været!«
»Nå ja – men der var jo også meget varmt i den sporvogn – nu må De tage en bil hjem!«
»Nej, det er ikke nødvendigt, nu har jeg det bedre og kan sagtens gå resten af vejen!«

Fra den dag var jeg mere forsigtig med at køre i sporvogn. Jeg turde kun gøre det, når jeg kunne se, at den næsten var tom, for hvor der er mange mennesker, er der altid nogle, som er syge.

Jeg turde heller ikke gå i biografen, hvis filmen handlede om vold og mord.

Men jeg gjorde alt, hvad jeg kunne for at bekæmpe og overvinde denne svaghed, og til sidst lykkedes det.

Et års tid før jeg fik min »indvielse«, var jeg ude for en begivenhed, som jeg syntes var meget mærkelig.

Jeg var kommet hjem fra kontoret og sad og spiste min aftensmad. Jeg havde en bog liggende, som jeg læste lidt i.

Pludselig gav det et sæt i mig, og så stod jeg midt i stuen. Men samtidig sad jeg stadig ved bordet.

Jeg tænkte: »Mon du er død?«

Jeg mærkede et nyt sæt – og nu sad jeg atter ved bordet og spiste.

Jeg blev meget forskrækket over denne mærkelige oplevelse.

Men nu, hvor jeg havde gennemgået min indvielse, blev jeg klar over, at jeg uden vanskelighed kunne gå ud af min krop.

Den første gang jeg prøvede det, så jeg pludselig en fremmedartet by i strålende solskin. Der var ørkenagtige land-

skaber uden om byen. Jeg blev senere klar over, at det var Damaskus, jeg havde været i.

En anden gang kom jeg på denne måde til Jerusalem. Der dannede sig altid først en blå tåge. Ud af denne tåge dukkede der et landskab op. Jeg kunne se, at det var den mark ved Jerusalem, som kaldes »blodageren«, og som Judas købte for de 30 sølvpenge, han fik for at forråde Jesus.

Ved en senere lejlighed reddede jeg en mand fra at blive slået ihjel. Der dannede sig den sædvanlige tåge, og ud af tågen dukkede der en sydhavsø op. Jeg så en mand, der sad ved en sø. Han var meget mørkebrun. Der var også nogle negerhytter. Nu dukkede der en anden mand frem fra en hytte. Han var bevæbnet med en kølle, og han sneg sig hen imod manden, der sad ved søen. Han så meget ondskabsfuld ud, og det var tydeligt, at manden ved søen skulle myrdes.

Pludselig fik han øje på mig. Han blev forfærdet, smed køllen fra sig og flygtede.

Selv om jeg altså på denne måde kunne redde menneskeliv, blev jeg klar over, at det ikke var for at udføre den slags eksperimenter, at jeg havde fået min kosmiske bevidsthed. Det var ikke min mission. Jeg skulle koncentrere mig om at skrive mine kosmiske analyser og om at tegne symboler.

Det kan også være meget farligt at forlade sin krop på denne måde.

Jeg kunne se, at det ville ødelægge min intelligens, hvis jeg fortsatte med disse eksperimenter. Og da jeg jo netop skulle bruge intelligensen i vældig høj grad, turde jeg ikke gøre det mere.

Man kan jo bare se på de spiritistiske medier, de er meget følelsesudviklede på intelligensens bekostning. De har ingen selvstændige meninger, men må spørge ånderne og

spørge ånderne i det uendelige, og de ved ikke engang, om det virkelig er rigtige ånder, de har med at gøre.

Som nævnt havde jeg et klaver på mit værelse. Jeg havde aldrig lært at spille efter noder, men jeg holdt af at spille små lette stykker efter gehør.

En dag henvendte jeg mig hos en musiklærer. Nu ville jeg lære at spille klaver efter noder.

Jeg fik min første lektion, og bagefter sad jeg hele aftenen og øvede mig på noderne. Men dagen efter opdagede jeg, da jeg satte mig til skrivemaskinen, at det var umuligt for mig at skrive en eneste linie.

Jeg blev klar over, at jeg måtte opgive mit klaverspil, hvis jeg ønskede at skrive mere.

Jeg måtte altså skille mig af med klaveret, og det blev overladt til en bekendt, som påtog sig at betale de manglende afdrag.

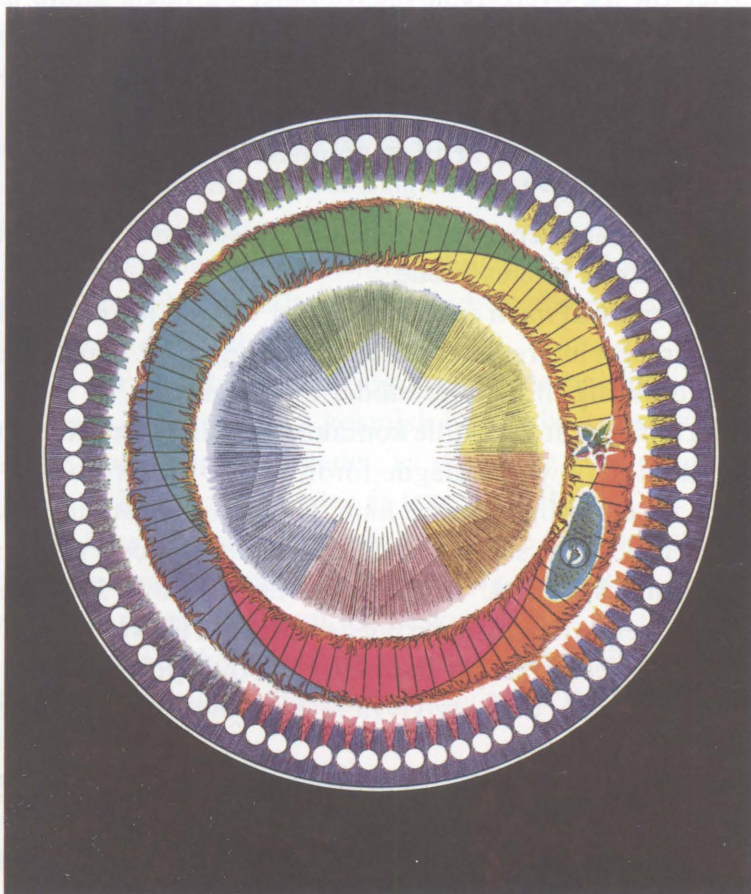
Jeg havde nu ro og fred til mit åndelige arbejde på mit lille værelse i Pile Allé.

Jeg fik efterhånden mere rutine i at skrive, og da jeg var klar over, at det var en stor hjælp for læserne af mine analyser, at der fandtes nogle letforståelige symboler, fik jeg efterhånden fremstillet en halv snes stykker.

Et af de symboler, der gav mig flest spekulationer, var det, der i dag bliver kaldt »hovedsymbolet«. Jeg måtte udføre adskillige udkast og skitser, før alle detaljer var kommet på plads.

Da jeg en dag stod ved mit tegnebord og lagde sidste hånd på dette symbol, blev jeg klar over, at jeg ikke var alene. På hver side af mig stod en hvidklædt skikkelse, en »åndelig mester«. Helt tavse og passive stod de en stund med korslagte arme og betragtede symbolet.

Så nikkede de og forsvandt igen.

Et af de symboler, der gav mig flest spekulationer, var det, der i dag bliver kaldt »hovedsymbolet«. Jeg måtte udføre adskillige udkast og skitser, før alle detaljer var kommet på plads.

Da jeg en dag stod ved mit tegnebord og lagde sidste hånd på dette symbol, blev jeg klar over, at jeg ikke var alene

Men fra den dag mærkede jeg, at jeg havde hele den åndelige verdens sympati og støtte.

En dag købte jeg et brugt lysbilledapparat, og med stort besvær fik jeg overført hovedsymbolet og nogle andre af mine symboler til lysbilledplader. Jeg måtte have hjælp af en fotograf. Han viste mig, hvordan man kunne kolorere lysbillederne.

Og nu var jeg parat til at fremvise det evige verdensbillede.

Jeg følte, at tiden nu var inde til at demonstrere det for en større kreds af interesserede.

Jeg kendte af navn en direktør Carl Vett, og jeg vidste, at han var meget interesseret i åndelige anliggender. Han rejste meget omkring til okkulte møder og kongresser.

Jeg følte nu, at jeg skulle kontakte ham. Jeg skrev et pænt brev til ham, og jeg vedlagde forordet til »Livets Bog«.

Jeg fik et venligt svar fra ham. Han havde læst mit brev med megen interesse, og han ville gerne introducere mig for en gammel vismand, som hed Bernhard Løw. Han var forhenværende fabrikant og boede i Ordrup. Han havde haft et klokkestøberi. Nu var han leder af Antroposofisk Samfund. Han ville uden tvivl være klar over mit arbejdes værdi.

Han holdt møder for interesserede i sin villa, Kirkevej 23 i Ordrup hver søndag eftermiddag.

Møderne formede sig som en slags studiekreds.

Nu blev jeg inviteret til deres møde den førstkommende søndag. Det var i september 1928.

Jeg tog med sporvognen, og jeg havde mine lysbilleder og mit apparat med. Jeg fandt frem til familien Løws villa og ringede på.

Det var Løw selv, der lukkede op. Han var en gammel hvidskægget herre, meget rank og med et vældig mildt

ansigt og dejlige blå øjne. Han hilste mig velkommen, og jeg kom indenfor. Jeg hilste på hans frue og deres to døtre og en svigersøn. De var alle sammen meget venlige. Foruden disse familiemedlemmer var der også nogle enkelte andre antroposofisk interesserede personer til stede, blandt andet direktør Carl Vett.

Vi sad i en stor stue, og Løw stillede mig en mængde spørgsmål. Ikke mindst Løw selv var meget tilfreds med og imponeret over mine præcise og udtømmende svar på hans åndsvidenskabelige spørgsmål.

Og så skulle de jo se mine lysbilleder. Det foregik i en anden stue. Jeg fortalte dem, hvad symbolerne betød og forklarede dem hele verdensbilledet.

De var meget betagede, og Løw sagde bagefter:

»Ja – jeg har jo ikke kosmisk bevidsthed, men hvis jeg skulle skabe verdensbilledet, så måtte jeg gøre det sådan, der er jo ikke andre måder at lave det på!«

På Løws opfordring kom jeg igen de følgende søndage og viste flere af mine symboler. Og Løw kom med en mængde spørgsmål, som jeg besvarede.

Løw havde hele livet været en »søgende sjæl«, og han havde hovedsagelig beskæftiget sig med Rudolf Steiners litteratur.

Rudolf Steiner var et universalgeni, der havde haft nogle »kosmiske glimt«, og i 1913 havde han stiftet antroposofien.

Løw vidste altså, hvilke svar Steiner havde på de forskellige åndsvidenskabelige spørgsmål, og nu ville han gerne høre mine svar på de samme spørgsmål. Og hver gang syntes han, at mine svar var mere indlysende og udtømmende.

Løw havde været så interesseret i Rudolf Steiner, at denne nogle år forinden havde inviteret ham ned til sig i Schweiz.

Steiner havde sit hovedcenter i den nordschweiziske by Dornach, og her havde Løw altså været hans gæst i en længere periode og således haft lejlighed til at studere denne interessante personlighed på nærmeste hold.

Løw havde kendskab til nogle gamle profetier, blandt andet af Nostradamus, om den kommende verdenslærer »manden fra Norden«, som skulle fremstå netop i dette årti, og han ønskede så vældigt, at han måtte møde denne verdenslærer. Han havde haft den tanke, at det måske var Steiner.

Men da Løw efter sit langvarige ophold hos Steiner skulle tage afsked med ham, havde de en sidste samtale.

Steiner sagde da, at om hundrede år ville der ikke længere findes noget, der hed antroposofi.

Løw spurgte da: »Jamen . . . hvad findes der så?«

Steiners svar var lidt symbolsk:

»Jeg ser en rift i skyerne over Deres eget fædreland Danmark. Her vil der om få år fremstå en ny verdenslærer. Da han vil have behov for støtte, ville det være dejligt, dersom der var nogen, der ville hjælpe ham!«

Nu rejste Løw tilbage til Danmark. Han genoptog de antroposofiske studiekredse i Ordrup, og han oprettede også studiekredse i provinsen.

Og nu var han altså kommet i forbindelse med mig.

Det var dog ikke alle Løws studiekredsdeltagere, der blev lige begejstrede for mig.

Der var en, som sagde til Løw:

»Det er ikke Martinus, men os, der skal bringe disse ting frem!«

»Kan De måske tegne den slags symboler?« spurgte Løw, »eller kan De forklare verdensbilledet?«

Næh – det kunne han ikke.

»Ja, men jeg kan heller ikke - altså må det være Martinus!«

Løw var altid urokkelig loyal over for mig, selv om der var nogle af deltagerne, der efterhånden forsvandt.

»De forstår det jo ikke, de kameler!« var hans kommentar.

Jeg var meget glad for de nye venner, jeg havde fået, men økonomisk havde jeg det meget småt. Og det pinte mig, at jeg var ude af stand til at betale de penge tilbage, som Lasse havde hjulpet mig med. Det drejede sig om et beløb, der svarede til en normal årsindtægt. Og nu havde Lasse det også vanskeligt, fordi han var arbejdsløs.

Da jeg ikke engang havde sporvognspenge til Ordrup, måtte jeg i en periode blive hjemme fra de ugentlige sammenkomster hos Løw.

Og så kunne Løw ikke forstå, at han ikke så mig mere.

Der var en dame i studiekredsen, som sagde, at det kunne hun da godt forstå. »Martinus har sikkert ikke penge til sporvognen!«

»Nej - står det virkelig sådan til?« sagde Løw, »så må vi da hjælpe ham!«

Nogle dage senere indfandt Løw sig i mit logi. Han spurgte mig ud om min økonomi. Han fik ud af mig, hvor meget jeg skyldte Lasse.

Og han bad mig om, at jeg snarest kom ud til ham.

Både Løw og hans frue blev meget glade, da jeg igen kom ud til dem.

Løw gav mig en stor konvolut, idet han sagde, at her var rigeligt med penge til betaling af Lasses tilgodehavende. Og der kunne også blive til renter og til renters renter. Og mere endnu.

Lasse blev naturligvis glad overrasket, da han pludselig

fik alle sine penge igen, og han ønskede ikke at modtage nogen renter.

»Dem kan du selv beholde,« sagde han, »du trænger jo også!«

Næste gang jeg besøgte Løws, viste han mig et kostbart lommeur, som han havde købt, da han var i Schweiz. Det var et stort guldur med kæde, og det kunne slå timeslag.

»Det skal De have!« sagde Løw, »det har min kone og jeg besluttet!«

»Ja, og De må gerne sælge det«, sagde fru, »hvis De synes, at De har mere brug for pengene!«

Jeg var naturligvis glad for den smukke tanke, og jeg takkede dem mange gange. Det var et meget smukt ur, og det skulle aldrig trækkes op. Det var noget helt nyt og ukendt dengang.

Nu blev jeg meget ofte inviteret ud til Løws, og han inviterede de af sine venner med, som han vidste var virkelig interesserede i mit arbejde.

Disse mennesker blev også mine venner, og der var mange indflydelsesrige personer imellem.

Mine nye venner ville også gerne se mig i deres hjem, og jeg blev inviteret ud næsten hver aften.

De var alle sammen vældig interesserede, og jeg måtte besvare så mange spørgsmål, at vore sammenkomster varede til langt over midnat.

Og jeg begyndte også at modtage en masse breve, som skulle besvares.

Vi var nu nået frem til sommeren 1929, og en dag sagde Løw:

»De må have en yngre mand til at hjælpe Dem, for dette her kan De ikke blive ved med at være alene om!«

Jeg følte også selv, at jeg måtte have en yngre medhjælper.

Jeg skrev stadig på første bind af »Livets Bog«, og Løw lovede mig, at han ville bekoste trykningen og udgivelsen af bogen.

Rudolf Steiner døde i 1925 i Schweiz. Nogle år senere inviterede Løw hans enke en tur til Danmark. Hun boede hos Løws i Ordrup, og han fortalte hende om mig og mit arbejde.

Han mente, at hun ville blive glad for at hilse på mig, og han ville derfor arrangere en sammenkomst i sit hjem, sådan at vi kunne få lejlighed til at træffe hinanden.

Men fru Steiner ønskede ikke at møde mig.

Hendes kommentar var: »Min mand har allerede givet verden, hvad den har brug for!«

Løw blev meget forbavset over denne reaktion, men den kom ikke bag på mig.

Mine gamle venner i Hillerød, tandlæge Palle Ivert og hans frue, besøgte jeg ofte, og de talte en del om en ung mand, som de var kommet til at kende. Han hed Gerner Larsson. Han var 22 år, og han boede også i Hillerød. Hans fulde navn var Erik Gerner Larsson, og hans far havde et stort handelsgartneri, og her havde han været i lære. I en periode havde han været i Grenå, hvor han havde overtaget en blomsterforretning.

Men efter kort tid havde han måttet opgive forretningen på grund af sygdom. Han havde været på hospitalet med et alvorligt mavesår. Nu boede han igen hos forældrene i Hillerød.

Lægerne troede ikke, at han ville overleve sygdommen.

Da jeg en søndag besøgte hr. og fru Ivert, traf jeg den unge mand.

Han var gået en tur rundt om slotssøen for at tage afsked med det hele. Da jeg hilste på ham, var jeg med det samme

klar over, at det var ham, der skulle blive min første medhjælper. Det viste sig, at han var meget, meget interesseret i at høre om mit arbejde.

Jeg gjorde ham opmærksom på, at den første betingelse for, at han kunne blive rask, var at han blev vegetar, og det var han også meget villig til. Allerede efter vor første samtale erklærede han sig parat til at flytte sammen med mig og blive min sekretær.

Jeg kunne ikke love ham, at hans fremtid sammen med mig ville blive en dans på roser, men jeg følte mig overbevist om, at Forsynet havde udset ham til at indtage en fremtrædende rolle i min missions tjeneste.

En familie, som havde lært mig at kende, og som var meget interesseret i mit arbejde, hjalp mig, sådan at jeg kunne få en rigtig lejlighed. Jeg havde jo hidtil logeret på et lille værelse, men nu kom jeg til at bo i en pæn og hyggelig lejlighed i Lykkesholms Allé på Frederiksberg.

Nu flyttede Gerner Larsson også ind her. Det var i august 1929.

- Hvad sagde Gerner Larssons forældre til det?

- I begyndelsen havde de meget imod det. De forstod ikke noget af mit arbejde, men senere blev de mere interesserede.

I det første års tid måtte Gerner Larsson tjene til livets ophold som konsulent ved en planteskole eller blomsterhandel. Han kom rundt til en række større villaer og ordnede deres blomster og potteplanter. Han havde også lidt indtjening ved at pynte op med blomster i nogle af byens store biografer.

Men det endte med, at Løw påtog sig at støtte ham, sådan at han udelukkende kunne tjene mig.

Som min første medhjælper eller sekretær skulle Gerner Larsson uddannes til at holde foredrag og studiekredse i København og provinsen.

Og her viste det sig, at han var et åndeligt set ubeskrevet blad. Han var totalt vokset fra den ortodokse kristne børnelærdom; han kendte ikke noget som helst til nogen anden religiøs retning. Han havde hverken været teosof, antroposof, spiritist eller lignende, ja, kort sagt, han havde aldrig tilhørt nogen anden religiøs retning eller bevægelse. Men hans åndelige hunger var så stærk, at han, ligesom en tør svamp suger vand, sugede åndsvidenskabens store hovedanalyser til sig igennem vore personlige samtaler og mine besvarelser af hans hundreder af spørgsmål. Samtidig havde han en udviklet intuitionsevne, der satte ham i stand til næsten i lyn tempo at tilegne sig de store kosmiske analyser eller sandheder uden nogen lang forklaring. Han havde derfor alle de særlige evner i stærk udvikling, der betinges, for på kortest mulig tid at kunne blive uddannet til en særlig lærer eller ekspert i åndsvidenskab.

En væsentlig del af undervisningen fik han under vore vandringer i naturen. Vi tog tit ud til Dyrehaven. Fra Klampenborg gik vi op til Peter Lieps hus og drak te. Og så spadserede vi op forbi Eremitagen og ned til Springforbi og tilbage til Klampenborg.

Der hviler en særlig stemning over Eremitagesletten, en ganske speciel atmosfære. Luften er mere let og ren. Synske personer kan se, at der her ligger en »åndelig by« befolket af højtudviklede diskarnerede mennesker.

Det er udstrålingen herfra, der forklarer den særlige stemning.

- Er det rigtigt, at Krishnamurti blev informeret om din eksistens og om din mission?

- Ja, - Lasse, der jo havde studeret alverdens religionsfilosofiske retninger, var også godt kendt med teosofien. Forfatterinden Annie Besant var præsident for Det teosofiske Samfund, der havde hovedsæde i den indiske by Adyar. Hun havde udpeget Jiddu Krishnamurti som den nye verdenslærer, allerede mens han endnu var dreng. Men som voksen protesterede han mod hendes forgudelse af ham.

Lasse sendte omkring 1928 et brev til Krishnamurti. I dette brev blev Krishnamurti gjort bekendt med min eksistens og mission.

På min 39-års fødselsdag den 11. august 1929 opløste Krishnamurti den sammenslutning, der var dannet omkring hans person, og han erklærede, at han ikke ønskede tilhængere.

- *Hvordan kom du i gang med dine offentlige foredrag?*

- En dag blev Løw klar over, at jeg ikke kunne blive ved med at holde til de mange private sammenkomster næsten hver aften.

»Nu lejer vi en sal,« sagde han, »så kan alle de interesserede komme dér og høre Deres foredrag!«

Vi lejede så en sal, hvor der var plads til over 200 personer. Det var i Forhåbningsholms Allé 11.

Jeg anskaffede et større lysbilledapparat, sådan at jeg kunne vise mine symboler i salen.

Mit første foredrag fandt sted mandag den 1. december 1930. Salen var helt fuld af mennesker, og jeg var meget nervøs og genert. For at redde situationen havde jeg skrevet nogle sider, som jeg kunne læse op.

Jeg bad en stille bøn, og da jeg var kommet et lille stykke

ind i mit foredrag, blev jeg så inspireret, at jeg kunne lægge mit manuskript til side, og så holdt jeg et langt foredrag, som holdt tilhørerne i ånde i to timer.

Efter mit første offentlige foredrag holdt jeg endnu et par foredrag i den samme sal.

Men derefter måtte vi på grund af den store tilslutning se os om efter en større sal. Det blev i Frederiksholms Kanal. Her ligger Borups Højskole, hvis store sal kunne rumme over 500 mennesker.

Her holdt jeg i ni år et månedligt foredrag i vinterhalvårene. Foredragene var ledsaget af lysbilleder, først og fremmest mine symboler. Salen var som regel fyldt til sidste plads.

Et par gange om året holdt jeg også foredrag i en række af provinsens større byer.

- Kan du huske titlerne på nogle af dine foredrag?

- Jeg behandlede mange forskellige emner: »Gennem evige zoner«, »Skæbnedannelse«, »Verdensaltets grundanalyse«, »Gennem dødens port« o.s.v.

Løw havde jo nogle kredse rundt omkring i provinsen, mest i Jylland, og her ønskede han også, at jeg skulle holde foredrag.

Vi var på flere foredragsturneer, og Gerner Larsson var også med. Senere skulle han selv overtage disse foredragskredse.

Vi rejste med toget, og da vi kom til Ålborg, ville Løw og Gerner Larsson meget gerne se min barndomsegn.

Vi tog til Sindal og besøgte mit barndomshjem »Moskildvad«, som nu var overtaget af en fremmed familie. Og jeg viste dem gården, hvor jeg havde været hyrdedreng. Vi så også skolen og præstegården.

I 1930 blev jeg færdig med 1. bind af »Livets Bog«, og nu skulle bogen trykkes og udgives.

Løw, der jo havde påtaget sig at finansiere trykningen, ønskede, at der ikke skulle spares på udstyret. Det skulle være den bedste bogtrykker og det bedste papir.

Da bogen også skulle indeholde et antal af mine symboler med mange farver, blev det en ret bekostelig sag.

Det beløb, som Løw stillede til disposition, rakte til 1000 eksemplarer. Imidlertid blev det muligt at forhøje oplaget til 2000 eksemplarer takket være nogle gode venner af mit arbejde.

Løw nåede aldrig at få den færdige bog at se.

Stille og fredeligt sov han ind natten til den 16. juni 1931. Han blev 88 år.

Hans hustru, Augusta Løw, opfyldte loyalt det givne løfte om finansiering af bogen.

Bogen udkom i juli 1932.

Lasse havde hele tiden troet, at bogen øjeblikkelig ville blive en bestseller, og at mit arbejde ville brede sig med rivende hast – og at jeg hurtigt ville blive berømt.

Jeg delte dog ikke denne optimisme, og jeg havde heller ingen ambitioner i retning af at blive berømt, så længe jeg levede her.

Jeg skulle jo have arbejdsro, men det kunne undertiden knibe lidt, da der efterhånden kom mange mennesker, der ville tale med mig.

Der kom også mange breve, som krævede svar. Min sekretær, Gerner Larsson, kunne dog godt tage sig af denne korrespondance. Og han oprettede fra 1932 studiekredse i København og i provinsen, hvor han holdt mange foredrag.

I København foregik studiekredsene i en sal, Gammel

BERNHARD LØW

1843-1931

Han var leder af Antroposofisk Samfund. Jeg traf ham i 1928, og han blev en af mine mest trofaste og hjælpsomme venner i de første vanskelige år.

Han bekostede udgivelsen af 1. bind af Livets Bog.

MOGENS MØLLER

1914-1980

Han blev min sekretær i 1942, og han udviklede sig meget hurtigt til at blive en glimrende foredragsholder. Han indledte sin foredragsvirksomhed i Jylland, men kom senere til at holde foredrag over hele landet, ikke mindst i vor feriekoloni samt flere steder i udlandet.

E. GERNER LARSSON

1907-1973

Han blev i en alder af 22 år min første medhjælper eller sekretær. Han oprettede studiekredse over hele landet, og han skrev talrige artikler i vort månedsblad »Kosmos«. I 1935 oprettede han »Kosmos Feriekoloni«

Mønt 1. Senere flyttedes studiekredsene til Borups Højskoles mindre sal.

Vi var i 1932 flyttet til en større lejlighed, Joakim Larsensvej 31, og her indrettede vi et kontor. Vi kaldte det »Livets Bogs Bureau«.

I september 1933 giftede Gerner Larsson sig med Thora Hammarlund, der ligesom han selv var fra Hillerød. De nygifte flyttede ind i en ny bolig i Vanløse.

Der gik syv år, før 2. bind af »Livets Bog« udkom. Disse syv år benyttede jeg til at skrive et antal mindre bøger: »Logik«, »Den ideelle føde«, »Bisættelse«, »Påske«, »Omkring min missions fødsel«, »Gavekultur« og flere endnu.

Disse bøger kom først som fortsatte artikler i vort månedsblad »Kosmos«, som vi startede i april 1933. Senere udkom de som små selvstændige bøger.

Bøgerne skulle tjene som materiale for begyndere i kosmisk tænkning.

- Hvordan opstod Kosmos Ferieby?

- I juli 1933 tilbragte jeg sammen med Gerner Larsson og enkelte af vore venner et par uger ved Veddinge Strand i Sejerø Bugten. Vi var inviteret af en familie, som havde opført nogle sommerhuse på dette sted.

Vi havde en dejlig tid i disse smukke omgivelser. Dagene blev ikke alene benyttet til badning, vandreture og cykeludflugter, men også til interessante diskussioner om forskellige afsnit i den nyudkomne »Livets Bog«.

Vi blev enige om, at det ville være dejligt, dersom vi selv kunne få nogle sommerhuse et eller andet sted, en lille feriekoloni, hvor vi kunne samles om sommeren, og således fortsætte vinterens studiekredse på en behagelig måde.

En dag i maj 1934 kom en af vore venner og viste mig en annonce, som han havde set i Berlingske Tidende.

»Her er lige den grund, vi skal have!« sagde han.

Det drejede sig om en stor strandgrund, som var til salg i Odsherred ved den lille by Klint.

Grunden var delvis beplantet med nåletræer, og prisen var kun 5 øre pr. kvadrat-alen.

Vi blev enige om, at vi måtte se på denne grund.

En af vore bekendte, som havde bil, var villig til at køre os til Klint. Vi tog af sted en dag i begyndelsen af juni. Vi var fire mand i bilen, Gerner Larsson var også med. Ingen af os var kendt i Odsherred, men efter nogen søgen fandt vi frem til et sted, som vi mente var det rigtige.

Vi syntes, at der hvilede en dejlig stemning netop over det sted, hvor vi befandt os.

»Bare det var her!« udbrød vi spontant.

Der var lidt langt til de nærmeste huse, men vi spurgte os for og fandt ud af, at vi netop havde fundet det rigtige sted.

Grunden var så stor, at den nemt kunne rumme over 20 sommerhuse.

Da vi senere på dagen returnerede til København, var vi enige om, at vi måtte erhverve dette dejlige strandområde.

Dagen efter kontaktede vi sælgeren, og vi aftalte, at vi skulle mødes med ham på grundlovsdagen, den 5. juni.

Han ville møde os på grunden sammen med en ejendoms-mægler.

Vi tog af sted, og ved middagstid var vi fremme, og lidt efter ankom sælgeren og ejendoms-mægleren.

Vi snakkede lidt frem og tilbage og blev enige om prisen, og om hvor skellet skulle være.

Arealet lå lige ud til Kattegat. Og parallelt med vandet dannedes skellet af en aflang smal plantage med nyplantede nåletræer.

En gammel afvandingskanal, som udmundede i havet, udgjorde et naturligt skel langs den ene side.

Handelen gik i orden, og nu skulle grunden bebygges. Vi blev enige om, at der først skulle bygges 7 sommerhuse ved siden af hinanden med udsigt til havet.

Husene skulle opføres i plantagen og med en passende afstand til hinanden.

- Hvem skulle bygge husene?

- Det skulle en af vore gode venner, som var snedkermeister. Han hed Peter Fixen og boede i Odense.

I fællesskab fandt vi ud af, hvordan husene skulle se ud. De skulle bygges af træ, og der skulle være 4 sovepladser i hvert.

Fixen sendte et par af sine svende til Klint, og de begyndte allerede i juli at bygge husene.

Når det var muligt at erhverve denne store strandgrund, og at bygge disse 7 huse, skyldtes det udelukkende velvillig økonomisk støtte fra flere af mine venner.

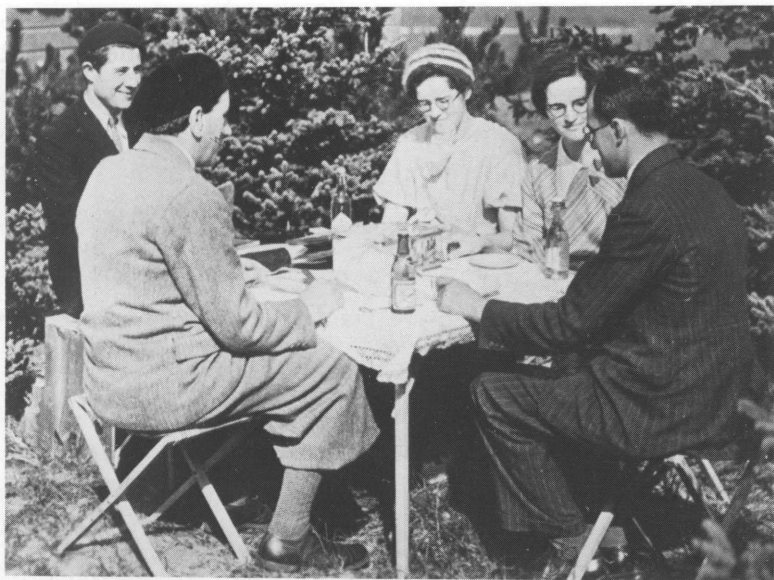
Næste forår var husene færdige, og indvielsen fandt sted den 15. maj 1935.

Gerner Larsson, hans kone og jeg selv boede i et af husene de første tre sæsoner. Det var det hus, der lå længst borte fra kanalen.

Det var mens jeg boede i dette hus, at jeg skrev bogen »Logik«.

De andre seks huse var jo hele sommeren fyldt med vore feriegæster, som var lykkelige for denne skønne og fredelige egn.

Det var dog ikke så let for mig at få arbejdsro til mit skrivearbejde på dette sted. Hver gang jeg viste mig uden for huset, blev jeg omringet af feriegæster, som ville tale med mig.

I den første sæson i 1935 bestod feriekolonien kun af 7 sommerhuse, og min sekretær og jeg selv boede i det ene. Her har feriegæster i et af husene inviteret mig på eftermiddagste.

Feriegæsterne i de øvrige 6 huse kom både fra Jylland, Fyn og Sjælland, men de blev hurtigt rystet sammen til én stor familie.

Vi blev klar over, at feriekolonien hurtigt måtte udvides, og allerede inden den anden sæson startede, var der bygget yderligere 7 huse.

Disse nye huse, som var mindre og kun havde 2 sovepladser, blev bygget vinkelret på de første ned imod vandet langs med kanalen.

- Var det ikke også i dette år, at feriekolonien fik sit eget flag?

- Jo, det var i sommeren 1936. Jeg havde tegnet flaget i begyndelsen af året, og derefter havde en flagfabrik fremstillet det. Det skulle indvies i feriekolonien i pinsen.

Vi var ikke klar over, om man skulle have officiel tilladelse til at benytte et sådant flag, og vi havde derfor indsendt en skriftlig ansøgning til statsministeriet. Vi fik svar kort efter. Det var et afslag. Det kunne ikke tillades.

Jeg tog derfor selv ind til statsministeriet. Dengang hed statsministeren Stauning. Det var dog ikke ham, men en departementschef jeg fik foretræde hos.

Jeg ville gerne vide, hvorfor vi havde fået afslag. Jeg pegede på, at der i alle byens butiksgader var masser af flag i alle mulige størrelser og farver.

Han svarede meget venligt:

»Jah - vi giver normalt ikke tilladelse til den slags. Men der er vist aldrig blevet skredet ind over for det!«

»Det vil altså sige, at vi behøver ikke at søge om tilladelse!«

Dette ville han ikke rigtig sige ja til, men han lovede, at han ville gøre, hvad han kunne for at hjælpe os.

Flaget måtte ikke kunne forveksles med et nationalflag, og det ville derfor være en betingelse, at der stod nogle bogstaver på det.

Jeg tog hjem med den besked, og vi fandt så ud af, at der

*Det var næsten umuligt for mig at få ro til at skrive mine artikler, da jeg i de første sæsoner måtte bo midt i feriekolonien.
Men her er det feriekoloniens yngste beboere, der har okkuperet mig.*

kunne stå »L. B. B.« i flagets ene hjørne. Det betød »Livets Bogs Bureau«.

Nu fik vi endelig en skriftlig tilladelse, og vi er vistnok de eneste i landet, der har officiel tilladelse til at flage med andet end med Dannebrog.

Som nævnt skulle flaget indvies 1. pinsedag, det var den 31. maj. Jeg havde meddelt det under mit offentlige foredrag i marts.

På indvielsesdagen var der mødt næsten 100 personer op i feriekolonien, hvilket var bemærkelsesværdigt. Vejret var alt andet end strålende, og der var dengang kun få familier, der havde bil.

Tidspunktet for den højtidelige flaghejsning var fastsat til klokken 12.

De fremmødte flokkedes om flagstangen, og jeg holdt en lille tale, hvor jeg blandt andet sagde:

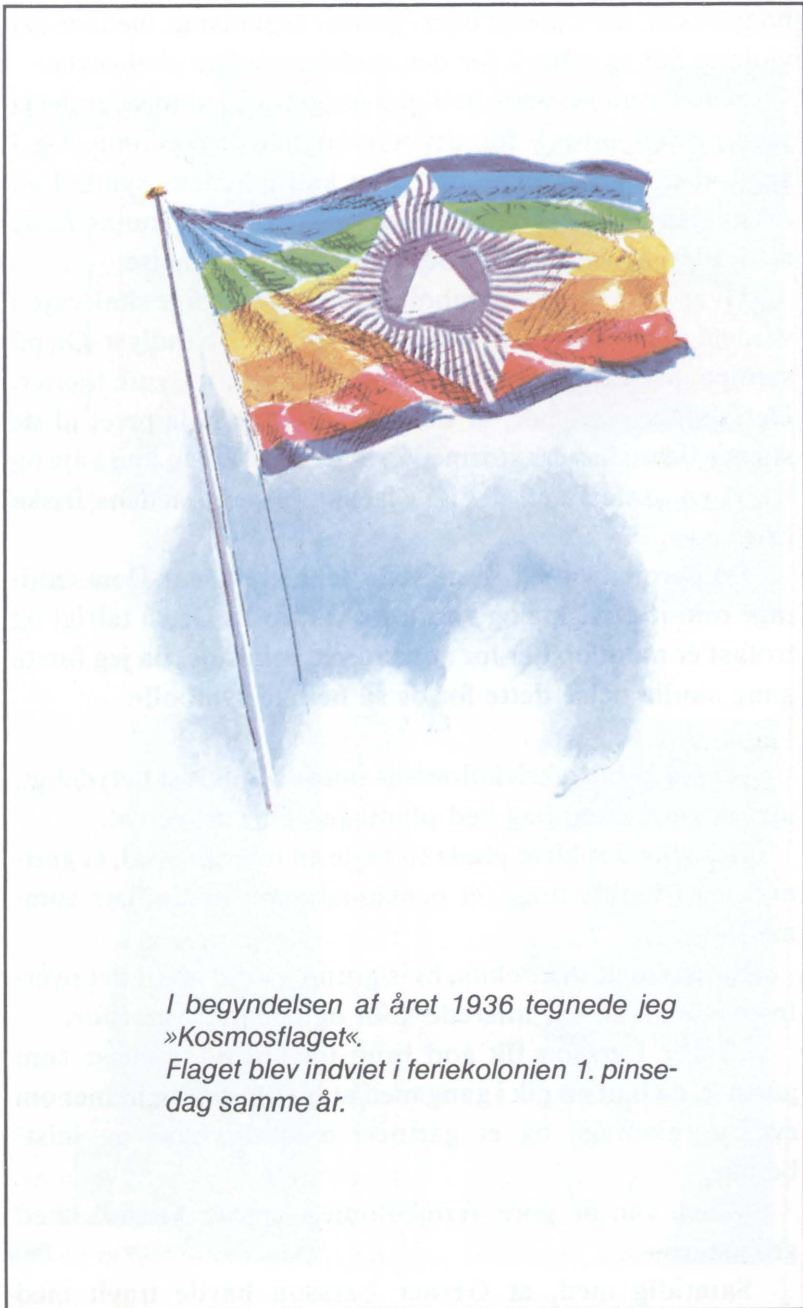
»Når vi er forsamlede her i dag, så er det, fordi vi har den glæde at skulle overvære, at den hellige ånds symbol, den matematiske formel for den guddommelige verdensplan, udtrykket for det evigt fuldkomne verdensbillede, i form af et banner for første gang skal hejses på Jorden.

Jeg skal ikke her fordybe mig i nogen lang forklaring, da De jo kender de nærmere detaljer eller enkeltheder fra mit arbejde, fra studiekredsene, men straks gå over til at udføre denne for os så højtidelige handling!«

- *Hvem hejsede flaget?*

- Det gjorde jeg selv - og jeg sluttede min tale omtrent sådan:

»Som De kender fra mit arbejde, er hver af de kolorerede felter udtryk for de seks grundenergier, som Verdensaltets sammensætning manifesterer sig i. Den hvide trekant eller pyramide med strålerne udtrykker »det guddommelige

*I begyndelsen af året 1936 tegnede jeg
»Kosmosflaget«.
Flaget blev indviet i feriekolonien 1. pinse-
dag samme år.*

noget«, det, der oplever livet i enhver organisme, medens det violette felt er udtryk for den guddommelige skabeevne.

Som De nu ser dette hellige symbol vaje i vinden, er det et ydre synligt udtryk for det allerhøjeste tankeklima. Og i kraft af denne dets identitet som kærlighedens symbol vil dets vagen i krigens og ufredens tjeneste aldrig kunne finde sted uden at være en parodi på dets bestemmelse.

Hvor dette lysets symbol derfor retmæssigt skal vaje i verden, må al krig, brutalitet og ufred være bandlyst. Og på samme måde må en mental kopi af dette vaje i vore hjerter. Det gælder også her, at det ikke bliver sønderrevet af de stærke lidenskabers storme, og at det hele tiden kan vaje og lyse i en atmosfære af tilgivelsens og kærlighedens friske brise.

Og hermed vil jeg gerne afslutte med at bede Dem modtage min inderligste og varmeste tak, fordi De så talrigt og trofast er mødt op her for at være ved min side, da jeg første gang skulle hejse dette for os så hellige symbol!«

Næste år blev feriekoloniens område udvidet betydeligt, idet et stort areal bag ved plantagen blev erhvervet.

Her ville der blive plads til både en foredragssal, et gartneri, en frugtplantage, et pensionat samt nogle flere sommerhuse.

Et gammelt bondehus, hvis grund stødte op til det nyervevede areal, var allerede købt og istandsat året før.

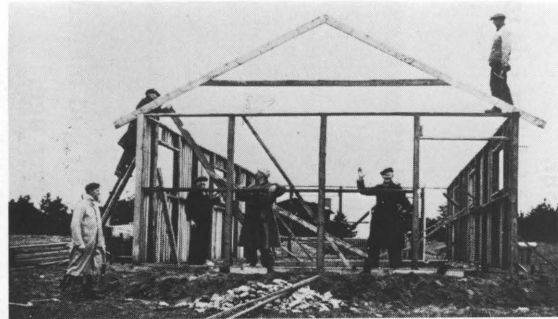
Gerner Larsson fik god brug for sin uddannelse som gartner, da han nu gik i gang med at realisere vore planer om en frugtplantage og et gartneri med drivhuse og mistbænke.

Målet var at gøre feriekolonien selvforsynende med grønsager.

Samtidig med, at Gerner Larsson havde travlt med

I de to første sæsoner måtte feriekolonien klare sig uden en foredragssal. Men min sekretær, Gerner Larsson, holdt af og til foredrag for små grupper. Det foregik i det tri, idet han sad på trappen til et af sommerhusene.

Men inden den tredje sæson skulle begynde i sommeren 1937, ville vi have en foredragssal. Arbejdet blev næsten udelukkende udført som gratis fritidsarbejde af nogle få venner. Bygningen skulle stå klar til indvielsen i pinsen.

indretningen af frugtplantage og gartneri, var der andre, som gik i gang med at opføre en foredragssal.

Savnet af en sådan havde jo været meget føleligt i de to første sæsoner.

For at det økonomisk kunne blive muligt at bygge en foredragssal, måtte arbejdet næsten udelukkende udføres som gratis fritidsarbejde af nogle af mine trofaste venner.

De begyndte arbejdet i bededagsferien og afsluttede det i Kristi himmelfartferien.

Jeg indviede den nye sal 1. pinsedag, det var søndag den 16. maj 1937, og salen var fyldt til sidste plads. Salen kunne rumme omkring 150 personer.

Da feriekoloniens tredje sæson startede en god måned senere, holdt jeg foredrag i salen to gange hver uge.

- Var det ikke samme år, Villa Rosenberg blev overtaget?

- Jo, men det var senere på året. Det var meget belejligt, at vi kunne købe denne dejlige villa, som lå tæt ved feriebyen, da vi efterhånden fik hårdt brug for en administrationsbygning.

Det var jo næsten umuligt at få fred til at skrive, når jeg boede midt iblandt feriekoloniens gæster.

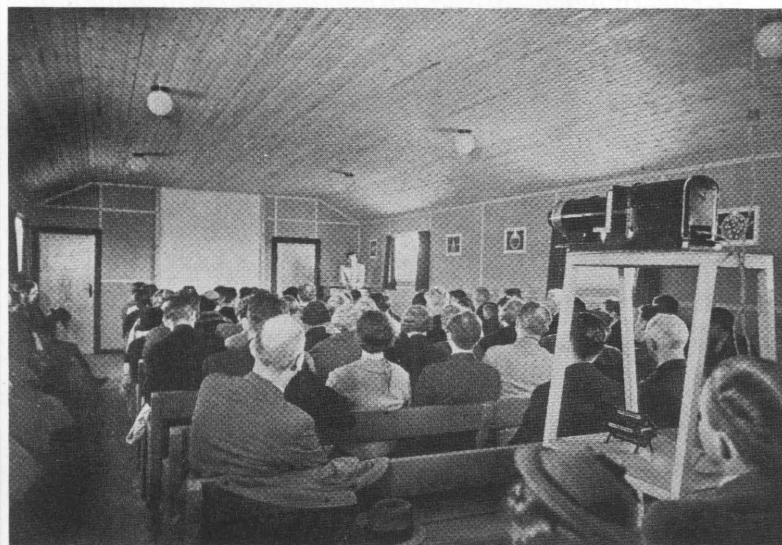
Villaen havde i over 20 år tilhørt forfatteren Holger Rosenberg, som havde brugt den som sommerbolig. Nu var han snart 70 år, og han syntes, at han var for gammel til at passe hus og have.

Han var en stor idealist, og han var meget interesseret i mit arbejde. I mange år havde han som globetrotter berejst ukendte områder i Asien og Afrika, og han var kendt for sine rejsebeskrivelser, blandt andet i Familie Journalen.

Han fortalte mig tit om sine spændende oplevelser i

Jeg indviede foredragssalen 1. pinsedag, det var søndag den 16. maj 1937, og salen var fyldt til sidste plads.

fjerne lande, og han fremviste forskellige ting, som han havde hjembragt fra sine rejser.

Nu ønskede han at overdrage villaen til os på meget favorable og overkommelige betingelser. Møbler og alt tilbehør fulgte med i købet.

Da villaen havde rødt tegltag, kaldte han den »Rød-hætte«, men vi omdøbte den til »Villa Rosenberg«.

Gerner Larsson gik i gang med at fælde en del træer, som voksede for tæt omkring huset, og i stedet plantede han blomster og frugtbuske.

Vi tog huset i besiddelse i foråret 1938.

I København flyttede vi i april 1939 vort bureau og min privatbolig til en større lejlighed på første sal i Glahns Allé 33. Her kunne bureauet få en tiltrængt udvidelse, og min sekretær kunne holde studiekredse for 40-50 personer.

Og jeg fik et par værelser for mig selv, hvor jeg fik ro til mit arbejde.

- Er det rigtigt, at du en aften blev overfaldet af nogle bøller i København?

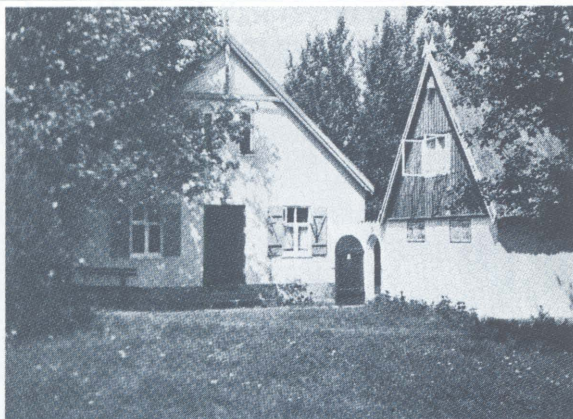
- Ja - om aftenen tog jeg tit med sporvognen ind til byen. Jeg kunne godt lide at se på folkelivet i byens gader.

En aften kom jeg gående i Øster Voldgade ved Botanisk Have. Det var sent på aftenen, og der var ingen mennesker at se. Pludselig træder der fem fyre frem fra et buskads. De indtog en truende holdning, og en af dem skulle lige til at give mig et knytnæveslag i ansigtet. Men den største af dem, som åbenbart var »bandelederen«, råbte: »Nej - lad være med at slå den mand!«

Derefter trådte han hen foran mig og sagde roligt: »Vi skal bare have Deres pung og Deres lommeur!«

Jeg tog situationen med ro og svarede: »Jeg har desværre ingen pung på mig, men jeg har dette lommeur, og hvis De

I 1938 blev ferie-
kolonien udvidet
med en stærkt til-
trængt admini-
strationsbygning,
»Villa Rosenberg«.

På Villa Rosen-
berg fik jeg ro og
fred til at skrive
og til at tegne
symboler.

I Villa Rosen-
bergs have holdt
vi i løbet af som-
meren nogle »gar-
denparties« for
gæsterne. Under-
tiden holdt jeg et
foredrag under
åben himmel.

mener, at De har mere ret til det, end jeg selv har, så må De jo tage det!«

Han tog uret og gik hen til de fire andre. Et øjeblik stod han og konfererede med dem. Så kom han tilbage og sagde: »Nej – vi vil alligevel ikke have Deres ur. Nu får De det igen, og så skal De bare blive stående her et øjeblik, indtil vi er væk – og så er den sag ude af verden!«

Jeg blev klar over, at jeg i fremtiden måtte være mere forsigtig med at færdes på mørke og ensomme steder.

En dag, da jeg kom gående gennem Nørregade, var der pludselig en sporvogn, som standsede ud for mig, og sporvognens fører kaldte på mig, idet han råbte: »Martinus, Martinus!« Nu kunne jeg kende ham, det var en af mine tidligere soldaterkammerater. Han hed Alfred, og han blev vældig glad for at træffe mig. Han kunne ikke glemme, at jeg engang havde hjulpet ham ud af en knibe, og derfor ville han nu give mig en gratis køretur helt hjem til min gadedør.

Det var, mens vi som marinesoldater befandt os på Søværnets Kaserne, at jeg en dag havde gjort ham en tjeneste. Han var kommet i forhør, fordi han en morgen havde skældt en underofficer ud.

Den pågældende underofficer kom hver morgen kl. 6 ind på vor sovesal og vækkede os. En morgen havde Alfred brugt mund og skældt ud, og det ville underofficeren ikke tolerere.

Han foranledigede, at Alfred kom i forhør hos en overordnet. Jeg var tilsagt som vidne, fordi jeg fra min seng i sovesalen havde overværet episoden. Min seng var placeret lige ved siden af Alfreds.

Under forhøret blev jeg spurgt, om jeg kunne bekræfte, at Alfred havde skældt ud. Dette kunne jeg godt bekræfte, men samtidig måtte jeg fortælle, at jeg næsten hver nat havde ligget og hørt på, at Alfred skældte ud i søvne, og han

En dag, da jeg kom gående på gaden, var der pludselig en sporvogn, som standsede ud for mig, og sporvognens fører kaldte på mig. Det viste sig, at han var en af mine gamle soldaterkammerater. Han kunne ikke glemme, at jeg engang havde hjulpet ham ud af en knibe. Nu ville han som gengæld give mig en gratis køretur helt hjem til min gadedør.

havde sikkert ikke været helt vågen den pågældende morgen.

Sagen var endt med, at Alfred slap med en advarsel.

Der var nogle af mine venner, der solgte os en god brugt bil, og dette var en stor lettelse for os, da vi ofte skulle fra København til feriekolonien.

Nu skulle jeg have kørekort, men det klarede jeg nemt. Dengang var det ikke så kompliceret.

I 1940 blev feriekolonien udvidet med yderligere 7 huse samt med et pensionat og en lille købmandsbod.

Den anden verdenskrig, som var brudt ud i 1939, lagde en dæmper på vore aktiviteter.

Selv om Danmark var et neutralt land, blev vi alligevel invaderet af Hitlers nazihære den 9. april 1940.

Jeg var på en foredragsturne i Jylland, da invasionen fandt sted. Mandag aften den 8. april holdt jeg foredrag i Vejle. Næste morgen tidligt vågnede jeg på mit hotelværelse ved larmen fra tyskernes tanks og store flyvemaskiner. Jeg blev klar over, hvad der var sket, Danmark var blevet besat. Jeg fik det bekræftet, da jeg lidt efter kom ned i restauranten.

De tyske tropper havde allerede lammet København.

Det lykkedes mig med stort besvær at få telefonisk kontakt med kontoret i København.

Min sekretær og de andre på kontoret var naturligvis meget opskræmte på grund af de voldsomme begivenheder, og de ønskede, at jeg straks afbrød min foredragsturne og vendte hjem.

Men jeg fik beroliget dem, og da jeg ikke ønskede at svigte foredragskredsene, gennemførte jeg min turne, og allerede samme aften holdt jeg mit berammede foredrag i Horsens.

Men da jeg den følgende uge kom tilbage til København, holdt jeg en foredragspause. Det var foreløbig slut med mine store offentlige foredrag. Der var jo ingen grund til i for høj grad at henlede tyskernes opmærksomhed på os.

Nu kunne jeg til gengæld helt hellige mig min skribentvirksomhed.

I foråret 1941 blev der en meget stor lejlighed ledig på 4. sal i den ejendom i Glahns Allé, hvor vi boede på 1. sal.

Vi overtog denne lejlighed og flyttede altså fra 1. sal til 4. sal.

I den nye lejlighed indrettede vi en foredragssal til 80 personer, idet to store værelser blev slået sammen.

I denne sal skiftedes min sekretær og jeg til at holde foredrag, men på grund af den tyske besættelse var der kun adgang for forud indtegnede.

Jeg havde også min private lejlighed på denne fjerdesal. Der var en fin udsigt, og det var et dejligt sted at bo.

Jeg skrev stadig på mit hovedværk »Livets Bog«, og indimellem skrev jeg nogle mindre artikler til vort månedsblad »Kosmos« – blandt andet »Dommedag«, »Freden«, »Omkring min skabelse af Livets Bog«, »Mikrokosmos« og »Blade af Guds Billedbog«.

»Livets Bog« kom til at fylde 7 store bind, og med undtagelse af første bind udkom bøgerne med 16 sider hver måned indlagt i vort blad. Jeg skulle altså skrive 16 sider hver måned.

Endvidere skulle jeg stadig tegne nye symboler samt forberede mine foredrag.

Og gennem årene måtte jeg tale med mange hundrede ulykkelige mennesker, som opsøgte mig med deres sorger og problemer for at få hjælp og trøst.

Jeg søgte længe forgæves efter en betegnelse, som kunne anvendes om vor virksomhed. Jeg syntes ikke, at ord som

»foretagende« eller »forretning« var dækkende. Som en midlertidig løsning kom jeg ind på at benytte betegnelsen »min sag« eller »sagen«, og efterhånden blev dette udtryk accepteret af alle.

De mange små artikler, som jeg gennem årene havde skrevet i vort blad, skulle jo udgives som små bøger, men først i 1942 lykkedes det at få udgivet tre af dem. Vi havde konstant en meget stram økonomi, men nu var der en af min sags gode venner, som ville finansiere trykningen af »Den ideelle føde«, »Omkring min missions fødsel« og »Påske«. Disse tre bøger udkom i efteråret 1942.

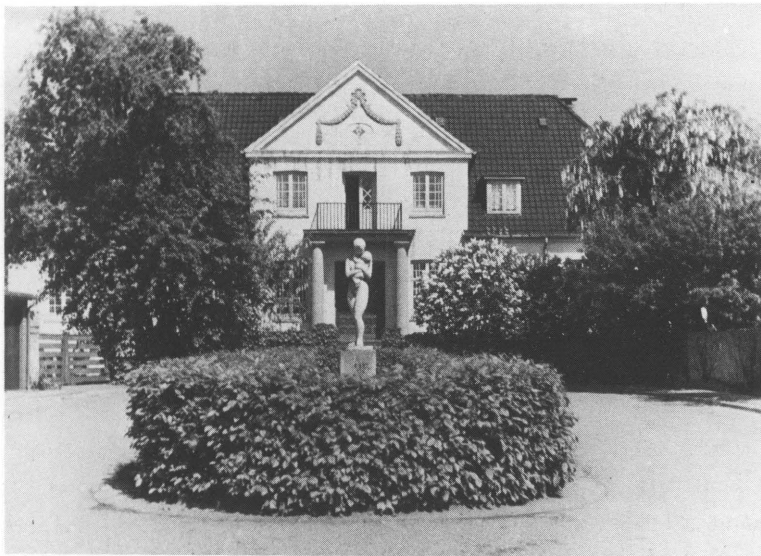
Den nyindrettede foredragssal på vor bopæl i Glahns Allé kunne som nævnt rumme 80 personer, men den var langt fra stor nok, når jeg selv holdt foredrag. Jeg måtte derfor tit holde det samme foredrag to gange i samme uge for nogenlunde at kunne klare tilstrømningen. Men dette tog for meget af min tid.

Jeg blev derfor klar over, at vi inden længe blev nødt til at se os om efter nogle større lokaliteter.

Og som det for længst er blevet tradition inden for mit arbejde, at problemerne på vidunderlig måde bliver løst, når det er allermest presserende, var dette problem nu også ved at blive løst. En af min sags trofaste venner, grosserer J. Jespersen, tilbød os sin store ejendom, Mariendalsvej 94-96 i Fuglebakkekvarteret på Frederiksberg, på yderst moderate og lempelige vilkår.

Bygningen rummede blandt andet en foredragssal, et par lejligheder og kontorer, og der var gode muligheder for senere udvidelser.

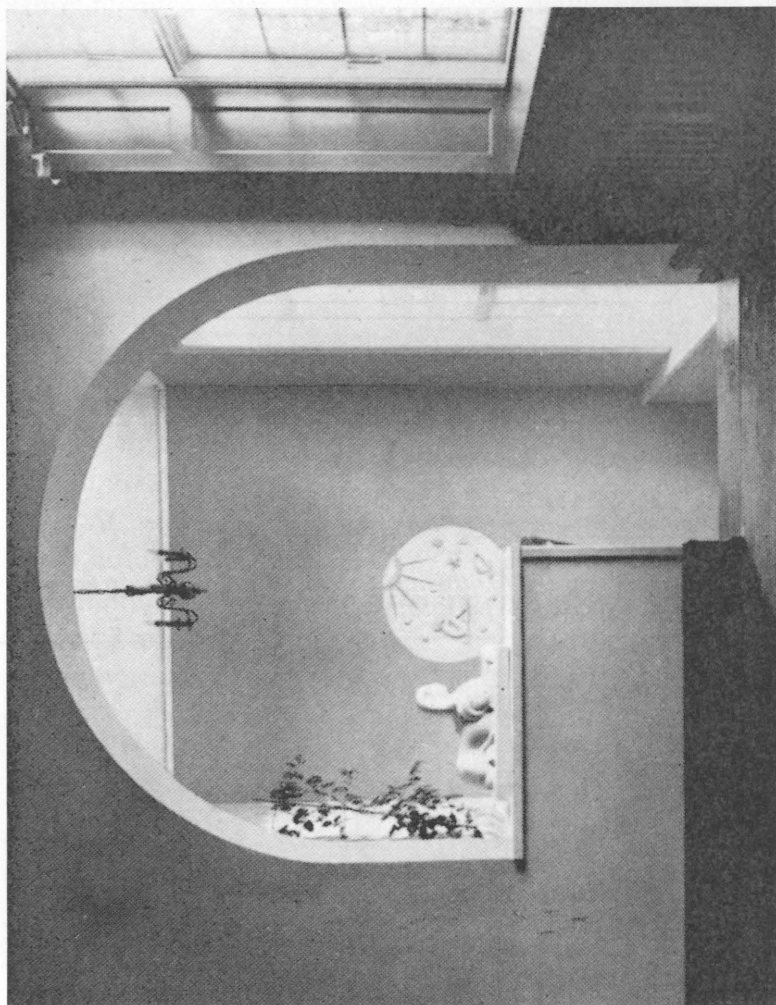
Jeg havde kendt hr. Jespersen siden sommeren 1932. Han opholdt sig dengang i nogle uger på Løkken Badehotel i Vestjylland, og her kom han ved et lykkeligt tilfælde i besiddelse af første bind af »Livets Bog«, som lige var udkommet.

Vi flyttede ind i vort nye hus den 15. august 1943, og jeg kom til at bebo lejligheden på første sal.

Jeg fik en lys og rummelig dagligstue med adgang til altan.

Interiør fra Instituttets
hall med trappen til
lokalerne i kælder-
etagen.

Jeg indviede foredragssalen søndag den 3. oktober 1943. På grund af den store interesse måtte jeg holde mit indvielsesforedrag to gange samme dag.

Bogen interesserede ham umådeligt, og han satte sig derfor hurtigt i forbindelse med vort bureau, og han var siden en af mine nære venner. Han havde også ved en anden lejlighed rakt min sag en hjælpende hånd.

Denne smukke bygning blev oprindelig bygget af en spiritistisk menighed, som havde afholdt seancer her. Senere gik denne menighed i opløsning, og bygningen stod tom i flere år.

I denne periode havde kvarterets ungdom moret sig med at knuse ruder og bryde ind og lave ravage.

Men så havde hr. Jespersen købt bygningen og sat den fint i stand. Han var meget interesseret i spiritisme og andre åndelige retninger, og han havde vistnok tænkt sig, at der igen kunne holdes seancer i bygningen. Derfor havde han indrettet salen som en kirke med orgel og kirkebænke samt store lysekroner og talerstol med plys og guldfrynsler.

Men nu tilbød han altså os at overtage bygningen på lempelige betingelser.

Han havde allerede henvendt sig til mig et par år før om denne sag, og jeg havde da haft lejlighed til at bese bygningen. Men dengang var jeg bange for, at min sag endnu var for lille til denne store bygning.

Han havde derfor foreløbig fundet nogle lejere til de to boliger, som bygningen rummede.

Hans fornyede henvendelse til mig kom nu som en redningsplanke.

Vi kunne dog ikke lige umiddelbart flytte ind og tage bygningen i besiddelse, fordi foredragssalen som nævnt var indrettet som en kirke. Der skulle først udføres gennemgribende forandringer med lyse farver, moderne belysning og nye stole.

Jespersen kunne ikke rigtig forstå, at dette var nødvendigt. Men jeg forklarede ham, at de mennesker, der fremover

ville komme her, de var jo færdige med kirken, og hvis de kom og så dette her, ville de blive skræmt bort. Den slags havde de fået nok af.

Vi flyttede ind i vort nye hus den 15. august 1943, og jeg kom til at bebo lejligheden på første sal, hvor der var altan. Og min sekretær og hans kone flyttede ind i bygningens anden lejlighed.

Jeg indviede salen med et foredrag søndag den 3. oktober 1943. På grund af tyskerne besættelse af vort land, var der stadig kun adgang for forud indtegnede. Da der meldte sig langt over 400 personer, måtte jeg holde mit indvielsesforedrag både kl. 14 og 17.

Som nævnt var der gode muligheder for udvidelse af bygningen, og inden der var gået to år, var der bygget kælder under hele huset, sådan at vi her fik plads til både trykkeri, bogbinderi, kontor og lager.

Billedhuggeren Harald Isenstein skænkede os en smuk figur »Mor og barn«, som blev opstillet i det lille blomsteranlæg foran bygningen.

- Var det ikke i begyndelsen af 1940'erne, at du fik en ny sekretær og foredragsholder?

- Jo - jeg tror, det var i 1942. Han hed Mogens Møller. Han var dengang 28 år, og han havde en dag besøgt sin gamle mor i Slagelse.

Da han kom gående i en af byens gader, fik han øje på en lille bog, som hed »Martinus«, og som lå i en bogkasse ved et antikvariat. Bogen var skrevet af Gerner Larsson, og det var nærmest en lille biografi.

Han købte bogen og læste den med megen interesse. Og da han dagen efter kom tilbage til København, tog han straks ud til vort bureau og talte med min sekretær. Og han købte nogle flere af mine bøger.

Mogens Møller udviklede sig meget hurtigt til at blive en meget fin foredragsholder, og han blev udset til fortrinsvis at holde foredrag i Jylland, idet han sammen med sin kone og deres to piger skulle bosætte sig i Århus. Begyndelsen til denne karriere som foredragsholder blev dog ikke uden dramatik. Han ankom til Århus i slutningen af februar 1945, og så skulle den øvrige familie hurtigt følge efter.

På dette tidspunkt var vort land jo stadig besat af tyske tropper, og allerede den første nat havde han nær mistet livet, idet en stor bygning, som lå lige over for hans nye bopæl, blev sprængt i luften af Gestapo, det hemmelige tyske politi.

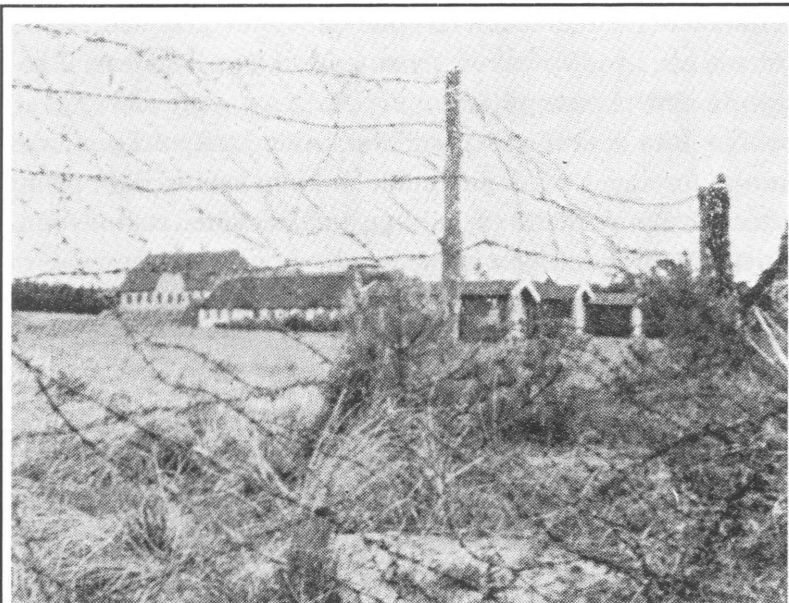
Sprængningen var så kraftig, at det også gik ud over de omkringliggende bygninger, og det var kun på grund af lykkelige omstændigheder, at han slap med livet i behold.

Denne voldsomme begivenhed kunne dog kun forsinke Mogens Møllers foredragsvirksomhed med nogle måneder, og han blev senere en meget velset foredragsholder over hele landet, ikke mindst i vor ferieby om sommeren.

Han kom også til at holde foredrag i Sverige – og senere endog i Tyskland.

I begyndelsen af 1945 var alle klar over, at krigen og dermed den tyske besættelse af Danmark snart måtte være forbi. Der var dog stadig tyske soldater i de fleste danske byer. Også i Klint ved vor feriekoloni var der tyske soldater. Og nu annekterede de Villa Rosenberg, samt Oliekompagniets store feriebygning »Klintegården«, som var vor nabo. Endvidere overtog de fem af vore sommerhuse, som de ganske roligt flyttede hen på »Klintegården«s grund.

Det var i marts 1945, at disse fem sommerhuse blev flyttet. Den tyske kommandant udpegede tyve soldater, som tog opstilling rundt om det første af husene. Han troede, at disse tyve soldater kunne bære husene de næsten 200 meter hen til

I marts 1945, da vort land endnu var besat af Hitler-tropper, annekterede de Villa Rosenberg samt feriebygningen Klintegården, som var vor nabo. Endvidere overtog de fem af vore sommerhuse, som de flyttede hen på Klintegårdens grund. På billedet kan man bag pigtråden skimte tre af vore huse på Klintegårdens grund.

Et par måneder senere, da krigen var forbi, kunne vore fem sommerhuse flyttes tilbage til deres rette plads.

Da de tyske tropper havde forladt Villa Rosenberg, konstaterede vi, at de havde lavet en skyttegrav i haven.

Klintegården. Han kommanderede »løft!«, og soldaterne løftede alt, hvad de orkede, men huset blev stående urokkeligt på sine cementpiller.

Nu blev kommandanten klar over, at flytningen ikke kunne foretages på denne måde, og han sendte derfor bud efter en vognmand fra Nykøbing, som kom med en fladvogn, og nu skete flytningen af husene let og ubesværet.

Heldigvis sluttede krigen et par måneder senere, det var i maj, og nu kunne vi få vore huse flyttet tilbage, inden sæsonen begyndte i juni.

I 1946 skete der en meget stor udvidelse af feriekolonien, således at den blev dobbelt så stor, og sådan at den nu måtte omdøbes til »Kosmos Ferieby«. Vi købte nemlig »Klintsøgård«, som var en herregård, der grænsede op til vort område. Til denne herregård hørte der nogle store arealer, som var velegnede til sommerhusgrunde.

Endvidere var der fire gamle bondehuse, samt et par lange solide trælænger, som for et forholdsvis beskedent beløb kunne omdannes til ferieboliger. I disse boliger samt i hovedbygningen blev der plads til et stort antal af vore feriegæster. Og i hovedbygningen blev der endvidere indrettet pensionat og spisesalon.

De store arealer, der som nævnt hørte til herregården, blev nu udstykket til sommerhusgrunde, som blev solgt til sagens interesserede.

Og her skød nu det ene sommerhus op efter det andet.

De 20-30 sommerhuse, der efterhånden var bygget i den ældste del af feriebyen, blev også solgt til sagens interesserede.

Grunden til, at husene måtte afhændes, var for det første den, at vi jo altid havde mangel på kapital, og for det andet blev det efterhånden umuligt for mine få medarbejdere at passe og vedligeholde disse mange huse.

Husene blev kun solgt til gode venner af mit arbejde.

Selve herregården »Klintsøgård« beholdt vi kun i syv år, da det viste sig at være helt umuligt at gøre driften af den rentabel. Den kunne kun udlejes i 5-6 uger om året, og det var jo alt for lidt.

Vi solgte derfor »Klintsøgård«, og her blev der nu af de nye ejere indrettet et kursted og senere et rekreativshjem.

Men vi var glade for de store arealer, der havde hørt til »Klintsøgård«. Udstykningen og salget af disse arealer gav os jo nogle stærkt tiltrængte midler.

Og på et af arealerne blev der senere bygget en ny stor foredragssal. Denne sal var den tredje i feriebyen. Den første sal, der som nævnt blev indviet i 1937, blev efter 11 års forløb for lille, og den blev i 1948 afløst af en ny sal, der kunne rumme dobbelt så mange.

En del år senere blev denne sal også for lille, og nu kunne vi altså bygge en endnu større sal, som blev placeret i nærheden af »Klintsøgård«, som vi måske engang kan købe tilbage.

- Hvordan kunne der skaffes kapital til disse store projekter?

- Det hjalp meget på økonomien, at der blandt de efterhånden mange hundrede venner af mit arbejde hvert år til min fødselsdag blev indsamlet en pengegave. Og hvert år i december blev der på samme måde samlet ind til en kontant julegave.

Endvidere var der en dame, som stillede et større beløb til vor rådighed. Hun og hendes mand havde boet i provinsen. Nu var han død, og han havde efterladt hende en millionformue. Hun flyttede til København, og da hun var meget interesseret i mit arbejde, ønskede hun at hjælpe os. Hun tilbød at stille en større sum til vor rådighed, imod at vi

garanterede hende en livrente. Hun skulle hvert kvartal, så længe hun levede, have udbetalt et bestemt beløb, som var rigeligt til, at hun kunne leve af det.

I vinterhalvåret 1951-52 holdt jeg en række foredrag i Studenterforeningens store festsal i København, hvor der var plads til 550 tilhørere. Foredragene fandt sted hver anden mandag, og det blev til i alt 12 foredrag.

- Kan du huske nogle af foredragenes titler?

- Ja, jeg talte om mange forskellige emner: »Reinkarnation og udødelighed«, »Universet og det levende væsen«, »Hinsides døden og det fysiske plan«, »Den højeste ild eller det seksuelle mysterium«, »En ny verdenskulturs fødsel« o.s.v.

Foredragene blev ledsaget af lysbilleder, og de er senere udkommet i bogform.

I foråret 1952 holdt jeg 6 foredrag i Oslo, hvor der nu var opstået en begyndende interesse for mit arbejde.

I den samme periode holdt jeg som sædvanlig foredrag på vort Institut samt i en række provinsbyer.

På min 64-års fødselsdag den 11. august 1954 blev mit barndomshjem »Moskildvad« ved Sindal købt af en af min sags venner, Sam Zinglersen.

Efter planen skal huset føres tilbage til sin oprindelige skikkelse og »genindvies« på min 100-årsdag i 1990.

Det var meningen, at der her skulle være mindestuer, og jeg skulle forklare i detaljer, hvordan huset var indrettet, da jeg var barn.

Jeg har altid omfattet min barndomsegn med inderlige og kærlige følelser, og på mine sjældne besøg har jeg nydt at vandre omkring og genkalde mig minderne fra fortiden.

Min mor blev begravet på Sindal gamle kirkegård i 1901. I slutningen af 1930'erne blev hendes og en del andre grave sløjfet, og der blev anlagt en sti hen over disse grave. Her viser jeg i 1963 Per og Sam, hvor min mors grav fandtes.

Godsejer Lars Larsen, som sandsynligvis var min far, blev også begravet på Sindal gamle kirkegård. Det var i 1911. Her besøger jeg hans grav i maj 1961.

Sindal gamle præstegård, hvor jeg gik til konfirmandsforberedelse i 1904, blev i 1929 flyttet til Museumshaven i Hjørring.

- Har du ikke også besøgt Island nogle gange?

- Jo - jeg har foreløbig været i Island fire gange. Og jeg vil nok komme dertil nogle gange endnu. Første gang var i efteråret 1952. Jeg blev inviteret af præsidenten for det teosofiske samfund i Island, Gretar Fells, som havde holdt ferie i vores ferieby i sommeren 1952.

Jeg har hver gang mødt en umådelig trofasthed og kærlighed i Island, og der har altid været stor tilslutning til mine foredrag både i Reykjavik og i Akureyri.

Jeg har taget imod indbydelser både af Islands præsident og af landets biskop.

Engang blev jeg inviteret til et stort kirkemøde sammen med landets 100 præster. Det var en meget dejlig oplevelse for mig, og den viste mig, hvilken strålende tolerance og forståelse man kan møde hos det islandske folk. Præsterne går til hinandens møder, hvad enten det er adventister, Indre Mission, spiritister, teosoffer eller antroposoffer. Jeg tror ikke, jeg vil kunne møde en sådan tolerance i mit eget lands kirkelige kredse.

Dog har jeg engang truffet en dansk præst, som udtalte, at naturligtvis troede han også på reinkarnation, men det kunne han jo ikke så godt stå og sige fra prædikestolen.

Kirkemødet, hvor jeg var sammen med 100 præster, fandt sted på Reykjaviks Universitet, og jeg havde den islandske biskop til bords. Han anmodede mig om at holde et lille foredrag, i hvilket jeg skulle redegøre for mit syn på Kristus.

Jeg fortalte da, at mit syn på Kristus var ikke det, at han havde påtaget sig straffen for menneskenes synder. Dette var en misforståelse og slet ikke det, der var det store i hans mission. Men det var dette, at han midt under sine smerter på korset - i kulminationen af de sværeste lidelser - med de

sidste rester af sine døende kræfter kunne bede for sine sødler og sige: »Tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør!«

Min tale vakte stærkt bifald, og biskoppen takkede mig for foredraget og sagde, at det kom fra hjertet, det kunne man mærke.

Jeg blev også flere gange inviteret til den kendte billedhugger Einar Jonsson, for hvem den islandske stat har opført et enestående museum.

Engang ville han modellere min buste. Men det var lidt for sent, at vi kom i tanke om det. Jeg kunne kun sidde model til busten to gange, og det var ikke nok. Han lavede senere busten færdig efter hukommelsen, men det blev desværre småt med ligheden. Der er dog senere andre, der har modelleret min buste.

Jeg modtog også en invitation til den berømte forfatter Kristmann Gudmundsson, som også er meget venligsindet overfor mit arbejde. Han viste mig, hvordan han var i stand til at opretholde en hel lille botanisk have med tusinder af forskellige planter i sit store drivhus, der var sammenbygget med hans villa.

Jeg blev inviteret med på nogle dejlige bilture, så jeg fik lejlighed til at se det eventyrligt skønne land. Man førte mig igennem midnatssolens strålende guld og til månelandskaber i lavamarkernes store øde. Jeg så jøklernes blændende lys fortabende sig i himlen, og jeg så ned i vulkanen Heklas glødende indre. De førte mig ud til de store ubeboede vidders psykiske kræfters pulseren imellem fjeldene. Jeg så de varme springkilder og mange andre sælsomme foreteelser.

Da jeg besøgte Thingvalla og kom op til Øxará-vandfaldet, som jeg fotograferede, blev jeg indhyllet i en ekstaseliggende salighedsfønmelse – uden at der var nogen som helst påviselig ydre fysisk årsag til denne tilstand. Jeg kunne kun føle det som en velkomsthilsen fra væsener, som ikke

var af denne verden. Her ude på Islands store ubeboede vidder, tusinder af mile borte fra de øvrige nationers larmende jag og mere eller mindre gudløse atmosfære, er det ikke så mærkeligt, at de højere grader af den åndelige verdens atmosfære langt lettere trænger igennem.

Jeg har fået en masse venner på denne dejlige ø, og der bliver arbejdet flittigt på at oversætte mine bøger til islandsk.

- Du har også været i Japan og i Indien!

- Ja - jeg modtog i september 1954 et brev fra Japan. Det viste sig at være en invitation til mig om at komme til Japan og deltage i en verdensreligions-kongres. Indbydelsen kom fra en indflydelsesrig bevægelse i Japan, som hedder »Ananai-Kyo«. Kongressen skulle vare i 10 dage og begynde 23. oktober.

Den officielle indbydelse til mig var ledsaget af et privat brev fra »Ananai-Kyo«s præsident, Shin Negami. Han skrev bl.a.:

»Som De vil se af medfølgende invitationsbrev er »Ananai-Kyo« en international organisation, hvis opgave er grundlæggelsen af verdensfreden gennem religion. Som præsident for denne organisation har jeg den store glæde at invitere Dem med dette personlige brev. Jeg ved, at De arbejder for fredens sag her i verden, og dette vil være en god lejlighed til at samarbejde med os. Hvis De er ude af stand til at deltage i kongressen, vil jeg være Dem meget taknemmelig, dersom De kan sende mig Deres tale på bånd. Vi vil udsende Deres stemme over radioen samt oversætte talen til japansk. Idet vi takker Dem på forhånd og håber på et snarligt svar, er jeg Deres ven for fredens sag!«

Shin Negami

Denne venlige invitation gav mig stor tillid til og interesse for denne sag, og jeg ville gerne sende et positivt svar, men der var jo også et økonomisk problem. Deltagerne i kongressen skulle selv betale rejsen, mens opholdet i Japan var gratis.

Jeg kontaktede et par flyselskaber for at forespørge om prisen på en returbillet til Japan. Svaret var ikke opmuntrende, prisen var så høj, at jeg syntes, det var håbløst uoverkommeligt for mig, og jeg var ved at opgive tanken om at komme til Japan.

Men Gud ville det anderledes.

Nyheden bredte sig i lyntempo imellem min sags mange venner, og der opstod en vældig stemning for, at denne rejse ikke måtte opgives. En lille gruppe af min sags venner satte sig i spidsen for en indsamling og garanterede mig rejsepenge. Da følte jeg af hele min sjæl, at det var Gud, der kaldte. Jeg skulle nu bringe den viden eller visdom, Gud havde givet mig, frem til Østens vismænd, frem til mennesker, der kæmpede for at skabe en verdensfred ved hjælp af videnskab og visdom eller åndsvidenskab.

Jeg telegraferede til Japan og takkede for invitationen og meddelte, at jeg gerne ville komme, forudsat at der forefandt en dansk-japansk tolk.

Inden der var gået 24 timer, indløb svartelegrammet fra Japan: »Tolk forefindes. Vi venter Dem!«

Og dermed var det afgjort, at jeg skulle rejse.

Rygtet om min forestående rejse til Østen nåede helt til Indien, hvor mit arbejde også havde nogle venner.

Og jeg modtog nu også en invitation fra mine indiske venner. De håbede, at jeg ved tilbagerejsen fra Japan ville være deres gæst i et par uger, og at jeg også der ville holde nogle foredrag.

Endvidere modtog jeg en henvendelse fra den danske

konsul i Cairo. Han var også en af min sags venner, og han håbede, at jeg på hjemrejsen også kunne gøre et mindre ophold i Cairo. Så ville han vise mig lidt af Ægyptens seværdigheder, først og fremmest pyramiderne.

Min afrejse fra København fandt sted onsdag middag den 20. oktober. Et større antal af mine venner var mødt op i lufthavnen for at tage afsked og ønske mig lykke på rejsen.

Jeg fløj den 16.000 km lange strækning med SAS, og jeg landede i Tokio lufthavn godt to døgn senere.

En repræsentant fra Det danske Gesandtskab i Tokio skulle møde mig i lufthavnen og vise mig til rette. Jeg skulle overnatte på Grand Hotel i Tokio, og næste morgen skulle jeg køre med eksprestog i tre timer til kongresbyen Shimizu.

Men på grund af en misforståelse var repræsentanten fra gesandtskabet ikke mødt op i lufthavnen. Dette kunne jo godt have sat mig i en vanskelig situation, men heldigvis var Forsynet med mig.

En dansk sømandspræst, som havde lidt kontakt med gesandtskabet og som kendte mig af omtale, havde erfaret, at jeg skulle komme. Og han havde nu fået den indskydelse at tage ud til lufthavnen for at møde mig. Han blev vældig glad for at hilse på mig, og han fulgte mig til mit hotel i Tokio. Han var umådelig interesseret i mit arbejde, og han kom med en mængde åndelige spørgsmål, som jeg besvarede.

Det blev sent, inden han brød op for at tage hjem, og tidlig næste morgen indfandt han sig igen, og sammen spiste vi vores morgenmåltid i hotellets restaurant.

Han fik nu telefonisk kontakt med kongresledelsen i Shimizu, og man sørgede for, at to unge japanere mødte op for at ledsage mig på den tre timer lange togrejse.

Da vi endelig sent på dagen ankom til banegården i Shimizu, var der mødt en mængde mennesker op, som viftede med danske flag. Og jeg blev næsten båret hen til en stor luksuvogn sammen med min bagage.

Nu ankom vi til kongrescenteret. Det var et meget stort område med mange bygninger, kontorer, værelser og sale. Kongreslederen præsenterede mig for bevægelsens præsident, som inviterede mig på te.

Men den danske tolk, som skulle være til min rådighed, var ikke fremskaffet endnu, så vi måtte indtil videre klare os med fagter og gebærder.

Jeg fik anvist det værelse, som jeg skulle bo på, og dagen efter åbnede kongressen med en mængde taler.

På den måde gik de første par dage; så kom der endelig besked om, at nu havde man fremskaffet en tolk. Det var en ung japaner, som havde boet i Danmark i otte måneder. Han havde undervist i japansk på en skole i København, så han kunne jo lidt dansk.

Jeg sad nu en hel eftermiddag og viste ham mine symboler, som jeg skulle holde foredrag over om aftenen.

Det blev aften, og den store sal fyldtes med tilhørere, som var kommet til kongressen fra mange lande. De fleste deltagere var farvede folk.

Jeg viste mine symboler på det hvide lærred og forklarede deres betydning. Tolken oversatte – så godt han formåede – hver sætning til engelsk og japansk.

Blandt deltagerne var der mange videnskabsmænd, professorer og indflydelsesrige personer, og de påhørte foredraget med den største interesse.

En indisk professor udtalte efter foredraget, at jeg måtte være mere videnskabsmand end filosof.

Tre filippinske deltagere var ganske særlig interesserede, og de ønskede at invitere mig til Filippinerne.

Den følgende dag var det igen min tur til at gå på talerstolen for at holde et mindre foredrag, som jeg allerede havde forberedt, inden jeg rejste hjemmefra, og det var oversat til engelsk. Men man ønskede, at jeg først holdt det på dansk. Det var der nok ikke mange, der forstod noget af, men de klappede jo alligevel høfligt bagefter. Så blev foredraget læst op på engelsk af en tolk, og det efterfulgtes af et meget langvarigt bifald.

Og efter at foredraget til sidst var læst op på japansk, var tilhørerne lige ved at vælte huset.

– *Hvad handlede dit foredrag om?*

– Mit foredrag var svar på nogle spørgsmål, som jeg og en række andre kongresdeltagere havde modtaget en måned før kongressen.

Et af de stillede spørgsmål lød sådan:

»Hvilket velfærd giver den religion, der er baseret på den almægtige Gud?«

Dette spørgsmål besvarede jeg på denne måde:

»En sådan religion, der virkelig på videnskabeligt grundlag er baseret på Gud, vil i første instans give menneskene en indgående viden, der på indlysende måde kan afklare for menneskene de sande årsager til alle de lidelser og besværligheder, de krige og lemlæstelser, de sygdomme og dødsfald, den nød og elendighed, der i dag gør tilværelsen for menneskeheden til et ragnarok. Denne viden om årsagen til mørket vil naturligvis få menneskene til at ændre den materialistiske politik til fordel for skabelsen af alle Jordens mennesker til ét folk og til én stat eller til et virkeligt internationalt verdensrige, regeret eller styret af en tilsvarende verdensregering.

Denne verdensregerings medlemmer vil efterhånden kun omfatte indviede væsener eller kosmiske videnskabsmænd.

Den materielle verdensadministration vil blive omlagt til fordel for en beskyttelse af menneskene mod at blive hensynsløst udnyttet af andre mennesker. I verdensstaten vil ingen mennesker komme til at leve på andres bekostning.

Ethvert barn, der kommer til verden, vil blive oplært og undervist i netop de felter, som det har særlige talenter eller anlæg for. Alle kommer således på deres rette hylde.

Pengene vil forsvinde, da de efterhånden vil blive tolt overflødige.

En lille del af menneskeheden vil ved hjælp af maskiner kunne fremstille hele det materielle behovs livsvigtige produkter. Dette vil ikke skabe arbejdsløshed, men gå i retning af at afskaffe de tvungne leveveje.

I mit hovedværk »Livets Bog« har jeg givet en indgående analyse af menneskehedens fremtid i dette verdensrige.

Dette verdensriges kultur vil i sit guddommelige slutfacit eller i sin færdigskabelse overstråle alt, hvad det menneskelige intellekt i dag kan fatte. Her vil den altformående videnskab for længst have fjernet hadet og vreden, de dødbringende og sygdomsbefordrende tankearter og forestillinger fra den menneskelige mentalitet.

Og Guds ånd i form af den på den altformående videnskab baserede verdensreligion vil som en varmende sommersol stige op over den jordmenneskelige mentale horisont og smelte hadets og krigens isterræner og bringe den guddommelige kærlighed til at vibrere i alle hjerter og funkle i alle øjne, og bringe enhver menneskelig hånd til at kærtegne og velsigne.

I en så overjordisk eller himmelsk glans må den nuværende kulturepokes dødbringende slagskygger vige, og dens mordprocesser, lemlæstelsestendenser og plyndringstilstande fortone sig og blive til intet i dette Guds åsyns strålevæld«.

Alle talerne blev udsendt gennem den japanske radio, og de mange journalister, der var mødt op, skrev lange referater til aviser og blade.

Den 30. oktober sluttede kongressen. Men de fleste af deltagerne tog med på en tur til den sydjapanske by Kurume, hvor Ananai-Kyo-bevægelsen har et tempel.

Det drejede sig om en 20 timer lang rejse med ekspres-tog, og her skulle en afsluttende festlighed finde sted i begyndelsen af november.

Men nu ville jeg hellere til Indien for at besøge de venner, jeg havde der.

Jeg fløj til Madras, hvor jeg i lufthavnen blev modtaget af Anna Ørnsholt, som i mange år havde været en af mine mest interesserede tilhængere i udlandet. Hun var rejst fra Danmark til Indien i 1925, og nu var hun 72 år. Hun havde i en årrække været sekretær for den berømte videnskabsmand J. Bose og senere for premierminister Nehru.

Blandt hendes meget omfattende bekendtskabskreds kan nævnes Tagore, Indira Gandhi, Annie Besant og Krishnamurti.

Igennem hende fik min sag sit første fodfæste i Indien.

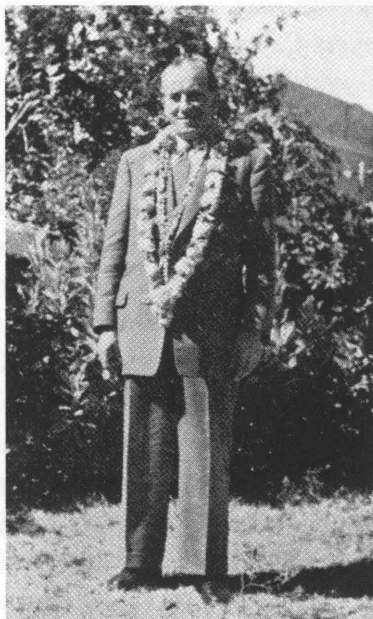
Nu modtog hun mig altså i lufthavnen ved Madras. Sammen besøgte vi først den danske generalkonsul, og derefter tog vi med toget til hendes skønt beliggende hus i Nilgiri-bjergene i Syd-Indien.

Her boede jeg i nogle uger, og herfra holdt jeg foredrag i forskellige byer. Anna Ørnsholt var en glimrende tolk.

Det strømmede ind med invitationer mange steder fra til at holde foredrag, og man så gerne, at jeg blev i Indien i mindst tre måneder. Så længe kunne jeg dog ikke blive, jeg ville hjem til jul.

En af de mange invitationer kom fra en kendt teosof, som var leder af et teosofisk center i Bangalore. Han har senere

På vej til Bangalore passerede vi byen Coimbatore, og her blev jeg på stationen blomstersmykket af en indisk vismand, der var mødt op sammen med sine disciple for at hilse på mig.

Anna Ørnsholt ledsagede mig under min rejse til en række byer i Indien, hvor jeg holdt foredrag. Hun var til stor nytte for mig, idet hun var en glimrende tolk. Hun havde boet i Indien i 30 år, og hun havde arbejdet meget med at oversætte mine bøger til engelsk.

besøgt mig i København. På vej til Bangalore passerede vi byen Coimbatore, og her blev jeg på stationen blomstersmykket af en indisk vismand, der var mødt op sammen med sine disciple for at hilse på mig. Han havde læst nogle af mine bøger, og efter indisk skik benyttede han nu lejligheden til at bringe mig sin kærligste tak.

Jeg holdt også foredrag i teosoffernes verdenshovedkvarter i Adyar ved Madras. Jeg holdt foredraget i deres store tempelhal, og blandt tilhørerne var teosoffernes præsident og en masse gamle vismænd med stort skæg og turban. De sad direkte på gulvet, og de var alle umådelig interesserede.

Bagefter kom de hen til mig og trykkede mine hænder, noget inderne ellers aldrig gør.

Et par af de gamle vismænd sagde:

»Da »de store« levede, altså Helena Blavatsky, Annie Besant og Leadbeater, da var der liv i teosofien, men da de døde, så var den også død. Men nu kommer De og giver den nyt liv!«

En kendt professor ønskede, at jeg skulle komme til Bombay og holde foredrag. Men da det først kunne blive efter jul, måtte det opgives.

Jeg fik også lejlighed til at hilse på Krishnamurti. Han holdt en spørgetime for sine tilhængere i den store tempelhal. Jeg overværede, hvordan han trådte ind i salen og bukkede for forsamlingen, idet han på indisk vis pressede håndfladerne mod hinanden.

Derpå satte alle sig på gulvet og spørgetimen begyndte. Forsamlingen stillede en række spørgsmål, som han besvarede.

Efter spørgetimen hilste jeg på ham. Jeg udtalte min beundring for, at han i 1929 havde frabedt sig enhver form for dyrkelse som verdenslærer.

Hertil svarede han ganske kort, at det hørte jo fortiden til.

- Har Anna Ørnsholt ikke været med til at oversætte dine bøger til engelsk?

- Jo - hun har i sit hjem udført et meget stort arbejde med at oversætte »Livets Bog« og andre af mine bøger. I dette meget store arbejde er hun blevet assisteret af sin veninde Lulu Wilding.

Nu var vi nået til midten af december, og jeg måtte til at tænke på min hjemrejse. Da jeg var blevet for længe i Indien, måtte jeg opgive den planlagte mellemlanding i Cairo med besøg ved pyramiderne. Men jeg håbede, at jeg senere ville få lejlighed til at besøge både Ægypten og Palæstina.

Anna fulgte mig til lufthavnen i Madras og vinkede farvel til mig.

Jeg landede i Københavns lufthavn den 17. december og blev modtaget af en masse af min sags venner, der var mødt op.

Min sekretær, Gerner Larsson, har senere været i Indien flere gange for at virke for udbredelsen af mit arbejde, og han har også modtaget stor hjælp af Anna Ørnsholt.

*

Da jeg den 11. august 1960 fyldte 70 år, arrangerede mine venner en stor fest for mig.

Festen fandt sted i vores ferieby på Klint, hvor der var rejst et stort telt, der kunne rumme næsten 400 personer.

Her blev der serveret kaffe og te, brød og kager, og der blev holdt en række festtaler.

Blandt gæsterne var der mange fra udlandet. Der var både svenskere, nordmænd, finner, islændinge, englæn-

dere, tyskere, hollændere – ja helt fra Indien, Japan og Amerika var der kommet gratulanter.

Der var indsamlet en stor pengegave som hjælp til mit arbejdes udbredelse. Jeg modtog endvidere et »Festskrift«, som en række af mit arbejdes interesserede med professor I.G. Hannemann i spidsen havde bekostet. Det drejede sig om en smuk bog med 200 sider og med 15 artikler skrevet af mine venner.

Det blev den største dag, jeg havde haft til dato.

*

En dag hver uge, som regel om torsdagen, var det en fast skik, at jeg modtog en invitation af to af mine venner. Det var Peter Zacho og Sam Zinglersen. Om sommeren tog vi gerne på en lille udflugt op til det dejlige Nordsjælland. Ofte tog vi en af vore mange bekendte eller et ægtepar med i bilen. Vi holdt meget af den smukke natur op langs med Øresundskysten. Eller vi kørte til Furesøen eller til Sjælsøen eller til et andet smukt sted, hvor vi nød synet af solnedgangen. Og så fandt vi frem til en lille kro, hvor vi fik en kop aften-te og en hyggelig passiar.

Jeg var meget glad for disse torsdags-aftener, som altid var et afvekslende moment i min daglige tilværelse.

Peter og Sam ønskede, at jeg også skulle opleve Ægypten og »Det hellige Land« Palæstina. Dette ville jeg også gerne, men jeg var klar over, at det måtte vente, til jeg var færdig med »Livets Bog«.

I efteråret 1961 var jeg parat til at tage mod det venlige tilbud om en rejse til Ægypten og Palæstina. Og den 12. oktober fløj vi med SAS til Ægypten.

Vi landede om aftenen i Cairos lufthavn. En stewardesse spurgte os, om vi ønskede en rejsefører. Hun kendte »Ægypt-

tens bedste rejsefører«. Han hed Ali Muhamed. Han var en 50-årig ægypter, og han var sheik over den nærliggende landsby Mena med 10.000 indbyggere. Han arbejdede for SAS og kunne tale lidt dansk.

Nu fik han os indlogeret på hvert sit værelse på hotel Mena House, som ligger en halv times kørsel fra Cairo. Hotellet er beliggende kun et par hundrede meter fra Cheopspyramiden og Sfinksen samt de to mindre pyramider. Men da det nu var blevet helt mørkt, kunne vi intet se.

Men tidligt næste morgen stod jeg op og gik ud på altanen, og nu så jeg solen stå op bag den kæmpemæssige Cheopspyramide. Det var et forunderligt syn.

Vi nød vort morgenmåltid i hotellets have omgivet af frodige palmer.

Nu ankom Ali, vor rejsefører, med tre kameler. Han syntes, at vi skulle starte dagen med en ridetur rundt om den store pyramide. Vi var jo ikke vant til at ride på kameler, men heldigvis drejede det sig om tre rolige og fredelige dyr. De lægger sig ned på knæ, når man skal op og sidde mellem de to pukler.

Efter rideturen skulle vi selvfølgelig se pyramiden indvendig. Man har jo for mange år siden fundet en indgang, som fører ind til den lange stejle korridor, der via en masse trin ender i Kongekammeret i pyramidens midte. Det eneste, der findes i Kongekammeret, er en sort granitsarkofag.

- Har denne sarkofag været benyttet til kongebegravelser?

- Nej - det er en misforståelse, den har aldrig været benyttet som ligkiste. Den almindelige mening om pyramiden går jo ud på, at den blev bygget af den ægyptiske konge Cheops, som residerede i Memfis omkring år 2800 f.Kr.

Men dette er helt forkert. Pyramiden er i virkeligheden 80-90 tusinde år gammel, og den er bygget ved hjælp af åndelige kræfter til brug ved indvielse af den kommende farao.

Det var kun de åndeligt stærkeste farao-kandidater, der kunne modstå de mange psykiske prøvelser, som de kom ud for inde i pyramiden.

Pyramiden er bygget i forhistorisk tid af et broderskab eller samfund af indviede personer, som kom hertil fra andre og mere højtudviklede kloder for at bistå ved dannelsen af en menneskelig kultur her på Jorden. De byggede pyramiden ved psykisk kraft, ved en slags materialisering eller projektion af stoffets atomer.

Når kandidaten til indvielsen, efter mange vanskeligheder og farer i de lavere underjordiske gange og huler, endelig var nået til Dronningekammeret og havde gennemgået indvielserne her, kunne han stige op til Kongekammeret, hvor den store afgørende prøve ventede ham. Han blev lagt i stenkisten, og ved hjælp af magiske og hypnotiske kræfter, hidrørende fra de adepter, som forestod indvielsen, blev hans ånd eller jeg frigjort fra det fysiske legeme for en tid, og i den åndelige verden blev han indviet i visse af universets hemmeligheder.

Hvis han derefter var i stand til at vende tilbage til sit fysiske legeme med fuld bevidsthed og erindring om det, han havde oplevet, blev han betragtet som en indviet, og der blev overdraget ham et hverv som konge eller leder af den opvoksende menneskeslægt.

I et syn så jeg, hvordan pyramiden så ud dengang. Den var skinnende hvid, idet dens sider var dækket af et hårdt porcelænsnignende materiale. I dag er der ørken omkring pyramiden, men i mit syn var det en frugtbar oase med frodige palmer.

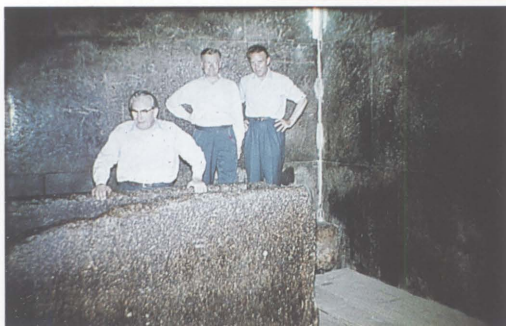
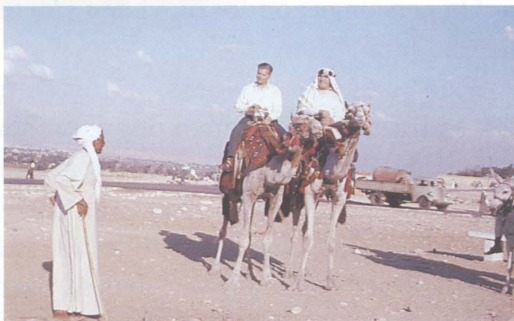
Vi kunne kun blive i Ægypten i 3-4 dage, da vi skulle

Foto: Peter Zacho.
© Martinus Mindestuer

Sfinksen og pyramiderne befandt sig kun et par hundrede meter fra vort hotel.

Ali, vor rejsefører, syntes, at vi skulle starte dagen med en ridetur rundt om den store pyramide.

Inde midt i Cheops-pyramiden ligger kongekammeret, og her findes en granit-sarkofag.

Vi oplevede nogle af Cairos monumentale moskeer og en række andre seværdigheder.

videre til Palæstina, men vi nåede alligevel at se en masse interessante ting – først og fremmest Cairos store nationalmuseum for ægyptisk arkæologi, som rummer størstedelen af de store gravfund.

Og stadig med Ali som fører oplevede vi nogle af Cairos monumentale moskeer, og i araberbyen kom vi gennem et orientalsk kvarter med snævre farverige basargader med et mylder af mennesker.

Og i en slags gondol fik vi den sidste aften en dejlig sejltur på Nilen.

Men så skulle vi videre. Vi tog en hjertelig afsked med Ali, og fra Cairos lufthavn fløj vi nu hen over Sinaihalvøen med Sinai-Bjerget, på hvilket Moses hentede tavlerne med de ti bud.

Efter en times flyvning landede vi i Jerusalems lufthavn i Jordan. Byen var dengang delt af en mur mellem Jordan og Israel.

Vi kom til at bo på et lille hyggeligt hotel i udkanten af Jerusalem. Det tilhørte en lille arabisk familie, og værten serverede selv hver dag dejlig vegetarisk mad for os.

Om aftenen var der udgangsforbud på grund af den spændte situation mellem Jordan og Israel, så vi måtte pænt holde os inden døre efter mørkets frembrud.

Vi opholdt os i Jordan i 5 dage, og vi fik også her en flink fører, han var armenier, og han viste os rundt til de mange bibelske seværdigheder og hellige steder.

Vi kom til Jordanfloden og så stedet, hvor Johannes Døberen efter overleveringen døbte Jesus.

Vi kom til Bethlehemskirken, Isaks grav, Jacobs grav, Gravkirken, Gethsemane Have og meget mere.

I nærheden af Gethsemane Have ligger Kaifas Hus. Her så vi de dybe kældere, hvor Jesus blev pisket.

Fra dette sted gik vi over Kedrons Dal ad Via Dolorosa,

Vort hotel, som lå lidt uden for Jerusalem, havde en bil parat til os, da vi ankom til Jerusalem Airport.

Ved »Grædemuren« i Jerusalem.

Ved Jomfru Marias Brønd i Nazareth.

Ved Jordanfloden, hvor Johannes Døberen efter overleveringen døbte Jesus.

»Smertens Vej«, til Den hellige Gravs Kirke, der ligger inden for bymuren.

Som navnet siger, skulle denne kirke være bygget over Jesu grav, men der er forskellige grunde til at tvivle på, at det er det rigtige sted. Flere forskellige sekter ejer hver sin del af denne kirke, og de vil jo alle gerne have så stor en fortjeneste som muligt ud af turisternes lommer. Vor fører fortalte, at der tit er skænderier mellem dem. Ja, somme tider, især ved højtiderne, hvor der er tusinder af pilgrimme og besøgende, kan der ligefrem forekomme slagsmål.

Sådan skulle det jo ikke være på et så helligt sted. Den åndelige atmosfære var ikke så god, som man kunne forvente.

Herfra ledte vor fører os hen til »Fredens Have« uden for den gamle bymur. Denne have var fyldt med smukke blomster, og her herskede der en ganske anderledes fredelig og ophøjet atmosfære. Mange mener, at det i virkeligheden var på dette sted, at Jesus blev begravet.

Stedet blev fundet omkring 1880 af den engelske general Gordon. Han var også arkæolog, og han kunne ikke forstå, at det kunne være rigtigt, at Golgatha skulle befinde sig inden for bymuren. Han bemærkede, at der et par hundrede meter fra denne fandtes en høj rund bakke, der i form kunne minde om et kranium, og han vidste, at navnet Golgatha netop betyder hovedskal.

Han begyndte at grave på dette sted. Ved foden af bakken blev der udgravet tre gravsteder, hvoraf der kun i det ene havde ligget et lig, hvilket videnskaben har kunnet påvise.

Tavse gik vi ind i dette gravsted, og vi følte os dybt betaget over stedets atmosfære.

Vor vej fra Gethsemane Have til Golgatha var tilendebragt.

Foran gravstedet fandtes en stenrende, i hvilken man

havde brugt en stor sten, ligesom en møllesten, til at rulle for graven.

Inde i Den hellige Gravs Kirke havde vi set en sådan sten, som måske egentlig hørte hjemme i »Fredens Have«.

Vi var også oppe på Samaritanernes hellige bjerg Gari-zim, hvor Pagtens Ark forsvandt.

Og en eftermiddag besøgte vi Nebobjerget, hvor Moses skuede ind i det forjættede land, og hvor han senere døde. Heroppe lå et kloster, og en munk viste os rundt.

Da vi senere kørte ned ad den stenede vej fra Nebobjerget, syntes jeg, at vores chauffør havde lidt for travlt. Han ville gerne nå hjem, inden mørket faldt på, og dette var grunden til hans meget hasarderede kørsel. Jeg følte mig ikke tryk ved situationen, vi skulle jo helst alle komme velbeholdne hjem igen. Men netop som jeg følte mig allermest urolig, skete der noget, som straks fik min nervøsitet til at forsvinde. I et syn så jeg en høj lysende skikkelse klædt i en lang kjortel, som gik på vejen foran bilen. Det var kun mig, der kunne se skikkelsen, og det mærkelige var, at til trods for at skikkelsen bevægede sig i en langsom og værdig gangart, var den hele tiden et stykke foran bilen.

Jeg forstod nu, at vi var beskyttede, og vi nåede da også hjem til hotellet i god behold.

På vores femte og sidste dag i Jordan syntes vor fører, at vi skulle opleve noget usædvanligt. Han foreslog, at vi tog på en lang heldagstur til den ældgamle ruinby Petra, som ligger 100 km syd for Det døde Hav.

For at komme dertil måtte vi meget tidligt op om morgenen. Vi kørte i en stor taxi og havde både chauffør og rejsefører med os. Efter en god times kørsel nåede vi til hovedstaden Amman, hvor vi fik fyldt benzintanken op.

Derpå gik det mod syd gennem vidtstrakte ørkenområ-

der. Nogle spredte beduinlejre var omtrent det eneste, vi så på den 200 km lange ørkenvej.

Da vi manglede godt 7 km i at være ved Petra, standsede bilen ved en større beduinlejr, og vi fik at vide, at bilvejen ikke gik længere.

Den sidste strækning skulle tilbagelægges på hesteryg. Det var vi ikke forberedt på, og jeg var ikke glad ved den situation.

Beduinerne på stedet levede af at udleje heste til turister, der skulle til Petra. Jeg så, at de havde mindst 40 heste. Det var nogle ret små arabiske heste.

Vi diskuterede sagen. Ingen af os var vant til at ride, og det var midt på dagen med brændende sol.

Vi blev enige om, at vi måtte forsøge at klare det sidste stykke vej, når vi nu omsider var kommet så langt. Der var altså ingen vej udenom – vi måtte op og ride på hver sin hest.

Det blev en hel lille karavane. Forrest red rejseføreren, derefter kom chaufføren. Og så kom Peter, derefter fulgte jeg selv, og bag mig kom Sam, og til allersidst red to beduin-drenge på et æsel med vores proviant.

En beduin gik foran hver af hestene og holdt dem i tøjlerne.

Vi var noget trætte, da vi endelig nåede frem til ruinbyen. Den sidste kilometer gik gennem en slugt med høje klipper på hver side.

Nu kunne vi endelig stige ned af hestene og beundre denne interessante oldtidsby.

Byen havde været hovedstad for den arabiske folkestamme nabatæerne, der blomstrede i århundrederne før og efter Kristi tid. Her finder man en mængde ruiner fra den yngre romerske kejsertid, blandt andet et Isis-tempel og et amfiteater hugget ud i klipperne.

Vi kom til »Fredens Have« uden for Jerusalem gamle bymur. Det var en vidunderlig skøn have fyldt med smukke blomster, og der herskede en meget fredfyldt og ophøjet atmosfære.

Mange mener, at det var her, Jesus blev begravet. I en længere periode var det en dansker, der passede haven. Nu var det en meget venlig og elskværdig munk. På billedet ser man, hvordan lyset næsten symbolsk vælder ud fra denne »Fredens Have«.

Vi foretog en heldagstur til den ældgamle ruinby Petra, som ligger 100 km syd for Det døde Hav. Vi kom gennem vidtstrakte ørkenområder. Da vi manglede 7 km i at være ved ruinbyen, standsede bilen ved en beduinlejr, og vi fik at vide, at bilvejen ikke gik længere. Den sidste strækning skulle tilbagelægges på hesteryg. Det blev til en hel lille karavane gennem ørkenen.

Vores fører viste os rundt, og til sidst fandt vi et sted, hvor vi kunne sidde i skyggen og spise den medbragte mad.

Derefter steg vi atter til hest og tilbagelagde de 7 km til beduinlejren, hvor vor taxi stod og ventede på os.

Vi var mætte af indtryk, da vi ud på aftenen nåede hjem til hotellet.

Vores tid i Jordan var nu forbi. Vi tog hjertelig afsked med de elskværdige hotelfolk.

Nu skulle vi opleve Israel.

Vi blev af vor fører bragt til grænsen af »Ingenmandsland«. For araberne var Israel hvidt på landkortet. De ville ikke anerkende, at landet eksisterede.

Herfra gik vi med vore kufferter en lille halv kilometer hen til den israelske grænsepost, og vi befandt os altså nu i Israel – i den israelske del af Jerusalem.

Efter at vi havde hvilet os i nogle timer i hotel Kong Davids have, tog vi med toget til Haifa, hvor vi boede i et par dage. Og herfra foretog vi udflugter til Nazareth, Kaperneum, Genesareth Sø og flere andre bibelske steder.

Nu havde vi 4 dage tilbage af vores ferie.

Vi fløj til Athen, og her så vi Akropolis og andre monumenter fra den græske oldtid.

Og til sidst kom vi til Rom, hvor vi oplevede Peterskirken, Colosseum, Forum Romanum og Katakomberne.

Og nu tog vi flyveren hjem til København.

Det var rart at komme hjem igen i god behold fra denne begivenhedsrige rejse.

Jeg tænker tit på den.

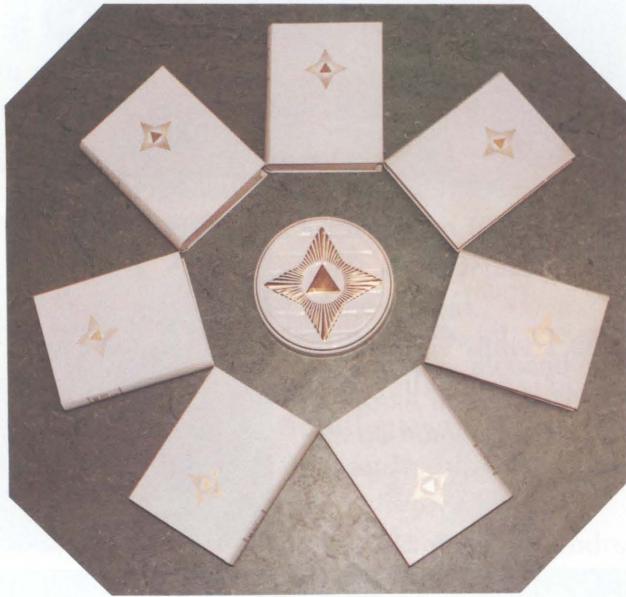
De skønne oplevelser er blevet til guldkopier i min bevidsthed.

*

På hjemrejsen fra Ægypten og Palæstina besøgte vi Athen og Rom, hvor vi oplevede Akropolis, Colosseum, Peterskirken og meget mere.

EFTERSKRIFT

ved Tage Buch

Som læserne af denne bog vil have bemærket, sluttede Martinus beretningen om sit liv i 1963, da han var omtrent 73 år. Men Sam Zinglersen, der jo har taget initiativet til udgivelsen af disse erindringer, har ment, at bogen burde have en efterskrift, som redegjorde for Martinus' liv og virke i hans sidste 17-18 leveår.

Sam fik så den tanke, at jeg måtte kunne skrive en sådan efterskrift, da jeg nu ligesom han selv har kendt Martinus og hans kosmologi i 50 år. Og jeg har desuden været så heldig allerede tidligt at komme Martinus på nært hold og måtte således formodes at have en vis indsigt i denne sidste epoke af Martinus' tilværelse på det fysiske plan. Nu, hvor jeg er 75 år gammel, kan min hukommelse måske være mindre pålidelig, men jeg har støttet mig til andre venner af Martinus og håber, at det efterfølgende vil give et nyttigt supplement til Martinus' egne udsagn.

Martinus havde således endnu godt 17 aktive år, hvori han holdt foredrag, skrev på sine værker og deltog i ledelsen af Instituttets virksomhed – ja, var en inspirerende kraft i

alle sin sags anliggender. Martinus var jo i færd med at skrive værket »Det evige Verdensbillede«, der også kaldes »symbolbogen«, og hvis første bind var udkommet i 1963. De følgende to bind udkom i årene 1964 og 1968, og han fortsatte med at skrive på dette værks fjerde bind og fik færdiggjort første halvdel heraf. På dette tidspunkt, det har været omkring 1970, afbrød han dette arbejde, idet han havde fået den tanke, at han måtte skrive en introduktionsbog til sine værker, således at disse nu kunne blive kendt af en større offentlighed. Han forestillede sig en bog på omkring 150 sider, som kunne give et første let fatteligt overblik over det kosmiske verdensbillede og give inspiration til at gå i gang med et studium af selve hovedværket.

Forlagsboghandler Jarl Borgen, der havde hørt om Martinus' idé om udgivelsen af en bog med titlen »Det Tredie Testamente« – det var den foreløbige arbejdstitel på den påtænkte introduktionsbog – tilbød i november 1971 i et brev til Martinus at udgive denne bog.

Imidlertid skrev Martinus mange nye analyser og uddybede ligeledes, hvad han allerede tidligere havde behandlet. Han fik efterhånden skrevet et manuskript til bogen, som blev korrekturlæst af en god ven, og enkelte sider blev færdiggjort og renskrevet. Men Martinus fandt stadig ikke, at manuskriptet var færdigt til udgivelse, og efterhånden blev han klar over, at det ikke var Forsynets mening, at kun denne lille bog skulle udkomme med titlen »Det Tredie Testamente«, men at alle hans samlede værker skulle have denne betegnelse.

Martinus nåede ikke at få udgivet hverken den påtænkte bog eller 4. bind af »symbolbogen«, men dette materiale foreligger i manuskript, og det vil med tiden blive udgivet, når det er korrekturlæst. En del af det må dog bearbejdes, da det kun foreligger i første nedskrivning.

Martinus i færd med at skrive værket »Det evige Verdensbillede«, som også kaldes »Symbolbogen«.

I tiden omkring 1980 kom Martinus frem til, at hans værker fremover skulle udgives i den form, hvori de allerede forelå fra Martinus Institut.

Han kontaktede derfor Borgens Forlag med henblik på en aftale om udgivelsen af 1. bind af hovedværket, der skulle hedde »Det Tredie Testamente« og med undertitlen »Livets Bog«, som jo var den originale titel. Det var den 10. juni 1980, kun 9 måneder før han forlod det fysiske plan. Martinus ville være sikker på, at hans bøger virkelig blev udgivet og kom til menneskehedens kundskab, inden han gik bort, og derfor traf han aftale med denne kendte forlagsvirksomhed.

Dermed ville hans mission være fuldbragt.

Martinus oplevede ikke selv genudgivelsen af dette første bind af »Livets Bog«. Det udkom først i november 1981.

Martinus' sidste år som skribent var på mange måder drøje. Han var jo i 80'erne og ofte meget træt. Desuden blev hans syn ringere med årene, og til sidst kunne han dårligt

læse, hvad han selv skrev på maskine. Og da Martinus kun følte sig godt tilpas, når han kunne arbejde, blev der på Rolf Elvings forslag indkøbt et tekstbehandlingsanlæg med læseskærm, der havde ret store typer, og han kunne nu skrive igen. Det var omkring juletid 1980, og Martinus fik således kun i få måneder glæde af denne nyanskaffelse.

Fra 1963 og fremover holdt Martinus stadig sine foredrag både i provinsen, på Instituttet og i Kosmos Ferieby. Han holdt tillige enkelte foredrag i Sverige og kom også til England, hvad der omtales senere.

Der blev i disse år sørget for, at Martinus' foredrag og udtalelser ved andre lejligheder blev optaget på bånd. Alle-rede tidligt, omkring 1950, da teknikken var ringe, og man kun havde »stålbånd«, forsøgte man at optage Martinus' foredrag i foredragssalen på Mariendalsvej. Det lykkedes også i nogen grad, men både båndene og stålbåndsoptage-ren er siden forsvundet, så ikke før ingeniør Heiberg i 1954 begyndte at optage Martinus' foredrag på magnetbånd og med bedre apparatur, kunne Martinus' foredrag sikres for efterverdenen. Der foreligger nu nogle hundrede foredrag på bånd, men det er selvfølgelig en ringe del af de mange foredrag, som Martinus har holdt i årenes løb.

Martinus' mission var jo at skabe det teoretiske grundlag for en ny verdensgenløsning, og derfor måtte hans foredrag omhandle menneskeheden og mennesket, verden og verdensgenløsningen, Gud og mennesket i Guds billede. Foredragene skulle derfor oplyse om dette kosmiske verdensbillede og samtidig inspirere til et studium, og hvad der var lige så vigtigt, stimulere de interesserede til at ændre deres livs-holdning i overensstemmelse hermed. Han talte f.eks. om »Menneskets Tilblivelse«, »Mennesket i Guds Billede«, »Menneskets Polforvandling«, »Menneskehedens Skæbne-situation«, »Den ufærdige Menneskehed«, »Guddommen

Martinus holdt sit sidste foredrag i feriebyen, som nu var omdøbt til »Martinus Center«. Det var den 22. juni 1980, og han var da omtrent 90 år gammel. Da han efter foredraget trådte ud fra salen, blev han omringet af hundreder af ivrige tilhørere, som ville hilse på ham og trykke hans hånd.

og Makrokosmos«, men også om emner som »Den højeste Ild« (de seksuelle kræfter) og »Døden og Paradiset« for blot at nævne nogle eksempler på foredragstitler fra årene 1965/66.

I Sverige talte Martinus i 1965-68 i »Kosmos Feriehem« i Varnhem, hvor han også havde spørgetimer, som ligeledes foreligger i båndoptagelser.

I alle disse båndoptagelser ligger der gemt en umådelig skat af information, som efterhånden vil komme alle interesserede til gode. Dels kan de, der forstår dansk, høre dem, når de indgår i undervisningen, men tillige kan de ved afskrift og redigering udgives og blive til nytte både på dansk og i oversættelse til andre sprog.

Martinus' foredragsvirksomhed ophørte for provinsens vedkommende i efteråret 1969, og sit sidste ordinære fore-

drag holdt han i centeret i Klint den 27. juli 1970. Men lige til sin bortgang holdt han indledningsforedrag ved sommer-sæsonens begyndelse i Klint, sidst den 22. juni 1980, dog havde Erik Gerner Larsson enkelte år ønsket at få skuespil- lere til at læse op af f.eks. H.C. Andersen for at gøre indled- ningen af sæsonen festlig, hvad den da også blev. Men feriebyens studerende havde måske nok foretrukket et fore- drag af Martinus, som ikke insisterede på at holde indled- ningsforedraget, men – tolerant som han var – lod Erik få sin vilje. Martinus holdt dog hvert år ved sine store fødselsdage en tale til de fremmødte gæster, men det kan der måske for- tælles lidt om senere.

MENNESKET MARTINUS

Det er næsten umuligt at give et blot nogenlunde dækkende billede af Martinus. Med hans kosmiske bevidsthed og hans deraf følgende mangeartede talenter og egenskaber blev hans liv umådelig nuanceret. Bedst lærer man ham at kende gennem hans bøger, som beskriver hans forhold til hele til- værelsen, til universet og hermed til Gud. Alt, hvad vi kan fortælle, er blot en ydre beskrivelse af hans »rumdragt«, som han engang kaldte sit fysiske legeme. Ved den alene får man ikke noget virkeligt indtryk af mennesket Martinus.

Når man gennemlæser, hvad Martinus selv har berettet om alle disse ydre foreteelser, der er hændt i hans liv, og som selvfølgelig er interessante og ligeledes uundgåelige, for at der ikke skal opstå myter om hans person – eller ikke flere end højst nødvendigt – vil man lægge mærke til navnlig to ting. For det første, at han hele tiden bevæger sig i alt det positive. Næsten intet af trist eller negativ karakter slipper igennem. Det var karakteristisk for ham. Han foretrak at se

alt som lys og som positive tildragelser og hæftede sig ikke særligt ved de mørke ting og oplevelser. For ham var alt Guds tale, alt havde en kærlig hensigt. Ubehageligheder var for ham kun »klokker, der ringer«, blot advarselssignaler. Og i sin aftenbøn – han var i øvrigt i kontakt med Guddommen på alle tider af dagen – takkede han for alle dagens tildragelser, ikke blot for de positive og lyse hændelser, men også for de ubehagelige og mørke. Gud var for ham både i lyset og i mørket.

Det andet, der var karakteristisk for Martinus i hans fortællinger, var hans store præcision, nøjagtighed og sandhedskærlighed. Han drømte ikke om at sige eller gøre noget, som ikke var sandt og rigtigt. Men han havde på den anden side ikke vanskeligt ved at forlige sig med, at hans omgivelser og mennesker i almindelighed ikke var udtalt sandhedskærlige eller åbne og ofte søgte at camouflere sig. I hans verden – dér hvor han kom fra – kunne man kun være åben. Tankeverdenen er her udvendig, så alle tankeformer fremtræder for omgivelserne. Derfor syntes han selvfølgelig, at det var sært, når også medarbejderne var lukkede eller holdt deres private oplevelser hemmelige for ham. Han sagde ved en sådan lejlighed til en medarbejder: »Når du ikke selv fortæller mig noget, må jeg jo gætte!« Men han bebrejdede os aldrig noget.

Når Martinus ikke selv fremhævede vanskelighederne i livet eller indenfor hans sag, kunne man måske mene, at der heller ikke var nogen. For når Martinus havde kosmisk bevidsthed, så måtte han vel hele tiden have et let liv? Men her kan der nok være grund til at anføre, at der kunne være meget mørke situationer og store vanskeligheder at overvinde, som lå både på det økonomiske og det personlige plan, og netop på denne baggrund kan man opleve den vældige styrke, han besad, ved dels at lade andre sige og gøre,

hvad de ville, og dels at tilgive alt det ubehag, som påførtes ham ved menneskers uvidenhed og til tider primitive adfærd. Men med hensyn til hans eget arbejdsområde, forfatterskabet og Instituttets ledelse, var han selvfølgelig urokkelig.

ØKONOMISKE KRISER

Var der da økonomiske kriser inden for Martinus' sag? Ja, det var der virkelig. Martinus var jo helt afhængig af andre menneskers forståelse og interesse. Lige fra den dag, han selv fortæller om, hvor han ikke havde penge til sporvognen ud til Bernhard Løw i Ordrup og praktisk talt lige til hans allersidste år, kunne der være økonomiske problemer. Martinus måtte låne sig frem, først hos Lars Nibelvang, men senere også hos andre. Der var hele tiden en lille støttekreds af enkeltpersoner, der hjalp, men midlerne var altid i underkanten af, hvad Martinus og Erik Gerner Larsson behøvede. Martinus købte nogle gange brugt tøj hos marskandiseren. Han og Gerner havde en overgang kun ét sæt pænt tøj, så når den ene skulle i byen, måtte den anden blive hjemme. Hans første lysbilledapparat var også købt brugt. Senere, da man havde fået Instituttet på Mariendalsvej, måtte han næsten hver termin henvende sig til en god ven, der kunne hjælpe ham, og som også gerne gjorde det. Ofte drejede det sig om kr. 30-40.000, som dengang var et stort beløb.

Ved købet af Klintsøgaard i 1946 og de følgende år blev økonomien så anspændt og krisebetonet, at revisoren sagde til Martinus, at man måtte indlevere regnskabsbøgerne til politiet og erklære sig insolvent. Martinus tænkte over det et døgn og sagde så: »Vi skal ikke levere bøgerne til politiet, der kommer en løsning«. Denne fandt Erik Gerner Larsson

Ved mange lejligheder, ikke mindst ved købet af Klintsøgård, var økonomien meget anspændt og krisebetonet. Men under alle økonomiske vanskeligheder bevarede Martinus altid roen og optimismen.

en nat, og den bestod i, at »sagen« solgte sine sommerhuse og udstykkede de arealer, man havde erhvervet sammen med Klintsøgård, til sagens interesserede. På denne måde og ved optagelse af lån hos andre interesserede og udstedelse af partialobligationer blev økonomien stabiliseret.

I alle disse større eller mindre økonomiske vanskeligheder bevarede Martinus altid roen, som han gjorde det i alle livets andre kriser. Han stolede fuldt ud på Guddommen og dennes redskaber i form af de mennesker, som fik interesse for hans sag og blev hans nærmeste. Hans sag måtte dengang, som nu, eksistere ved hjælp af gaver og af de indtægter, som sagens forskellige aktiviteter kunne indbringe ved foredrag, kurser, månedsblad, udlejning af sommerhuse o.s.v., men altså først og fremmest af gaver, som indgik ved Martinus' fødselsdage og ved juletid, og ved den megen praktiske hjælp, som også stilledes til sagens rådighed.

Først i hans allersidste år følte han, at der ville komme virkelig store summer, og han sagde dengang: »Der kommer snart penge til sagen!« Han følte, at hans sag snart måtte blive kendt af offentligheden, og at der måtte udvidelser til. Han nåede da også selv at modtage de store summer, som efter hans bortgang satte Instituttet i stand til at bygge bl.a. en ny pavillon og at renovere foredragssalen i Klint.

MARTINUS' MEDARBEJDERE

I dette afsnit kunne man som motto bruge Jesu udtalelse: »... thi mange ere kaldede, men få ere udvalgte«. Mange mente, at Martinus' sag engang ville blive en verdensbevægelse og følte sig tiltrukket heraf, enkelte måske med en mere eller mindre skjult formodning om at kunne spille en rolle. En mand, som lige var blevet 30 år, og som ikke følte, at der var sket noget særligt for ham, nu hvor hans repetitionsperiode var forbi, spurgte en dag Martinus, om ikke han skulle have en mission indenfor Martinus' sag. Og hertil svarede Martinus – som han senere forklarede os: »Det er gerne sådan, at hvis man har en mission, så brænder det i en for at udføre den«. Og hertil svarede den unge mand så: »Der er sgu ikke noget, der brænder i mig«, og dermed havde han så selv besvaret sit spørgsmål.

Men Martinus fik mange gode og trofaste medarbejdere i årenes løb, både på selve Instituttet og »ude i marken«, mange for hvem Martinus' tanker var hele livet, men som alligevel – som alle andre jordiske mennesker – havde mere eller mindre ufuldkomne sider.

Udover dem, som Martinus selv har nævnt i det foranstående, kom også Per Bruus-Jensen til at spille en væsentlig rolle. Både som skribent, taler og praktisk arbejder i trykke-

riet gjorde han sig stærkt gældende. Han boede på Institut-
tet i et lille værelse under Martinus' lejlighed i sidste halvdel
af 60'erne. Her gennemførte han sit studium og blev ved
daglig omgang med Martinus indført i hans analyser, og det
kom da også til at give sig udslag i artikler i KOSMOS, som
han i en lang overgang redigerede, og i bøger og et brevkur-
sus i Martinus kosmologi, og selvfølgelig i mange foredrag
og kurser.

Siden kom Rolf Elving, der mødte Martinus' tanker som
17-årig efter hans stedfaders pludselige død, og som i en
alder af 22 år kom til Martinus og ligesom Per blev undervist
i kosmologien ved selvstudium og lange samtaler med Mar-
tinus. Fra januar 1971 boede han i en 3-årig periode i det
lille værelse under Martinus' lejlighed. Rolfs studium med-
førte ligesom Pers en positiv og aktiv indsats på det ånds-
videnskabelige område, idet han ved sin hjemkomst til
Göteborg i 1974 (han var jo svensk) sammen med sine ven-
ner oprettede et Martinus Center og skabte stor interesse
omkring Martinus analyser ved foredrag, kurser og brochu-
remateriale. Han skabte her et uddannelsescenter for senere
foredragsholdere og studiegrubeledere, hvad der kom både
danske og svenske til gode, især i undervisningen på Cente-
ret i Klint, hvor han senere som leder af skolen i Klint skabte
en trindelt undervisning, og fra vinteren 1984-85 en
helårsskole.

Mange andre undervisere har i tidens løb deltaget i arbej-
det, og mange har rent praktisk udført et værdifuldt arbejde
i sagens tjeneste. Måske skulle man især nævne de to på In-
stituttets kontor, Grethe Brinkhard, der senere blev formand
for rådet, og hendes søster Else Olsen, der nu begge har
arbejdet der i ca. 40 år og taget alt det daglige arbejde med et
aldrig svigtende humør. Men alle de andre, som måske også
burde fremhæves, må vi desværre udelade her, men disse

personer er værdsatte af livet selv og har haft stor tilfredsstillelse i selve arbejdet i menneskehedens tjeneste, – ganske vist et arbejde i svøb.

Men hvordan klarede Martinus så samarbejdet med de efterhånden mange og skiftende medarbejdere af højst forskellige typer og livsindstillinger. – Ja, hans kosmiske indvielse havde ganske givet været en svær opgaven for ham. Fra at være et tilsyneladende helt almindeligt menneske, som nok var både kærligt, tolerant og humoristisk, men ubelæst og ikke særligt vidende, til pludselig at sidde inde med den højeste viden og have adgang til al universets visdom, og så befinde sig i omgivelser med mere eller mindre primitive og i forhold til hans nye viden helt uvidende mennesker, gav i sig selv vanskeligheder. De omgivende mennesker, også hans medarbejdere, havde ofte svært ved at følge hans tankegang. Han forundrede dem tit ved den helt nye tankegang, han afslørede. Han måtte gentage og gentage med utrolig tålmodighed. De kunne misforstå ting, som for ham var helt selvfølgelige.

Nogle forstod ikke Martinus' særlige seksuelle natur, hvad der førte til misforståelser. Enkelte mente således ligefrem, at han var afsporet, hovedsageligt fordi de selv sad dybt forankret i familiekærlighed eller enpoethed, og hvordan skulle de så kunne forstå dobbeltpoetheden. Dette sidste problem tog professor I.G. Hannemann, som var Bernhard Løws nevø og havde kendt Martinus fra den allerførste tid, op ved Martinus' 75-års fødselsdag og satte problemet på plads i en elegant, vittig og genial tale.

Man kan måske synes, at det er mærkeligt, at der også blandt medarbejdere kunne herske en manglende forståelse på dette felt, når Martinus åbent har fremlagt alle detaljer. I sine værker har han jo givet fyldestgørende information om den seksuelle polforvandling og udvikling helt fra plante- og

dyrerigets første stadier via det jordiske menneskes omskabelsesproces og frem til den fuldt udviklede kærligheds-evne, alkærligheden, som er den dobbeltpoledes og kosmisk bevidstes daglige væremåde. Og dermed har han fjernet al mystik om sit eget og andre kosmisk bevidstes seksualliv. At alkærligheden ikke rent fysisk kan komme til udtryk på samme måde som i de højere verdener her i vor verden, hvor egenkærligheden, enpoetheden og familielivet er dominerende, er selvfølgelig, og på dette område måtte Martinus derfor leve et relativt ensomt liv som på så mange andre måder.

Martinus er selvsagt nogle gange selv blevet spurgt, om han ikke var eller havde været gift, og det måtte han benægte. Men engang, da han syntes, at den spørgende var lidt for pågående, svarede han: »Jo, jeg er gift«. Og da spørgeren så igen forundret spurgte: »Er De gift?« – »Ja«, svarede Martinus, »jeg er gift med hele menneskeheden!«

I forbindelse med dette ordskitte kan det være værd at understrege, at man bør være meget omhyggelig med at gengive, hvad Martinus har sagt, og ligesom han selv søge at gengive alle sådanne udtalelser så ordret og præcist som muligt. Den ovennævnte episode har jeg hørt gengivet i misforstået form. Den pågældende fortalte, at Martinus var blevet spurgt, om han aldrig var eller havde været forelsket, og hertil skulle han så have svaret: »Jo, jeg er forelsket i alle mennesker«. Men Martinus kunne overhovedet ikke blive forelsket. Forelskelsen fordrer, at man har et andet væsen for sig selv alene, og det var han højt hævet over. Han elskede menneskeheden og de enkelte mennesker og i øvrigt alt liv, men forelsket var han aldrig.

Man kan altså give et helt fejlagtigt billede af Martinus, hvis man enten tillægger ham ting, han ikke har sagt, eller hvis man ikke udviser tilstrækkelig omhu, når man citerer

ham. I det hele taget er det derfor bedst at holde sig til, hvad Martinus selv har skrevet og til de båndoptagelser, der foreligger af foredrag og andre udtalelser, så man ikke risikerer at fejlfortolke eller fejlcitere ham.

SYGDOMSPERIODER

Martinus undgik ikke sygdomsperioder, og det undrede mange, at han kunne blive syg, når han tænkte og levede helt efter sin egen lære. Men Martinus levede jo under almindelige jordiske menneskers betingelser og vilkår, og som han sagde: »Når jeg får våde fødder, bliver jeg jo også forkølet«.

Han fik svære sygdomme, som han dog hurtigt overvandt.

I samråd med sin læge, Cai Ankerbye, lod Martinus sig i sommeren 1956 indlægge på Lukasstiftelsen for et alvorligt maveonde (kræft). Han blev opereret og kom sig på kort tid. Han var da 66 år og mente, at han var prædestineret til denne sygdom, som hans mor jo også havde haft.

Om sygdomsrisikoen for indviede væsener, der skal vejlede det jordiske menneske, skriver Martinus i Livets Bog:

»Som Følge af, at de netop er udviklet til den Kærlighedsstandard, i Kraft af hvilken man giver sit Liv for andre, viger de ikke tilbage for at forlade deres høje Tilværelsesplan for at fødes i det dræbende Princip Sfære eller Dyreriget for med deres Væremaade og Visdom at vejlede og hjælpe de her eksisterende Væsener, der søger efter en højere Tilværelsesform. At denne Neddykken til de lavere Planer er frivillig og udelukkende alene baaret af Kærligheden til at hjælpe de søgende Væsener ud af Mørket og frem til Livets højere og mere solrige

Egne er selvfølgeligt. At den samme Neddykken til et lavere Plan betinger, at de paagældende Væsener indtil en vis Grad kommer under dette lavere Plans Livsbetingelser eller Love, er lige saa selvfølgeligt. De maa saaledes her fødes i en fysisk Organisme, der er af en langt lavere Natur end den, de er vokset frem til at have paa deres hjemlige Tilværelsesplan. Da det lavere Plans Organisme er et Produkt af uindviede Væseners Forplantningsevner, og saaledes er en Fortsættelse af deres Kød og Blod og derfor i sig allerede kan have Anlæg for Sygdomme og andre karmiske Virkninger, stammende fra Forældrenes ufærdige eller ufuldkomne Liv, maa det neddykkede Kærlighedsvæsen saaledes tage til Takke med en saadan uren Organisme. I de fleste Tilfælde kan det indviede Væsen bringe en saadan Organisme til at være et nogenlunde brugbart Redskab for sin indviede Aand, selv om det ikke helt kan befri den fra den Overbelastning, som en kosmisk Bevidsthed altid uundgaaeligt maa være for en Organisme, hvis psykiske Sanser og fysiske Hjerne- og Nervesystem endnu kun er beregnet til Befordringen af det uindviede Menneskes snævre, psykiske Bevidsthedsomraade. Denne permanente Overbelastning kan i visse Tilfælde komme eventuelle nedarvede Sygdomsanlæg i Organismen til Gode, saa de faar lejlighed til at vokse frem. Og det indviede Væsens Organisme kan derved komme til at udvise Sygdom eller en vis Grad af Defekt. Men her faar det indviede Væsen i Forbindelse med sin egen store Sjælsstyrke, som den kosmiske Bevidsthed giver sit Ophav, stor Hjælp fra den højere Verden, hvorfra han er kommet, og hvorfra man vaager over hans Færd paa det fysiske Plan«.

Martinus' sygdomme var altså ikke »karma« i sædvanlig betydning, men de var en risiko, som han bevidst udsatte sig for ved at påtage sig sin opgave i verdensgenløsningens tjeneste.

I 1976 var han indlagt på Frederiksberg Hospital i en månedstid, før han blev opereret for en prostatalidelse. Operationen forløb godt, men han havde svære smerter. Alligevel ønskede han så lidt smertestillende medicin som muligt af hensyn til sin hjernes sundhed, og ved denne lejlighed sagde han: »Jeg kan tåle mange smerter«. Han havde en vældig styrke i sig – smerter kunne ikke røkke hans ligevægt. Et års tid efter var han atter indlagt, idet der var kommet brok i operationsarret, og han blev igen opereret.

Til sidst brækkede han ved et fald lårbenshalsen på det ene ben natten til torsdagen d. 5. marts 1981. Han blev indlagt på Frederiksberg Hospital, hvor han tre dage senere sov stille ind. (Se under afsnittet »Martinus' sidste dage på det fysiske plan«).

REJSERNE I UDLANDET

Martinus' eksistens og nyheden om hans kosmiske verdensbillede var begyndt at rygtes i udlandet, og han rejste, som han selv har berettet om, både til Japan, Indien samt til Island, hvortil han kom første gang i 1952. I de følgende år blev han gentagne gange inviteret til at komme til Island igen, således at han i årene op til 1970, hvor han sidste gang som 80-årig besøgte landet, havde gjort i alt 7 rejser hertil. Han elskede rejserne til dette land og det islandske folk – landet for dets udstrækning med ubeboede eller sparsomt beboede områder, hvor den mentale atmosfære var ren, så ren at den åndelige verdens beboere, bl.a. »huldrene«, kunne »nå ned til den jordiske sfære«, – og folket på grund af dets varme imødekommenhed og store tolerance. Han har selv berettet om sit positive møde med de islandske præster, og han fandt, at den tolerante og varmhjertede holdning var

et alment træk hos den islandske befolkning.

Til Sverige kom Martinus tidligt. De første foredrag blev holdt i Malmø før 2. verdenskrig, og både Martinus selv og Erik Gerner Larsson foretog i årenes løb mange foredragsrejser til dette land, hvor arbejdet efterhånden udvidedes til at omfatte en række byer i landets sydlige halvdel. I Stockholm oprettedes tidligt et Martinus Institut af Sigge Westerlund og hans moder, som begge var blevet stærkt interesserede i Martinus kosmologi. Senere gjorde Mogens Møller et mangeårigt foredragsarbejde i Sverige som i det øvrige Skandinavien til sin død i 1980.

England besøgte Martinus i 1969. Han holdt foredrag med Benjamin Saxe som tolk to steder i London, i Caxton Hall for Truth Forum og i Centre House i Kensington.

Desuden var der arrangeret et weekend-kursus i et center i Bourne End udlånt af Unity Movement. Martinus fik også tid til sight-seeing både i London og ved en rejse til Stonehenge i Sydengland. Han var meget optaget af dette ejendommelige bygningsværk og fortalte her, at det – ligesom pyramiderne i Ægypten – var bygget ved åndelige kræfter, ved dematerialisation af stenene på op til 20 tons stykket og ved materialisation af disse, så de kom på den nøjagtige plads.

På sine udenlandsrejser benyttede Martinus sig kun af det danske sprog og lærte sig aldrig andre og gjorde sig således forståelig ved tolke. Hans virke med både bøger og foredrag kom derfor naturligt til først og fremmest at foregå i Danmark. Og en af grundene til at han fødtes i Danmark kunne måske være, at det var så lille et sprogområde, så han kunne forblive ret ukendt for den øvrige verden. En anden grund hertil, sagde han spøgefuldt, kunne være, »at danskerne var så langt fremme – i degenerationen«. Længst

I foråret 1969, da Martinus holdt nogle foredrag i England, besøgte han en dag det berømte forhistoriske stenmonument »Stonehenge« i Sydengland.

Foruden nogle foredrag i London holdt Martinus også foredrag og spørgetime i Bourne End på et landsted, der har tilhørt forfatteren Edgar Wallace. Her har Unity Movement et center.

nede i bølgedalen kunne de måske også være nogle af de første til at komme op igen.

Om sine rejser i udlandet skrev Martinus selv nogle beretninger både om rejserne til Island og rejsen til Østen. Men i øvrigt skrev Martinus gennem mange år hver dag om sine oplevelser i dagbøger, og jeg vil tro, at der ligger omkring tredive sådanne bøger med korte optegnelser, som sikkert vil være til stor nytte, når engang historikere vil forske i Martinus' liv.

INSTITUTTETS LEDELSE

Martinus var alene om arbejdet fra sin kosmiske oplevelse i 1921 og frem til 1929, hvor han knyttede Erik Gerner Larsen til sin sag som sekretær, som skulle hjælpe ham med breve, praktiske anliggender, med studiekredse o.s.v. Når man ser tilbage på Gerners virke, må man sige, at Forsynet på dette tidspunkt havde placeret den rette mand ved Martinus' side. Han var en virkelig god taler, en dygtig skribent, og han havde – da han jo var gartneruddannet – et praktisk håndelag og kunne bruge en spade, en hammer og en pensel, hvad der især var nyttigt i feriekolonien. Han gik altid foran i arbejdet og havde let ved at komme i kontakt med og inspirere mennesker og let ved at få dem til at hjælpe sig.

Martinus havde længe ønsket, at ejerforholdet til de midler og bygninger, som sagen ejede, og som jo stod som hans private ejendom, skulle ændres, så hans Institut og sag kunne blive omdannet til en selvejende institution. Det var imidlertid forbundet med temmelig store omkostninger at få dette ejerforhold bragt i orden.

Men medens Martinus var indlagt på Lukasstiftelsen, bragte en god ven ham – dagen før han skulle opereres – den

glædelige meddelelse, at en anden god ven ville betale det beløb, som det ville koste at gøre Instituttet til en selvejende institution. En sådan institution krævede en bestyrelse; og en jurist, der længe havde været interesseret i Martinus' sag, Eigil Hansen, blev knyttet til som bestyrelsesmedlem. I 1965, da Erik Gerner Larsson flyttede fra Instituttet for at bo i Klint på Villa Rosenberg og ikke mere kunne deltage i bestyrelsesarbejdet, blev to nye medlemmer valgt til bestyrelsen, og den blev senere udvidet til at bestå af 6 medlemmer.

Ledelsen af Instituttet er lagt i denne bestyrelses hænder efter bestemmelser nedfældet i Instituttets love, som inden Martinus' bortgang fik forskellige ændringer i forhold til de oprindelige love for institutionen. Samtidig blev betegnelsen »bestyrelse« ændret til »råd«, en ændring som nok skyldtes, at ledelsen snarere end at »bestyre« skulle »rådgive«, inspirere og stimulere medarbejdere og interesserede mennesker.

Martinus havde naturligt nok andre ledelsesprincipper, end man har i forretningsverdenen, hvor udnyttelse og undertrykkelse er almindelig. Ja, i virkeligheden går hovedprincippet ud på det modsatte – at give mennesker frihed. Da målet for det enkelte ufærdige jordiske menneske er at blive »rigtigt menneske« – at få kosmisk bevidsthed, og denne er baseret på selvoplevet viden som regulator for den enkeltes egen væremåde og ansvar, kan kun fuldstændig frihed give mulighed for at gøre fejl og høste livets korrekationer. Derfor følte den enkelte medarbejder aldrig noget tryk – ikke noget diktat – fra Martinus' side, men fik nok indtrykket af Martinus' ønsker, og hvad han fandt hensigtsmæssigt, og fik også hans begrundelse herfor. Martinus' væremåde var ikke den at være »overordnet«, og rådet skulle ikke – så lidt som Martinus selv – optræde som »overordnet« for

»underordnede« medarbejdere. Kun de »kosmiske analyser« skulle være »den overordnede«, og de var jo også blot en genfortælling af livets egen virkelighed, livets tale, til dem der havde ører at høre med og øjne at se med. Alle skulle der ved opleve at arbejde i frihed, for kun i virkelig frihed kunne et venskab mellem mennesker udfolde sig og trives. Det nuværende råds medlemmer har ret til at forblive i rådet, så længe de selv ønsker, men derefter vil der ske en udskiftning efter kredsløbsprincippet i en særlig orden, som er nedfældet i Instituttets love.

»TORS DAGSMØDERNE«

Sagens ledelse skete og sker igennem rådets virksomhed. Men for daglige medarbejdere i de grupper, der opstod omkring de forskellige funktioner indenfor sagen, blev der behov for et forum, hvor disse kunne tale sammen om opgaverne og disses koordination og samtidig informere og inspirere hinanden i arbejdet. Til det formål dannedes der i begyndelsen af 60'erne noget, der i første omgang kaldtes »medarbejdermøder«, og de startede på rent privat basis i et hjem i Vanløse. Martinus deltog også i disse møder, og det var til stor inspiration og opmuntring at høre Martinus fremkomme med sine tanker om sin sags fremtid og udvikling.

I begyndelsen var der kun 8 deltagere i disse møder, men antallet af medarbejdere voksede, og møderne flyttedes senere til Instituttet. Martinus deltog fortsat, og efter at de praktiske ting var behandlet, og de enkelte grupper havde informeret om deres aktiviteter og problemer, holdt Martinus gerne en lille tale, hvori han trak linierne op for et eller andet emne, som kunne være aktuelt og nyttigt for medarbejderne. Disse møder blev senere omdøbt til »torsdagsmø-

En gang om måneden, som regel på en torsdag, mødtes Martinus med en kreds af medarbejdere for at drøfte de mange aktiviteter og problemer, der kunne opstå inden for de forskellige afdelinger: undervisning, oversættelse, redigering, vedligeholdelse o.s.v. De fleste medarbejdere var frivillig, gratis arbejdskraft.

På dette foto fra 1978 ses siddende omkring bordet: Grethe Brinkhard, Martinus, Tage Buch, Sam Zinglersen, Erik Weihrauch, Ib Schleicher, Solveig Langkilde, John Nielsen og Svend Åge Rossen. Stående: Mischa Lim, Else Olsen, Mogens Møller, Henning Laug, Willy Kuijper, Bertil Ekstrøm og Just Møller.

Foto: Mischa Lim

derne« – de holdtes altid på torsdage. De har ikke nogen besluttende myndighed, udover hvad de enkelte grupper kan beslutte indenfor deres eget arbejdsfelt, men har altså først og fremmest værdi som forum for information og som et månedligt møde, hvor medarbejdere kan hente inspiration i arbejdet. Så længe Martinus levede, var han et naturligt midtpunkt. Han mødte her sine medarbejdere med et stort knus og tog afsked med dem på samme måde. Han gav gerne udtryk for sin kærlighed til mennesker, hvor han kunne gøre det uden at give anledning til misforståelser.

MARTINUS' PRIVATLIV

Selv om Martinus gennem alle årene arbejdede flittigt og samvittighedsfuldt med sine værker og andre opgaver, forstod han også, at han måtte have hvileperioder, tider hvor han ikke var beskæftiget med sine analyser. For Martinus havde alting »sin rette tid«. Han arbejdede efter Forsynets plan, efter Guds vilje, og der skulle således være tid til hvile og afslapning. Han udtrykte det engang sådan: »Man skal ikke slave for Guddommen«. Han holdt som oftest fri om aftenen og gik i de første mange år tit i biografen, hvad han holdt meget af, eller gik eller cyklede lange ture i København og omegn. På et tidspunkt var der nogle af hans første venner, der ikke rigtig forstod, at han – med sine store kosmiske evner – kunne tillade sig at holde fri, og sagde derfor til ham: »Hvis vi havde dine evner, ville vi arbejde både dag og nat!« hvortil Martinus i en spøgefuld tone svarede: »Så er det nok derfor, I ikke har dem!«

Martinus havde altså et »privatliv«, ikke i betydningen et skjult liv, men en afveksling fra arbejdet, hvor han havde glade og hyggelige timer sammen med medarbejdere og andre venner. Efter at Sam var blevet nabo til Institutet, havde han en fast aften i ugen, hvor han inviterede Martinus og nogle venner ud, enten i biografen, teateret, Lorry, Dyrehavsbakken, Tivoli etc. med efterfølgende tedrikning på en restaurant. I forårs- og sommertiden kørtes bilture i omegnen, op langs Øresundskysten, til Vedbæk eller Hørsholm, til Sjælsø og Jægerhytten eller andre smukke steder, hvor man så fandt en kro eller restaurant, hvor man kunne få te inden hjemturen. Martinus holdt også af at gå ture i Dyrehaven, op til Eremitageslottet, hvor han kunne sidde på en bænk og se ud over Øresund. Han glædede sig over skønheden i naturen, og kunne på sådanne skovture citere en versli-

Om sommeren blev Martinus tit inviteret til eftermiddagste hos Sam, som jo var nabo til Martinus. Her sidder han og har en hyggelig stund sammen med fælles venner i Sams have.

Her nyder Martinus aftenstjernen ved Sjælsø under en af »solnedgangsturene«.

Her er Martinus taget med på en lille udflugt til en af Odsherreds kroer sammen med nogle af feriebyens udenlandske gæster.

nie: »Skoven har hjerte for menneskets smerte«. Han vidste, at træerne, der repræsenterede instinktenergien, kunne bidrage til at skabe ro i et menneskes oprørte sind, at det kunne finde trøst og harmoni i skovens løvsale.

Martinus kørte selv bil i mange år og havde i tidens løb tre forskellige biler, men holdt op at køre selv, da han var 75 år gammel. Sam, Peter Zacho, jeg selv og andre kørte så for Martinus. Ofte besøgte han også venner og bekendte i deres hjem, rådets medlemmer og mange andre. På sine gamle dage havde han en ugentlig aften hos Sysse og mig, ligesom han også fejrede juleaften hos os de sidste 15 år, medens nytårsaften blev fejret hos Sam. Til begge disse højtidsaftener var flere af Martinus' nærmeste venner med, og for os alle blev det lyspunkter i rækken af strålende minder om den tid, Martinus levede her på det fysiske plan. Når vi taler om »venner«, betød det ikke, at Martinus havde favoritter. Ingen kunne få særlige fordele eller opgaver inden for hans sag frem for andre. Han var helt neutral, når sådanne opgaver skulle løses. Det var de naturlige evner, der afgjorde spørgsmålene og ikke venskabet. Han havde således ikke større kærlighed til nogen frem for andre, men nogle mennesker kom ham nødvendigvis rent fysisk nærmere end andre. Især på sine gamle dage, hvor han ikke var så mobil, besøgte han venner i nærheden, og ofte kom han ikke alene, men sammen med en gruppe interesserede i alle aldre.

Vi havde selvfølgelig mange spørgsmål til Martinus, både de mere abstrakte, men også mange i forbindelse med aktuelle begivenheder og problemer. For eksempel rejser til andre kloder – vi sad jo og så i TV, at mennesker kredsede om månen eller gik på månens overflade. Om emnet »Guds vilje« diskuterede vi, hvordan noget kunne være med eller mod Guds vilje, når alt var underlagt Guds skabelse – og vi talte om krigen i Vietnam o.s.v.

*Da Martinus var
sidst i 70'erne af-
stod han sin »Vaux-
hall« til en af sin
sags mange ven-
ner.*

En aften, hvor vi talte om Vietnam-krigen og vi nævnedede involverede nationer, Amerika, Sovjet, Kina, Vietnam etc., lyttede Martinus længe til diskussionen, men sagde så til sidst: »Det er slet ikke et spørgsmål om disse forskellige nationer, det er et spørgsmål om erfaringsdannelse«. De implicerede enkeltpersoner var der blot for at lære krigens virkelighed at kende, at blive dræbt eller blive invalideret i dette og måske de følgende liv for at lære at få afsky for krigen som afgang på uoverensstemmelser.

Det var et uhyre privilegium og til stor inspiration for de mennesker, der ved forskellige lejligheder fik mulighed for at være sammen med Martinus og iagttage ham og hans reaktioner overfor andre mennesker og begivenheder – dette at se hans væremåde i alle livets vanskeligheder, såvel som i glade timer; at se ham på talerstolen – det gjorde jo mange – og ved festlige lejligheder, i forholdet til medarbejderne, på hospitalet eller på tomandshånd o.s.v. Man oplevede den praktiske demonstration af den kosmiske bevidstheds holdning, hans humoristiske sans – han lo gerne – hans klare og overbevisende svar, hans tolerance og hans tilbagevendende tale om nødvendigheden af at tilgive, hvad der, som han sagde, »ikke alene er vejen til sundhed, – det er vejen til kosmisk bevidsthed«.

Martinus fejrede som regel nytårsaften sammen med gamle venner hos Sam. Det var også her, han fortalte sine erindringer til denne bog.

Sam, Astrid, Käthe, Oluf, Martinus

Dette var kun nogle få glimt af Martinus som »privatmand«. Andre kunne fortælle om flere dejlige, oplivende momenter med ham.

DE STORE FØDSELSDAGE

Der var festdage, der kunne samle hundreder af Martinus' venner og interesserede. Især hans »runde« fødselsdage. Ved 70-årsdagen, der fejredes i feriebyen i et stort telt, deltog næsten 400 mennesker. Også 75-årsdagen blev fejret i feriebyen i et stort telt. Ved disse lejligheder blev der holdt mange taler, og det var ved denne 75-årsdag, at professor I.G. Hanemann holdt sin berømte tale om Martinus og manede alt vrøvl om Martinus og hans særlige seksuelle struktur i jorden. Denne særlige dobbeltpolethed var jo forudsætningen for, at han netop kunne skrive sine værker, og der var intet aparte ved det.

I hans høje alder holdtes der fødselsdagsfester hvert år på skiftende steder. Et par år blev den afholdt på Hotel

Marina i Vedbæk, et år hos Josty på Frederiksberg, andre gange i Ingeniørforeningens sal, og de senere år på Hotel Sheraton. Der var gerne 4-500 mennesker til stede, og der blev altid holdt mange taler. Martinus holdt også en tale, hvori han trak linierne op for verdensbilledet og verdensudviklingen og det enkelte menneskes plads heri og dets udviklingsmuligheder. Det var virkelige festdage, hvor man gik beriget hjem.

90-ÅRSDAGEN

En ganske særlig fest var selvfølgelig 90-årsdagen, hvor tilslutningen var så stor, at man måtte flytte arrangementet fra Sheraton til Falkonercentret. Der kom 1200 deltagere til denne festlighed, og det skyldtes jo, at det både var en 90-årsdag, og at Martinus på forhånd havde sagt, at det blev hans sidste fødselsdag og hans sidste tale til hans mange venner. Der blev som altid holdt mange taler af både danske og udenlandske gæster, og det blev en storslået manifestation af interessen for hans sag og kærlighed til Martinus personlig. De taler, jeg bedst kan referere, er dem, jeg selv var involveret i – nemlig en tale, som John Lynn fra London holdt på engelsk, og efter hvilken jeg måtte oplæse en oversættelse – og en tale, som jeg derefter selv holdt, inden Martinus kom på talerstolen.

John Lynns tale lød sådan:

»God aften venner! Mit navn er John Lynn fra London. På den engelske delegations vegne, som er her til stede, ønsker jeg at sende de varmeste og hjerteligste hilsener til Martinus i anledning af hans 90-års fødselsdag. Mit første kendskab til Martinus kosmologi fik jeg i 1975, da Tage Buch og Mogens Møller holdt en serie foredrag i London.

Den største festdag Martinus oplevede, var hans 90-års fødselsdag. Efter traditionen samledes de mange medarbejdere om formiddagen til en reception på Martinus Institut.

Foto: Mischa Lim

Foto: S. Lowstad. © Martinus Mindestuer

Om aftenen blev Martinus hyllet i Falkoner-Centrets kongressal, hvor 1200 feststemte personer fra ind- og udland var samlede. Der blev holdt en række festtaler af gæster fra nær og fjern, og Martinus Institut fik overrakt en stor pengegave.

Siden da har jeg besøgt den internationale studieuge i feriebyen hver sommer. Og i sommeren 1978 havde jeg det store privilegium og den store ære at træffe Martinus personlig. Et af de smukkeste minder, jeg har fra dette møde, er Martinus' vidunderlige form for humor. Han er en sand mester i visdom – lig alle andre store sjæle, der har beriget vor klode med åndelig visdom. Skandinavien er virkelig blevet velsignet med inkarnationen af en så stor sjæl.

I de kommende år vil Martinus' kosmiske analyser bevæge sig som et lys, lede en syg og lidende menneskehed ud af mørket, ud af den dybe materialisme og de falske værdinormer, lede os ind til lyset i den nye tidsalder, det rigtige menneskerige.

Tak Martinus for den hjælp og inspiration, du har givet os alle!«

Og den tale jeg derefter selv holdt lød som følger:

»Vi holder i dag en usædvanlig fest for et usædvanligt menneske, en 90-årsdag for en kosmisk bevidst. For mange kan det være svært at placere en kosmisk bevidst, og der har været hæftet alle mulige betegnelser både positive og negative på Martinus. I sommer blev vi stillet overfor et noget provokerende spørgsmål, der lød sådan: »I som er så stærke i Martinus, anser I ham for at være en messias?« Der blev svaret, at Martinus nok nødtigt ville have denne betegnelse hæftet på sig, men at han jo gennem sine værker gjorde det muligt for hvert enkelt menneske efterhånden at blive sin egen verdensgenløser, selv at få kristusbevidsthed. Men selv om Martinus hverken ynder udtrykket profet eller messias, kan man ikke komme uden om, at det »messias« står for, nemlig »forny«, virkelig passer på ham. Har nogen anden givet et sådant væld af nye tanker, et nyt logisk fuldendt verdensbillede? Nej! Martinus har med dette verdensbillede skabt en tankebygning. Han har lagt logisk tanke på logisk

tanke, som man lægger sten på sten i en bygning, og snart ligger denne tankebygning tilgængelig for verdens millioner.

En sådan bygning har under sin opførelse haft noget at støtte sig til. Der har hele tiden været mennesker, der har ydet støtte – ikke alene med penge som i dag og ved andre lejligheder – men også i det daglige har der været mennesker, der har hjulpet og støttet på mange måder. Der har altid været støtter, og man kunne sammenligne det med de nødvendige stilladsbrædder og bjælker, der har været nødvendige under opbygningen. Og nu er bygningsværket praktisk talt færdigt. Den gamle bygmester kan se sit værk fuldendt.

I dag ser vi ham nok for sidste gang tale offentligt, og når Martinus har sat det sidste punktum, vil det også snart være tid for ham at forlade os. Og støtterne, stilladsbrædderne, falder ét for ét. Dygtige hjælpere har allerede forladt os, og når bygmesteren Martinus forlader os endeligt, vil også snart de sidste stilladsbrædder falde, sådan at bygningsværket, alle hans værker, hans bøger, bliver taget i brug. Mennesker af alle nationer vil færdes ind og ud af denne tankebygning og tage ved lære, og der vil rejse sig mange rent fysiske bygninger over denne tankebygning, centre og skoler overalt på kloden. Og stilladset, der støttede i starten, medens bygningen blev rejst, vil være glemt, men ikke bygmesteren. Og han glemmer heller ikke sit værk. Bygmesteren Martinus vil fortsat være mellem os og følge menneskehedens udvikling, til vi selv når den kosmiske tilstand og bliver »mennesket i Guds billede«. Og Martinus kunne med en anden kosmisk bevidst sige: »Og se, jeg er med Eder alle dage indtil verdens ende«. Han vil være med Jordens menneskehed under dens vanskelige omskabelse fra en krigens verden til en fredens verden, fra en forsvarrets væremåde til en tilgivelsens væremåde.

Martinus er altså ikke en messias i traditionel forstand, men en fornyer. Han er en forfatter, en genial videnskabsmand indenfor sit felt, den kosmiske videnskab. Han har skabt en række værker fyldt med analyser og videnskabelige resultater og skrevet dem i et så enkelt sprog og på en sådan måde, at enhver, der har den nødvendige modenhed og kærlighed til sandheden, kan efterforske hans analyserækker. Vi har her et værktøj til at ændre os fra dyremennesker til rigtige mennesker. Og jeg vil slutte her med en tak til Gud, at vi fik lov til at møde Martinus, og en tak til bygmesteren, forfatteren i verdensgenløsningens tjeneste, vennen og mennesket Martinus.«

MARTINUS' SIDSTE TALE

Martinus kom så til sidst op på talerstolen, eller rettere, han kom til at sidde i en stol, hvorfra han holdt sin sidste tale, som jeg skal prøve at referere i korthed:

Martinus begyndte med at udtrykke sin inderligste og varmeste tak for al den hyldest, han fik – men, sagde han, den tilkom ikke ham, takken tilkom Gud. De analyser, der var givet ham, er evige realiteter. Han havde nået et stadium, hvor han havde evne til at manifestere disse analyser og var dagligt gået til dette arbejde på samme måde, som alle andre var gået til deres arbejde. Han var lykkelig over, at der i dag var så mange mennesker, der glædede sig over de kosmiske analyser.

Han slog fast, at sagen ikke var nogen sekt eller sammenlutning. Den var neutral og frit tilgængelig for enhver. Sagen har ikke nogen ind- eller udmeldelse. Ingen kunne smides ud, for der var ikke nogen, der kunne blive meldt ind. Det står alle frit for at læse disse analyser, og enhver kan

danne studiekredse og ligeledes danne centre, blot man følger analyserne. Der er lige så fri adgang til disse tanker, som der er til solen på himlen. Han sagde også, at mennesker, der tilhører forskellige trossamfund og er glade for det, ikke skulle forlade disse, hvis de følte inspiration der.

Martinus understregede, at hans arbejde, der udgjorde Det Tredje Testamente, havde et center, der var en selvvejende institution, et fast punkt med en administration, en vagt, der skulle sørge for, at hans sag ikke gik på afveje.

Den betydning hans arbejde havde, var at hans kosmiske analyser udgjorde et logisk verdensbillede.

Trods sin høje alder talte han i ca. 50 minutter, hvori han gennemgik de vigtigste hovedpunkter i dette verdensbillede. Det vigtigste punkt var dette, at udviklingen fører væsenerne frem til at blive »menneske i Guds billede efter hans lignelse«, som det er fortalt i skabelsesberetningen. Og det er denne skabelse, der finder sted gennem alt, hvad der sker i tilværelsen og naturen. Menneskets væremåde ændres ved hjælp af de voldsomme begivenheder, det ragnarok, der begyndte med de store verdenskrige og det kommende mørke og store omvæltninger, der kan ventes omkring århundredskiftet. De jordiske mennesker var førhen instinktbevagede og troede på højere magter og er blevet ført frem ved et forældreprincip eller et kristusprincip, som netop havde til opgave at styre og lede mennesker frem til en tilstand af den højeste fuldkommenhed, mod den kosmiske bevidsthed, der er det samme som at blive »mennesket i Guds billede«.

Man måtte forstå, at denne forvandling ikke kunne ske i ét liv, og at man altså havde flere liv. Dette fremgik ikke af den tidligere og nu forældede terminologi, for Kristus havde ikke kunnet give sin forklaring i en intellektuel form, da mennesker på den tid hverken kunne læse eller skrive. Og

Martinus forklarede så, hvordan Jesus måtte bruge en anden side af sin kosmiske bevidsthed, den hvormed han kunne gøre mirakler, og derved få mennesker til at tro på sig. Kristus vidste således, at der måtte komme en videreførelse senere og sagde til sine disciple, at han havde meget, som han ikke kunne fortælle dem, for de ville ikke kunne forstå det, ikke bære det nu, »men talsmanden, den hellige ånd, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære Eder alle ting, og minde Eder om alle ting, som jeg har sagt Eder. Han skulle forherlige ham, tage af hans og give dem«. Martinus gjorde det klart, at denne »talsmand« ikke var en mand. Det var ikke Kristus, der kom igen og prædikede, ikke en ny verdensgenløser, der kom personligt, men det var skrifter. Jøderne kaldte jo deres skrifter »talsmanden«.

Sådanne skrifter eller bøger skulle give menneskene den endelige løsning på livsmysteriet, og han sagde ligeud, at hans værk, »Det Tredje Testamente«, var en fortsættelse af Kristusmissionen. Ved dets hjælp kunne mennesket nu føres frem til det fuldkomne stadium, den kosmiske bevidsthed, men hertil – sagde Martinus – kræves mange liv. Det var altså en ny verdensepoke, en kommende »Kristuskultur«, som begyndte med Jesus for snart 2000 år siden. Tidligere havde de fået de 10 bud og haft dem som rettesnor, og nu fortalte Jesus dem, hvordan de burde leve og handle. Jesus havde berettet om, hvornår de »sidste tider« skulle komme: »Når der hørtes om krige og rygter om krige, når broder rejste sig mod broder, og der kom hungersnød og jordskælv. Og til den tid ville mange udgive sig for at være en genopstået Kristus. Det var alt sammen tegn på ragnaroks snarlige komme«.

Martinus kom også ind på, hvordan allerede Jesus kunne forudse, at de jordiske mennesker ville sabotere Jorden, og han kom ind på atomsprængninger og forklarede, at det var

jordklodens livskraft (Jorden er jo et levende væsen), man derved fik adgang til, makrokosmisk livskraft, kræfter man ikke kunne styre. Vi selv har mellemkosmisk livskraft, ligesom mikrovæsener i vor organisme har mikrokosmisk livskraft. Ved atomsprængning får man affald, man ikke kan skaffe af vejen, men det var altsammen et led i ragnarok, som ikke er et virkeligt »onde«, og det er ikke noget, man kan bebrejde nogen. De katastrofer, der opstår, medfører nødvendige erfaringer, og det er altsammen et led i Guds plan, og det eneste, der kan bevirke opløsningen af »det onde«. Martinus mente, at Jorden har naturlige kraftkilder nok. Han forklarede også, at der findes overjordiske magter, som har til opgave at kontrollere Jordens atomkræfter. Mennesket er hele tiden under denne beskyttelse, dette »forældreprincip«.

Det ragnarok som ville komme, ville bringe alt det onde frem, alt det, som er forkert, og det onde er jo alt det, der bringer lidelse og smerte, livslede og selvmord, had, hævn o.s.v. Men mennesker er jo meget forskellige, og han fremhævede, at der var mange mennesker, millioner af mennesker, som er humane, fordi de allerede har gennemgået et ragnarok for længe siden i tidligere liv.

Kristus kom ikke til Jorden blot for at prædike og lave mirakler, han kom for at vise, at mennesker skal blive alvise, almægtige og alkærlige lige som han selv. Men alkærligheden kender mennesket ikke. Det er ikke forelskelse og ægteskab, selv om dette kan være meget smukt.

Jordiske mennesker er nu kommet til et stadium, hvor de begynder at råbe efter en løsning. For politisk og økonomisk er verden af lave, og i nogle lande har man endog forbudt kristendommen. Man tror måske, at kristendommen er død, men det er den ikke, understregede Martinus. Kristus havde fået til opgave at være model for mennesker, og vi skulle

føres frem til at blive som han, til at kunne tilgive, og til at se hvor langt man skal gå. Man skal nå dertil, at man i de værste lidelser, som en fjende kan påføre en, skal kunne bede til Gud om at forlade ham denne ugering, for »han ved ikke, hvad han gør«.

Udviklingen er under Guds skabelse, sagde Martinus, man skal søge at være med Gud i sin skabelse. Ud fra analyserne vil der blive skabt en politik, en ny kultur, der viser, hvordan man skal leve. Han regnede med, at der allerede om 500 år ville være en »kristuspolitik«, og om ca. 3000 år ville mange være kommet frem til kristusbevidstheden, og mange ville have oplevet »den store fødsel« og være gået over til det kosmiske plan.

Mod slutningen af sin tale sagde Martinus, at det er kristusbevidstheden, der skal udvikles. Man skal på samme måde som Kristus kunne tage sit kors op. Hvis han ikke havde gjort det, havde der ikke været nogen kristendom i dag. Og Kristi bebudelse af »talsmanden den hellige ånds komme« var nu opfyldt. Den åndelige videnskab er i verden.

Martinus understregede, at han ikke havde kunnet skrive de kosmiske analyser af sig selv. Han havde ikke kunnet skrive disse ting, hvis ikke han var ét med Gud. Analyserne er skabt i bøn til Gud. Han forklarede, hvordan han selv bad til Gud mange gange om dagen. Hver gang han mærkede ubehagelige kræfter, indstillede han sig i sit stille sind på Gud.

I talens løb fik Martinus ofte latteren til at runge i salen, også f.eks. i forbindelse med omtalen af bønnen, idet han sagde, at Gud ikke fordrer nogen specielle mærkværdigheder, når man beder, og »ikke er så smålig, at han siger: kan du komme ned på knæ«. Hver aften bad han en »stor bøn«, hvor han bl.a. bad for sit arbejde og for personer, han vidste

trængte til hjælp. Martinus sluttede med at takke tilhørerne og ønske dem »en vældig god fremtid«, og endelig sagde han, at selv om han ikke mere holdt foredrag, så var han ikke død endnu. »Selv når jeg er død, kan I være overbevist om, at jeg er hos jer, men på en anden måde. Og så siger jeg tusind tak, fordi I kom!«

Alle i den tæt fyldte sal hyldede Martinus stående efter talen, og han forlod den, vinkende til sine venner, støttet af sin stok og sin gode hjælper Mischa.

Og for de flestes vedkommende var det et sidste glimt, de fik af Martinus.

MARTINUS' BORTGANG FRA DET FYSISKE PLAN

Martinus havde arbejdet ihærdigt og med stor omhu i 60 år på sine skriftlige værker, men da han var nær de 90 år, var han meget træt. Han havde da holdt sit sidste foredrag og var klar over, at han ikke havde så langt igen. Men han arbejdede stadig. Han stod op hver dag ved 7-tiden og klædte sig på, drak sin morgente, men satte sig så i sin store stol med benene op på en skammel og døsede, indtil Mischa kom ved 9-tiden, og han fik så et morgenmåltid. Ofte kom han først til kræfter op ad dagen og kunne så skrive lidt om eftermiddagen og måske fortsætte om aftenen. Nogle måneder før han gik bort, sagde han: »Jeg tror, jeg en dag falder ud af sengen«. Han må have haft en forudanelse om, hvordan hans sidste dage skulle forløbe.

Tirsdag aften den 3. marts havde Martinus og Mischa arbejdet med tekstbehandlingsanlægget indtil kl. 2 nat, og på dette tidspunkt havde Mischa sagt, at nu var det sengetid. Den følgende aften arbejdede de til ca. kl. 22.30. Jeg havde været på Instituttet og lavet te til Martinus både om efter-

middagen og om aftenen, og Mischa var, selv om han egentlig havde fridag, kommet om aftenen for at hjælpe Martinus med skrivningen.

Om natten, det var nu den 5. marts, ringede vores telefon kl. ca. 4.30. Det var Martinus, der ringede og sagde: »Jeg er faldet ud af sengen!« Jeg sagde blot: »Jeg kommer!« Sammen med min kone »Sysse« var jeg på Instituttet i løbet af ca. 10 minutter, og ved fælles hjælp fik vi Martinus op i sengen. Han havde da ligget 1½-2 timer på gulvet og forsøgt at få telefonisk kontakt med sine nærmeste medhjælpere, men da det ikke lykkedes, ringede han til os.

Vi hentede Mischa, som jo var en slags husholder for Martinus, og vi blev enige om at tilkalde natlæge og ambulance, og Martinus blev så indlagt på Frederiksberg Hospital. Det viste sig, at han havde brækket lårbenshalsen på det ene ben, og da han havde et så dårligt hjerte, at han ikke kunne opereres, forestod der et langt sygeleje, hvis knoglen skulle heles. De følgende 3 døgn besøgte kun Mischa Martinus på hospitalet. Der blev givet smertestillende midler, og Martinus døsede hen i perioder, men var på andre tider helt klar. Han var øjensynlig nu klar over, at han ikke skulle skrive mere, og at hans mission dermed var afsluttet.

Omkring kl. 1.30 natten til den 8. marts forlod Martinus det fysiske plan. Han blev 90 år og 7 måneder gammel.

Det kom ikke som nogen overraskelse for os, thi et månedlangt sygeleje uden mulighed for operation på grund af et svagt hjerte var udsigtsløst.

Det var Mischa, der ringede budskabet til os kl. 8 søndag morgen. Han sagde blot: »Martinus er gået bort i nat kl. halvtot!«

Rådet og nogle få andre samledes på hospitalet omkring Martinus' bære, og det var en lille stille flok, der tog afsked

Torsdag den 5. marts 1981 blev Martinus indlagt på Frederiksberg Hospital. Ved et fald havde han brækket lårbenshalsen på det ene ben. Natten til søndag den 8. marts kl. halvtso sov han stille ind.

med Martinus' fysiske redskab. Han selv var her ikke mere.

Derpå samledes rådet og nære medarbejdere på Institutet. Der var en god, åben og fortrøstningsfuld stemning hos medarbejderne under denne sammenkomst, der først og fremmest gjaldt den foreløbige tilrettelæggelse af bisættelsehøjtideligheden.

Alle var indstillet på, at alt nu skulle forløbe godt og rigtigt efter Martinus' testamente og efter de planer, han selv havde lagt for selve bisættelsen og for hans sags videre fremtid.

MARTINUS' BISÆTTELSE

Martinus' bortgang blev averteret i alle større aviser i Danmark og tillige i Norge og Sverige. Og fra disse lande såvel som fra Island og England kom deltagere til bisættelsehøj-

MARTINUS

født den 11. august 1890
har forladt denne verden
den 8. marts 1981

Bisættelseshøjtideligheden finder sted i
koncertsalen i Tivoli
Tietgensgade 20, København
søndag den 29. marts kl. 14.00
(Adgang fra kl. 13.30)

Der er kun adgang mod forevisning af
adgangskort, som kan bestilles på
tlf. (01) 10 51 45

Der vil ikke blive smykket med blomster, men kisten
dækkes med Institutets flag.
De, der kunne tænke sig at sende blomster, bedes
derfor i stedet sende et bidrag til et humanitært formål.

Martinus' bortgang blev averteret i alle større aviser i Danmark og tillige i Norge og Sverige.

tideligheden, der fandt sted den 29. marts 1981 fra Tivolis koncertsal, som havde den nødvendige størrelse og kunne blive en passende ramme, så højtideligheden kunne foregå med den værdighed og i den festlige og lyse stemning, som Martinus netop havde ønsket. Martinus' kiste af egetræ stod midt på scenen kun smykket med sagens smukke flag, som han selv i sin tid havde tegnet.

Når det kunne lade sig gøre at benytte Tivolis koncertsal til denne højtidelighed, var det naturligtvis fordi, Tivolis ordinære sæson først skulle begynde fem uger senere.

For at skabe en smuk, værdig og lys fest havde rådet fået gode kunstnere til at medvirke. Michala Petri-trioen skulle spille, og skuespilleren Ellen Malberg skulle læse den

»Efterskrift«, hvormed Martinus afsluttede sit hovedværk »Det Tredje Testamente«. Operasangeren Per Johansen var forsanger ved de salmer, som Martinus havde ønsket skulle synges. Salmerne var »Til himlene rækker din miskundhed, Gud«, »Dejlig er Jorden« og »Altid frejdig når du går«. Musikken var af Telemann, Heberle og Vivaldi og blev vidunderligt fortolket af den nævnte trio. Og så skete der det for en bisættelseshøjtidelighed ejendommelige, at de 1200 mennesker, der var mødt frem for at sige farvel til Martinus, klappede efter hvert musiknummer, sikkert til stor overraskelse for dem selv. Men musikken var så betagende, og bifaldet bidrog så til at skabe den glade festlige stemning, som ifølge Martinus også vil komme til at kendetegne fremtidens begravelser.

To medlemmer af rådet holdt taler. Først ingeniør Ib Schleicher, der talte over emnet »Vi skal ikke sørge«. Han fremdrog væsentlige elementer af Martinus kosmologi og viste, hvordan Martinus' livsværk var slutstadiet i en lang ubrudt udvikling fra de gamle primitive religioner, gennem nyere mere humane religioner, over mange religiøse trin og frem til en moderne livsopfattelse, der er en naturlig forlængelse heraf, og som kan tilfredsstille de højeste krav til følelse og intelligens, til logik og intellektualitet. Ib udtrykte til sidst en personlig tak og formulerede også mange andre menneskers varme og inderlige tak til mennesket Martinus, og dermed også til det Forsyn, som sendte dette kærlige menneske, der gav en så strålende inspiration fra sig. Denne inspiration vil brede sig og fortsætte i århundreder.

Denne tale og den efterfølgende tale og i øvrigt en redegørelse for hele Martinus' livsopgave og mission, samt beskrivelse af bisættelseshøjtideligheden findes trykt i et særnummer af KOSMOS (nr. 13/14 1981).

Rolf Elvings tale, som han kaldte »En gæst fra en højere

verden«, lyste ligeledes af kærlighed til Martinus og viste også stor forståelse af hans kosmiske livsopgave.

Efter at have indledt med en beskrivelse af menneskehedens uro og tvivl, lidelser og den tilsyneladende uretfærdighed i verden, som munder ud i et stadigt højere råb mod himlen om »en mening med livet« og tit formuleres: »Kan der være en kærlig Gud, når verden ser ud som den gør?«, sagde Rolf:

»Det blev Martinus' mission at afdække Det Evige Verdensbilledes struktur i intellektualitetens og visdommens klare lys, den alvidende, almægtige Guddoms evige kærlighedslove. Det blev Martinus' mission at ransage Guds veje.

Og denne ransagning blev til en lovsang, til en åbenbaring af den evige gudesøns aldrig ophørende korrespondance med Guddommen. En påvisning af en kulminerende kærlighed i forholdet mellem den evige Guddom og den lige så evige gudesøn.

Det blev en lovsang over livet og de evige kærlighedslove, der garanterer opfyldelsen af gudesønnens dybeste og mest altomfattende ønske – livets evige oplevelse.

Det blev en lovsang, hvor både hjerte og forstand stemmer i med de guddommelige ord: »Se alt er såre godt.«

Og i de intellektualitetens og kærlighedens klare stråler, der udgår fra Martinus' livsværk, finder vi ord, som kan sprede uroskyerne på vor mentale himmel.

Vort nye kosmiske mentale ligevægtpunkt vil finde sin balance i Martinus' ord som f.eks.: »Ingen kan lide uret eller gøre uret«, eller i forståelsen af »det ubehagelige gode«, i forståelse af reinkarnation, udvikling og karmaloven, i forståelse af, at næstekærligheden eller alkærligheden eller dette at »elske Gud over alle ting og sin næste som sig selv« er livets dybeste kilde, solenes sol – er den kraft, som leder

Bisættelsehøjtideligheden i Tivolis koncertsal søndag eftermiddag den 29. marts 1981 blev for de 1500 fremmødte en betagende og uforglemmelig oplevelse med taler af gamle venner af Martinus og med musik og sang af kendte kunstnere. Sarkofagen stod midt på scenen kun dækket af Martinus' eget flag.

»den fortabte søn« ud af sorgens, lidelsens og smertens zone ind i kærlighedens livgivende og sollyse sfærer.

Martinus har med sit livsværk banet en ny vej for den af tvivl og mismod plagede sandhedssøger. Sammen med den indviede, den kosmisk fødte, kan sandhedssøgeren nu bestige livets højeste udsigtspunkt og her, ud fra forstandens klare lys erfare, at alt – set ud fra evighedens synsvinkel – er såre godt.

Livet – Verdensaltet – Den Evige Guddom er kulminerende fuldkommenhed – er kærlighed.

Martinus har fuldført sin mission på det fysiske tilværelsesplan. Den fortabte søns vej tilbage til fædrenehjemmet ligger nu åben. Den evige Fader har gennem Martinus atter åbnet sine arme til velkomst og omfavelse af sin tilbagevendte elskede søn.

Kære Martinus, du er nu atter hjemme i dit eget rige, dit virkelige hjem, lysets rige. Jeg glæder mig på dine vegne af hele mit hjerte. Dine ord lyser på min vej fremad, og i mit indre varmer og inspirerer mange kære minder.

Hvor har det været stimulerende at mærke den livslyst og inspiration, du var besjælet af.

Hvor har det været vidunderligt, under mit studium af de kosmiske analyser og i mit samvær med dig, at føle din kærlige omtanke og dybe forståelse, og en så altoverstrålende oplevelse at møde et kærlighedsvæsen. Du var af hele din sjæl koncentreret om det ene ønske at tjene din næste på bedste måde. Jeg begynder så småt at forstå, at det er i denne beherskelse og kontrol af de sjælelige urkræfter, at nøglen til livstemplets allerhelligeste er at finde.

Hvor betryggende at vide, at denne visdomskilde, denne altgennemtrængende kosmiske bevidsthed ikke kan åbnes uden på bekostning af selvtilbedelsens undergang og død.

Kære Martinus, vi fejrer i dag din missions fysiske afslutning. Du har forladt din fysiske krop, og du afleverer dit jordiske lån til Jorden. Også i denne situation har du lært os at se med nye øjne. Vor næste er os meget nærmere, end vi kunne drømme om. Du har åbnet vore øjne, så vi kan genkende og elske næsten, også når denne i vort kosmiske perspektiv fremtræder for vore fysiske sanser som mikrokosmos – og for den sags skyld også som makrokosmos.

Dit ønske om kærlig omsorg for det levende fysiske univers, de utallige levende væsener, som tjente dig og dermed skænkede dig en fysisk organisme, er blevet efterkommet. Alt, hvad det har været muligt at gøre, for at det levende univers, som du efterlod, skal gå over i kredsløbet i kontakt med kærlighedslovene, er blevet gjort. Du har åbenbaret et nyt

aspekt af det evige bud: »Elsk din næste som dig selv.« Du har dermed på din specielle kærlige måde afleveret til Jorden, hvad du har lånt af den. Du har leveret det tilbage som var af denne verden. Men du har desuden efterladt noget, som ikke var af denne verden, noget som viser, at du var en gæst fra et andet rige, en højere verden, hvilket også indebærer, at du på en måde var en fremmed i denne verden.

Bag din jordiske maske, bag din fysiske organisme skjulte der sig en bevidsthed, en kærlighed, en visdom, som ikke var af denne verden. Det blev din mission at nedplante dit riges – kærlighedens riges – højeste livskundskab i vor verden. Det blev din mission at vise, at dette at elske sin næste som sig selv er videnskab – er højintellektualitet, er al skønheds, al virkelig lykkes sande kilde.

Din mission er fuldbyrdet, du har befrugtet denne verden med dit riges livsvisdom. Kærlighedens rige vil ikke mere kun være en skøn utopi her på Jorden. Inspirerede og styrkede af kraften i din tanke og varmen i dine følelser vil stadig flere og flere – efterhånden hele menneskeheden – finde vejen hjem til dig og dit rige.

Alkærlighedens sol er da blevet tændt i den jordiske menneskeheds bryst. Alt liv er forenet og sammensmeltet i kulminerende kærlighed og visdom.

Gud og gudesønnen er blevet ét, og vi er atter forenede med dig i paradiset.«

Bisættelseshøjtideligheden sluttede med oplæsning af skuespilleren Ellen Malberg, og herom skriver Aage Hvolby i sin omtale af bisættelsen: »Højdepunktet i højtideligheden var Martinus selv. I kraft af Ellen Malbergs oplæsning af efterskriften »Gudesønnen ét med sin Fader« blev han på en måde selv hovedtaleren. Med disse Martinus' egne ord kunne vi med ham rette vor bevidsthed ind mod livets kilde i

taknemmelighed over den gave, menneskeheden gennem de kosmiske analyser har modtaget.«

Derefter tømtes salen langsomt. Martinus' venner havde taget afsked med ham. Det var en afskedsfest, som bragte glæde og fred i sindet, men som også efterlod et stort savn hos medarbejdere og venner.

Martinus' kiste stod nu tilbage på scenen. Den blev med et følge, der kun bestod af rådet, ført til et kapel på Vestre Kirkegård.

I dette kapel henstod Martinus' kiste indtil foråret 1986, da den førtes til Frederiksberg gamle kirkegård til et mausoleum, hvor bagvæggen er smykket med Martinus' eget flag.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

I det foranstående har jeg søgt at give et rids af mennesket Martinus, som jeg har set og oplevet ham og også citeret eller gengivet betydningsfulde taler, som fortæller noget både om Martinus og om dem, der foretog disse. Alligevel giver disse sider kun en svag afglans af Martinus og hans vidunderlige og elskelige væremåde og fremtræden, hans ydmyghed, retfærdighedssans, hans flid og beskedenhed, hans humoristiske sans, hans alkærlige væsen i alle livets forhold. Det virkelige indtryk af Martinus får man kun i hans litteratur, i hans værk »Det Tredje Testamente«, der gennemstråles af en visdom, en suverænitæt og en storhed, som kun kan virkeliggøres af den kosmisk bevidste.

Det er dér, man skal møde mennesket Martinus.

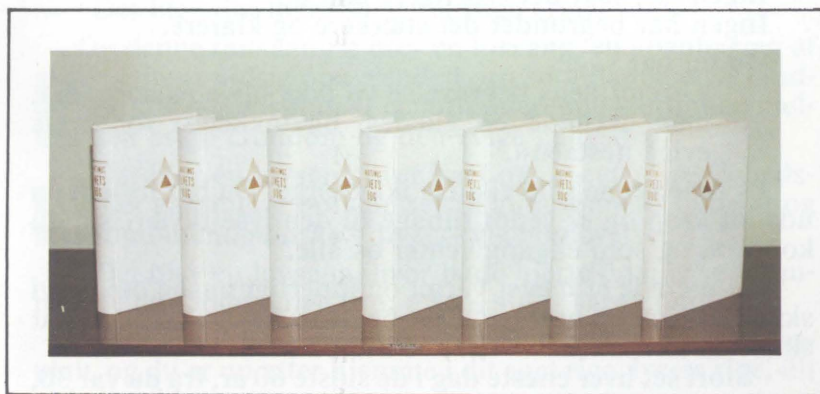
Det verdensbillede, som Martinus har beskrevet i sine værker, har han efterladt som en gave til alle mennesker, til hele menneskeheden. Det kommer ikke til at medføre revo-

lution, men bliver en inspirationskilde for det enkelte menneske til at ændre sig i retning af det, Martinus kalder »Guds billede« d.v.s. Guds væremåde, der igen er det samme som en levevis i fuld overensstemmelse med de fysiske og åndelige naturlove.

Tillige bliver hans værker inspirerende for digtere, forfattere, malere, billedhuggere og andre kunstnere.

Alt sammen vil det medvirke til at ændre alle mennesker, alle samfund, i retning af et »rigtigt menneskerige«, »en ny himmel og en ny jord, i hvilken retfærdighed bor«.

Og som det er sket for tidligere verdenslærere, der gennem århundrederne er blevet elsket af millioner af mennesker, således vil der også i de kommende århundreder blive sendt millioner af menneskers bønner og taksigelser til Gud for det menneske, som ved sit utrættelige arbejde skabte et logisk verdensbillede, en ny moralsk vejledning, et videnskabeligt værk om alkærlighed.

VED MARTINUS' BÅRE

Vi er ikke kommet her for at sørge.
Ingen har sagt det tydeligere end du.
Ingen har begrundet det stærkere og klarere.

Og du har sagt:

»Fremtidens begravelse vil ikke blive en sørgefest,
men derimod en glædes- og takkefest for livets
evige beståen«.

På dine vegne skal vi altså ikke sørge. Du har forladt en
udslidt krop og er vendt tilbage til den lyse tilværelse, du
kom fra, og som engang venter os alle.

Du nærrede et meget varmt og inderligt ønske om, at vi
skulle komme til at forstå livet og derved blive i stand til at
skabe en helt anden tilværelse her på Jorden.

Stort set hver eneste dag i de sidste 60 år, fra du var 30,
og til du blev 90, har du været optaget af dit livsværk. Hele
din arbejdskraft har du brugt på det.

Alligevel har du gennem hele dit liv fastholdt, at du ikke ønskede at blive gjort til genstand for nogen form for persondyrkelse. Gennem alle disse år har du omhyggeligt undgået større offentlig opmærksomhed. Og du har gjort det med det synspunkt, at dit arbejde først ville få betydning efter din bortgang.

Du har påvist planmæssighed, hvor andre kun ser planløshed.

Du har påvist retfærdighed, hvor andre kun ser uretfærdighed.

Du har påvist udvikling af menneskelighed, hvor andre kun ser stilstand og ligegyldighed.

Du har påvist grundlag for optimisme og livsglæde, hvor andre kun ser håbløshed.

Ingen, som har læst dine værker, kan være i tvivl om, at de er skabt af en overlegen bevidsthed, en bevidsthed af en helt anden rækkevidde, end vi ellers kender her på Jorden.

Men du har sagt:

»Hvad jeg er, vil alle andre blive efter mig, og det har alle andre været før mig«.

Når vi gav udtryk for taknemmelighed imod dig, henviste du altid takken til det evige Forsyn.

Det blev din mission at afdække – i visdommens klare lys – det evige verdensbillede og Guddommens evige kærlighedslove.

Det blev din mission at ransage Guds veje.

Og denne ransagning blev en lovsang, en åbenbaring af gudesønnens aldrig ophørende korrespondance med Guddommen. En påvisning af en kulminerende kærlighed mellem den evige Guddom og den evige gudesøn.

Det blev en lovsang over livet og de evige kærlighedslove, der garanterer opfyldelsen af gudesønnens dybeste og mest omfattende ønske – livets evige oplevelse.

Det blev en lovsang, hvor både hjerte og hjerne istemmer de guddommelige ord: »Se – alt er såre godt!«

Du har fuldført din mission på det fysiske tilværelsesplan, og du er nu atter hjemme i dit eget rige, lysets rige, dit virkelige hjem.

Vi glæder os på dine vegne af hele vort hjerte.

Efter bisættelsehøjtideligheden blev sarkofagen midlertidig anbragt i et kapel på Vestre Kirkegård. Det var Martinus' ønske, at hans sidste hvilested kunne blive i et mausoleum på Klint. Men da det ikke lykkedes at opnå Kirkeministeriets tilladelse hertil, blev sarkofagen overført til et mausoleum på Frederiksberg Kirkegård.

Her bæres den flagsmykkede sarkofag gennem Frederiksberg Kirkegård til mausoleet af Åge Hvolby, Tage Edeling, Henning Laug, Mischa Lim, Willy Kuijper og Ib Schleicher.

Dette fandt sted den 8. marts 1986, på 5-årsdagen for Martinus' bortgang.

Martinus' sarkofag i mausoleet på Frederiksberg Kirkegård.

Martinus' samlede værker med fællestitlen:

DET TREDJE TESTAMENTE

består af:

LIVETS BOG (syv bind)

DET EVIGE VERDENSBILLEDE (fire bind)

LOGIK

BISÆTTELSE

Endvidere et antal småbøger:

Menneskehedens skæbne

Påske

Hvad er sandhed

Omkring min missions fødsel

Den ideelle føde

Blade af Guds billedbog

Den længst levende afgud

Mennesket og verdensbilledet

Mellem to verdenspoker

Kosmisk bevidsthed

Bønnens mysterium

Vejen til indvielse

Juleevangeliet

Bevidsthedens skabelse

Et glimt af verdensgenløsningen

Reinkarnationsprincippet

Jordmenneskets skæbneårsag

Livets skæbnespil

Lavintellektualitet og højintellektualitet

På kærlighedens alter

Det psykiske tempel

Livets vej

De levende væseners udødelighed

Kulturens skabelse

Vejen til Paradis

Udødelighed

Verdensfredens skabelse

To slags kærlighed

Bøgerne udgives af Borgens Forlag

MARTINUS

Martinus blev født i 1890 i den lille nordjyske by Sindal. Han voksede op under ringe kår og fik en meget elementær skoleundervisning.

Som 30-årig havde han en dybtgående åndelig oplevelse, der totalt ændrede hans liv og satte ham i stand til at skrive den kosmologi, der siden har gjort hans navn kendt verden over.

Hans forfatterskab, der under ét benævnes »Det Tredje Testamente«, omfatter hovedværket »Livets Bog« og »Det evige Verdensbillede« samt et antal mindre bøger.

I disse bøger anskueliggør Martinus ved hjælp af en række smukke farvelagte symboler, hvorledes hele verdensaltet udgør én stor bevidsthed omfattende alt eksisterende liv.

Gennem en lang række »kosmiske analyser« påviser han, hvordan dette altomfattende levende univers hviler på ganske bestemte urokkelige kosmiske love og principper.

Ifølge Martinus udvikler Jorden sig nu frem imod en ny åndelig guldalder. Han hævder, at en ny kosmisk impuls, hvorved han forstår en kulturfrembringende kosmisk inspirationskraft, stråler ind over vor klode og vil medføre en forvandling, som end ikke den mest levende fantasi evner at forestille sig.

Martinus siger om sin åndelige oplevelse:

»Den kosmiske indvielse, som jeg havde gennemgået, havde efterladt sig den kendsgerning, at der i mig var blevet udløst helt nye sansevner, som satte mig i stand til – ikke glimtvis – men derimod i en permanent vågen dagsbevidsthedstilstand at skue alle de bag den fysiske verden bærende åndelige kræfter, usynlige årsager, evige verdenslove og grundprincipper. Tilværelsesmysteriet var således ikke noget mysterium for mig. Jeg var blevet bevidst i verdensaltets liv og indviet i »Det guddommelige Skabepincip«.

Denne bevidsthedsforandring blev udgangspunktet for et 60 år langt forfatterskab, der varede lige til Martinus' bortgang i 1981.